

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCS LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetői ára: Egész évről pengő, félévre pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	--	----------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Tíz százalék.

Amióta a csendőrség fennáll, szebb újévi ajándékot még nem kaptunk annál a tíz százalék-nál, amivel most az új nősülési szabályzat a nősülésszámot emeli. S ha jobban megnézzük az új rendelkezéseket, ennél is nagyobb az emelkedés, mert most már minden tiszttheyettes, sőt bizonyos esetekben a törzsőrmester v. is korlátozásos, a nősülhet. *Hegyeszét* számításból is kijön az eredmény, hogy ezután a létszámnak közel fele lehet nő. Ha már most figyelembe vesszük a létszám életkor szerinti megoszlását és azt, hogy sokan még parancsszóra sem vállalnák a rózsaszín bilincseket, akkor eljutunk ahhoz az eredményhez, hogy a józan, megfontolt házasságkötések száma még akkor sem lehetne nálunk a most engedélyezett keretnél több, ha egyáltalában nem volna korlátozás.

Mert a polgári életben sem lehet csak úgy hübelebalázs nősülni. Igen, az egészen alacsony színvonalon élő réteg már az első borotválkozás után megnősül, mert az asszony répakapálást és mosást, tehát napszámot jelent neki s a gyermekek is már libacsószködéses kortól kezdve hordják haza a búzát és tüzelőt, a csendőr azonban így nem rendezheti be a családi életét, de nem is akarja. Hivatása, társadalmi helyzete megköveteli tőle a magasabb igényeket s tapasztalat szerint bajtársaink szívesen vállalják ezeket a fokozott igényeket. Van is miből. Lehetetlenül könnyelműnek és haszontalannak kell annak a nőtlen csendőrnek lennie, akinek anyagi gondjai vannak. Lakást, ruházatot ad a kincstár kifogástalanul, táplálkozásra és egyéb testi, szellemi, szórakozási szükségletekre pedig a zsoldból szépen futja. Aki ezt nőtlen korában megszokja, megköveteli az élettől akkor is, ha megnősült. De nem is szabad, hogy a szilárd életalap dolgában nőtlen és nős csendőr között különbség legyen. A csendőr mindegyképpen elsősorban csendőr s hogy az lehessen, filléres gondokat nem vállalhat. Másként nem lehetne kívánni tőle, hogy felelősségteljes és nehéz szolgálatát kifogástalanul elvégezzék. Nem szabad a csendőrnek az őrzéskorba anyagi s a korai házasságból eredő más számos gondokat magával vinnie, mert ez a teher lehúzná a földre s előbb-utóbb maga is azok közé keveredne, akik hadilá-

on állanak a renddel, nyugalommal és büntető-örvénykönyvvel. Ilyen csendőrséget még Honoluluban sem vállalnának, mi pedig olyan földönünk, ahol a csendőrnek sok évtizedes hírneve, sztelessége van s ezt nagyrészt annak köszönhetjük, hogy az életszínvonalunkra mindig tudunk gyelni. Mi sem volna könnyebb, mint túlkorai, sietett házasságokkal kirántani magunk alól ezt szőnyeget.

Nézzük meg a józan kistisztviselőt, iparost, kereskedőt: nem sietnek a házassággal. Őket nem korlátozza százalék, csak a józan lelkiismeret s mégis kétszer meggondolják, míg végre családot teremnek alapítani. Lelkiismeret dolgában pedig a csendőr nem járhat ezek mögött. A csendőrnek is tudnia kell, hogy a házasság nem örök-turbékolás, hanem a legsúlyosabb életfeladat elsősorban a férfi számára, aki ne vegyen addig maga mellé feleséget, amíg egész egyénisége erre a feladatra még nem érett, ez az érettség pedig a huszonegy-néhányéves életkorban még mindenkiből hiányzik. A férfi csak a harmincas évek körül mondhatja, hogy lehiggadt, megállapodott s így a családalapítás gondjait vállalhatja. Az egészen intelligens rétegekben alig találunk ennél korábban kötött házasságot s ha találunk, akkor rendszerint válás, vagy valami más botrány és összeomlás a vége. Az életet becsapni nem lehet és az életet álmodni sem lehet. Könnyű a májusi orgonától szívélázat kapni, de még könnyebb aztán attól egyéb lázakat is kapni, ha vakon rohanunk érzések után, amelyek néha csak olyanok, hogy a jövő héten más jönne helyettük. Az a normális életmenet, ha ezek a hetenkint átkapcsolható érzések végighullámszanak, kitombolják magukat a férfiben s ami ebből a tarka-barka érzelmi világból a harmincas évek körül megmarad, vagy akkor újonnan kél életre, az már olyasmi, amivel az anyakönyvvezető és a pap elé lehet állani.

Mi a tízzel több százalékot bajtársainkkal együtt régóta várjuk s most velük együtt örülünk, hogy megérkezett. De ezzel aztán zárjuk le ezt a kérdést. Aki ennél is többet kíván, nemesak csendőrnek, de kereskedőnek, iparosnak se volna jó. Bizonyítéka ez a tíz százalék annak, hogy előjáróink a gondoskodás végső határáig elmennek, hogy a csendőr a maga emberi életét kiteljesítve élhesse ebben a testületben. Minden jószándékú és gondolkodásra képes csendőr tisztában van azzal az országos érdekű felelősséggel, amit előjáróink egy-egy ilyen lépésnél magukra vállalnak, hát ezt most már illik meghálálni. Legalább azzal, hogy a megszületett próbacsendőr ne szerezzen magának menyasszonyt.

A feljelentési kötelezettség szabályai.

írta: Dr. CZIAKY FERENC alezredes-hadbíró.

A csendőrség egyéneit kétféle vonatkozásban is érinti a jelen értekezésünk címét képező kérdés.

Először szolgálati vonatkozásban. Mert hiszen a nyomozó csendőrre nézve fontos, hogy tisztában legyen azzal, vajjon az állampolgárok kötelesek-e és ha igen, milyen mérvben, mikor és milyen körülmények között a tudomásunkra jutott büntetendő cselekményeket feljelenteni és ha ezt tudatosan elmulasztják, úgy mikor követnek el olyan bűncselekményt, ami csendőri nyomozás tárgyát képezheti. De az sem közömbös a csendőrségre nézve, hogy a feljelentési kötelezettségek alól mik a kivételek.

Végül — ebben a vonatkozásban tovább menve — az a kérdés is érdekelhet bennünket, vajjon hol végződik a feljelentési kötelezettség és hol kezdődik a bűnpártolás határa. Mert hiszen ez a két kérdés szorosan szomszédi viszonyban vannak.

Egyéni vonatkozásban viszont azért érdeklődik az a kérdés a csendőrség tagjait, mert hiszen mind a csendőrnek egyéni érdeke, hogy tisztába jöjjön az a kérdés: mik azok a bűncselekmények, amikkel szemben, amiknek a tudomására jutása esetén ő maga, a saját személyében is köteles a feljelentést megtenni s ha ezt elmulasztja, bűnvádi — vagy fegyelmi — eljárást zúdít magára. Vagyis: ez a kérdés is hozzátartozik ahhoz a körhöz, amiben a csendőr jogai és kötelességei vannak felrajzolva. Ezzel a kérdéssel is tisztába kell jönnie, hogy helyzetét megismerhesse és érdekeit megvédhesse.

E kérdést — annak további tárgyalása során —

három csoportba osztva óhajtjuk megvilágítani, mert — úgy hisszük, — így könnyebben megérthető lesz.

Az első csoportban az állampolgár, a másodikban a katona és végül a harmadik csoportban a csendőr feljelentési kötelezettségével óhajtók az alábbiak során foglalkozni.

Ha a kérdésre elsősorban nagy vonásokban világítunk rá, azt kell mondanunk, hogy az állampolgár feljelentési kötelezettsége a legszűkebb körű. A katonákat már nagyobb terjedelemben terheli a feljelentési kötelezettség. Még a csendőrség egyéneinek ezen kötelessége a katonáéknál is tágabb terjedelmű és illetve fokozottabb. Hogy miért van ez így? Azért, mert mindegyiknek más és más a hivatása.

Az állampolgár hivatása az, hogy munkájával, illetve munkája révén szerzett jövedelme utáni adózásával az állam anyagi szükségleteiről gondoskodjék. A katona hivatása azt kívánja meg, hogy az államot életével és vérével is megvédje. Míg a csendőr — mint közbiztonsági őrtisztület tagja — azon órkodik, hogy az államon belül a személy- és vagyónbiztonság, a társadalmi és jogrend megóvassék.

Tehát a csendőr hivatása áll a feljelentési kötelezettség kérdésével a legszorosabb közelségben, azért már a csendőrre ebben a vonatkozásban a legsúlyosabb teher.

Az állampolgár feljelentési kötelezettségéről jellemezhetnénk legáltalában, hogy az egyes büntetendő cselekményekkel szemben — általában — a polgárnak feljelentési kötelezettsége nincs!

Jogilag tehát az a helyzet, hogy az állampolgár tudomásul veszi, látja, érzékeli az elkövetett bünte-

Szökés a frontra.

írta: TAMÁS ISTVÁN.

Nádas Ferencnek húsz hold földje van a fényesi dülökben. Ma már ötvenesbe hajló ember, de húsz évvel ezelőtt fürge katonája volt a királynak. A háborút odakint szolgálta végig a frontokon s ebből az időből sok mesélőnivalót hozott magával. Téli estéken köréje gyülekezik a tanyak fiatalsága. Unszolják, hogy meséljen a katonaeletről, Nádas pedig mesél. Csak azt nem akarta eddig elmondani, hogyan lett béna a balkarja. Most aztán ezt is elmondta:

— Voltam én azért katonaszökevény is...

— Ezt már nem hisszük Ferenc bátyám! — mondja egy suttyólegény.

— Pedig bizony voltam... Tizenhat telén idehaza jártam szabadságon. Az utolsó nap disznótör-

volt. Azzal kezdtük, hogy hajnalban megkóstoltuk a szilvóriumot. Aztán kóstoltgattuk egész nap. Vacsorakor már danoltunk. De még hajnalban is danoltunk, meg másnap egész nap, egész éjszaka, a harmadik nap meg a sógornál volt disznótör, hát megint danoltunk, aztán jött a többi disznótör. A hetedik napon pedig jöttek a csendőrök:

— Nádas Ferenc, a törvény nevében...

— Mit kívánnak tőlem az urak?

— Katonaszökevény... Szedje a holmiját, beviszük Kaposvárra.

Fordult velem a világ. Katonaszökevény... Én, aki a háború elejétől egyfolytában kint voltam. A Jagodinán egymagam ütöttem le puskatussal húsz szerbet. Katonaszökevény, én Nádas Ferenc, a kisezüsttel a mellemen... Azt mondtam a csendőröknek:

— Mennyünk urak! — De már akkor elhatároztam, hogy nem megyek Kaposvárra. Szerencsére éjszaka jöttek értem, senki nem látott köztük, ahogy a község felé iparkodtunk.

Mikor a kenderáztatóhoz jutottunk, ugrottam egyet s bent voltam a nádásban. Nemhiába onnan a nevem, mindig szerettem a nádast, most is az mentett meg a szégyentől. Fürtam be magamat a középe felé, mikor hallom:

— A törvény nevében állj, vagy...

De én akkor már nagy utat nyertem. Csakhogy a csendőrök se hagyták magukat. Lekapták a puskát és kopogni kezdett a jégen a golyó. De én csak tör-

tendő cselekményt. Afelett megbotránkozását, avagy sajnálatát fejezi ki, de esetleg — ha érdeke úgy kívánja — annak kárörvendve — titokban örülhet is! Arra azonban nem köteles, hogy az általa látott lopást, rablást, testi sértést, avagy az általa végig hallgatott rágalmozást és becsületsértést fel is jelentse a csendőrségnél, a községi elöljáróságnál, vagy a bíróságnál.

De félrevezetnének az olvasókat, ha itt megállanánk és rá nem mutatnánk azokra a jogi kivételekre, amelyek ezen szabályt megerősítik. A kivételeket a büntetőtörvénykönyv (Btk.) és az azt kiegészítő büntető jogszabályok tárják eléink a következő rendelkezések alakjában:

Vegyük csak a kezünkbe a polgári büntető törvénykönyvet (röviden Btk.) s II. rész I. fejezetében a 126. és 127. §-ok alatt olvashatjuk, hogy a magyar állam törvényes akaratából mely cselekmények valósítják meg a *felségsértést*:

Ezt elolvastva látjuk, hogy felségsértést képez először minden olyan cselekvőség (merénylet), vagy annak kísérlete, amelyik a király élete, egészsége, testi épsége és személyes szabadsága ellen irányul; amelyik a trónöröklés rendjét akarja erőszakosan megváltoztatni;

amelyik az államunk alkotmánya és területi épsége ellen irányul.

Míg a 130—134 §-ok alatt a felségsértés elkövetése céljából létrejött szövetséget, az arra való előkészületet és felhívást írja körül és sújtja büntetéssel.

Viszont a Btk. 135. §-a kötelességévé teszi minden állampolgárnak, hogy a felsőbbségnek jelentsen be minden — a fentiekben részletezett — felségsértési cselekvőséget (előkészületet, szövetséget és felhívást).

tem beljebb magamat a nádasba, mikor egyszer éreztem, hogy a balkarom leesik. Megtógom a csuklóm, hát maszatosra tapintottam. Gondoltam magamban: ez vér. Az én vérem... De csak mentem bele a nádrengetegbe s már nagyon messzi mehettem, mikor megálltam. Akkor már nem lődöztek utánam. Csend volt. Ott álltam a csillagos ég alatt, mint az üzőtt nádiarkas. Elöntött a veriték, a karom fájni kezdett. Hát most már csakugyan szökevény lettem... Most aztán hova, merre? Gondoltam, egyelőre a Balajti-tanyára, ott a Jóskaival majd megtanácskozunk a dolgot.

Világosodott, mire odajutottam. Jóska barátom is szabadságon volt. Bekötötte a karomat, közben elmondtam neki, hogy jártam.

— Szamárságot csináltál — mondta. — Ha bementél volna a csendőrökkel Kaposvárra és elmondtad volna, miért késtél a bevonulással, biztosan utadra engedtek volna. Most aztán mit csinálsz?

— Bevonulok...

— Hova?

— Hát, ahonnan jöttem. Ki a haretérre...

— Így, átlótt karral?

— Így...

— Akkor már okosabb, ha jelentkezel Kaposváron. Nem fognak megenni. Kapsz valami kis áriszotomot, rendbejön a karod, aztán kimehetsz a haretérre.

— Csakhogy addigra odakint mindenki elhiszi, hogy csakugyan katonaszökevény lettem...

E feljelentési kötelezettség tehát ezen esetben minden állampolgárt kötelez. Így ez általános jogi kötelezettség, amit — ha megszeg — 3 évig terjedhető államfogházzal lesz büntethető.

E feljelentési kötelezettség elmulasztása azonban csak akkor lesz büntethető, ha rábizonyul a feljelentést elmulasztóra az, hogy a felségsértést célzó tevékenységéről (merényletről, szövetségről, felhívásról, vagy előkészületről) olyan időben értesült, hogy akkor még e tervezett felségsértés megghusítható lett volna.

E ponton megjegyezzük, hogy — nézetünk szerint — a csendőrségnek a feljelentést elmulasztóval szemben a szigorúbb álláspontot kell elfoglalnia. A kérdésnek részletekbe nyúló tisztázása a büntetőbírói eljárásnak lesz a feladata. Tehát mindazon egyéneket fel kell a kir. ügyészségnek jelenteni, akikről bizonyíthatónak látszik, hogy a készülő felségsértési cselekményekről hitelt érdemlő módon idejében tudomást szereztek és erről a feljelentést mégsem tették meg.

A törvény azonban azon eseteket is megjelöli, amikor a feljelentést elmulasztott egyén mentesül a büntetés alól. Ezen esetek a következők:

Az első esetet abban jelöli meg, ha a célbavett büntett abbanhagyatott. Ha tehát a tervbevett merénylet — bármi okból — nem lett végrehajtva. Míg a második esetben a felségsértési cselekmény tettesének, vagy részesének „a hozzátartozóit“ mentesíti a feljelentési kötelezettség alól. Hogy kiket kell a „hozzátartozók“ alatt érteni, azt is megmondja nekünk a Btk. 78. §-a. Kétes esetben tehát azt elolvastva kell eldöntenünk a kérdést, vajjon a feljelentést elmulasztott egyén ezek közé sorolható-e, vagy sem?

— Hát, az lehet...

— Azt pedig nem lehet elviselni...

— Ez igaz...

— Most már nekem vissza kell szöknöm a haretérre. Ha visznek, én nem állok a Kocsis főhadnagy úr szeme elé... Nekem vissza kell szöknöm, különben oda a becsületem örökre...

— Hát akkor megyünk együtt... Még két napom volna itthon, de megyek veled — mondta Balajti.

El is indultunk. Én leborotvtáltam a bajuszomat, hogy a csendőrök meg ne ismerjenek. Mert gondoltam, hogy ilyenkor a többi örsöt is értesítik s valahol csak belebotlok egy járőrbe...

Vonatra ültünk. Vert a szívem, mint a motolla, mikor felszállt a vonatra ugyanaz a csendőrijárőr, amelyiktől megszöktem. Balajtinak is fehérebb lett az arca vagy két fokkal. Én abban bizakodtam, hogy rendes sebesültnek néznek, de hát éppen ez tett gyanussá. Jól megnézett az őrmester s azt mondta:

— Mutassa csak az igazolványát...

Megmutattam.

— Na, Nádas Ferenc, most aztán nem szökik meg...

Bevittek a csendőrlaktanyába. Mindent elmondtam az őrsparancsnoknak. Kértem, hogy engedjen utamra, megyek ki egyenesen a haretérre. Azt mondta, hogy nem teheti, de majd beveszi a jelentésbe, amit mondtam.

A feljelentési kötelezettség *második* esetét a Btk. 197. §-a a következőkben írja körül:

Azon közhivatalnok, aki valakinek törvényellenes letartóztatásáról, vagy fogvatartásáról hivatalos tudomással bírván, azt illetékes felsőbbbségnek azonnal fel nem jelenti és azon felsőbbbség, mely a feljelentés által, vagy más módon hivatalos tudomására jutott tény megvizsgálását és a kellő intézkedést negyvennyolc óránál tovább halasztja: szintén személyes szabadság elleni vétséget követ el és 1 hónapig terjedő fogházzal büntetendő.

Ezen cselekményt tehát csendőregyén is elkövetheti, mert a csendőrhivatal is olyan, amelyik az azt gyakorló, illetve e hivatás betöltésére jogosult és köteles egyént „közhivatalnökká” teszi.

A feljelentési kötelezettség *harmadik* esetét a Btk.-ünk hamis vádról szóló (XIII.-ik) fejezete körében találjuk meg, ahol is a 230. §-ában a következők olvashatók:

Aki oly tények vagy bizonyítékok tudomásával bír, melyektől ártatlanul vizsgálat alá vont egyének felmentése, — vagy ártatlanul elítéltek kiszabadulása függ és azokat akár az illetővel, vagy hozzátartozóival, akár az illető hatósággal nem tudatja — ámbár azt magának, hozzátartozóinak vagy más ártatlan személynek veszélyeztetése nélkül megtehetné volna: — vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ezt a cselekményt a közhivatalnok éppen úgy elkövetheti, mint a magánszemély. Mert az a körülmény, vajjon a tényeket és bizonyítékokat hivatalos minőségében, avagy magánéletében tudta-e meg, ezen a ponton teljesen közömbös.

Időbelileg ez a kötelezettség kezdődik a tudomásszerzés tényével és végződik azzal az időponttal,

ameddig az ártatlanon segíthet. Tehát ezt a cselekményt is elkövetheti a csendőregyén is.

Bár ez a harmadik eset kifejezetten nem *feljelentési* kötelezettséget — hanem csak „*tudatási*” kötelezettséget — ír elő, azért értelmileg ez is a feljelentési kötelezettségek körébe sorolható.

A feljelentési kötelezettségnek *negyedik* alakját az 1921. évi III. t.-c.-ben (szokásos rövidítése Av.) találjuk meg. Ezen törvény címe: „az állami és társadalmi rend hatályosabb védelme” és a 3. §. 1. bekezdésének szó szerinti rendelkezése a következő:

„Aki az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására vagy megsemmisítésére, különösen valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére irányuló mozgalomról vagy szervezkedésről hiteltérdemlő tudomást szerez és erről a hatóságnak, mihelyt lehetséges, jelentést nem tesz, az — amennyiben részesség nem terheli — vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Míg ugyanezen törvény cikk 3. §-ának 2. és 3. bekezdése a büntetlenségi eseteket a következőkben szabályozza:

„Az előbbi bekezdés alapján nem büntethető tettesnek vagy a részesnek hozzátartozója (1878:V. t.-c. — Btk. — 78. §.)”

„Nem büntethető a cselekmény akkor sem, ha a mozgalomról vagy szervezkedésről a hatóságnak valamely köztudomású tényből, különösen sajtóközleményből értesülnie kellett”.

Ezen büntetlenségi esetek közül az utóbbi bekezdésben jelzett eset támaszthat kételyt abban a tekintetben, vajjon mik lehetnek azok a sajtóközlemények, amelyekből feltételezhető, hogy a hatóság ilyen felforgató irányú mozgalomról abból értesülhetett?

— Még megmaradhat a karja... Utolsó pillanatban jött...

Elöntött aztán a láz, egy napig nem tudtam magamról. Mikor magamhoz tértem, azt mondta az ápoló, hogy a legközelebbi sebesültvonattal visszavisznek Budapestre. Ki is vittek az állomásra, de én nem szálltam be a sebesültvonatba, hanem egy másikba, amelyik felfelé indult, északra, ahol az ezredem harcolt. Ha hátrakerülök kórházba, akkor megintcsak szökevény maradok, gondoltam. Hát akármilyen lesz velem, kijutok az ezredhez...

Radziehóvnak hívják azt a fatut, ameddig akkor vonaton el lehetett jutni. Onnan gyalogoltam negyven kilométert, míg eljutottam oda, ahonnan szabadságra indultam. Ott tudtam meg, hogy az ezredemet időközben elirányították onnan az olasz határre. Ott álltam most már a világ északi sarkában és most mehetek a déli sarka felé. At Galicián, Magyarországon, Ausztrián, ezer és ezer kilométeren, hogy az ezredem nyomába jussak...

Elindultam hát visszafelé. Az orosz tél elfogott az úton. Hogy bírtam ki ezt az utat lázasan, ma sem értem. Nem is emlékszem világosan ezekre a napokra. Csak mentem-mentem részegmódrá, dülöngéltem a hófúvásban. Itt-ott német katonák bódéjában ébredtem, aztán mentem tovább. A sebesült karomat már nem éreztem. Ettem és ittam-e, azt nem tudom. Csak mentem, vonszoltam magam s a szemem előtt mindig Kocsis főhadnagy úr képe lebegett, a századparancsnokom. Lázas lehettem, mert úgy lát-

Bevittek Kaposvárra. Ezt soha se felejttem. Innen indultunk virágos sapkával, zászlóval, meg katonabandával vagy két évvel azelőtt, most meg szuronyos csendőrök hoznak vissza...

Akkor már egészen elvesztettem a fejemet. Mikor a csendőröktől átvett a napos és az áristom felé kísért, szerencsére szembe a lépcsőn jött lefelé a menetszázad. Közéjük vetültem. A napos keringeni kezdett a folyosón, de mire észhezért, én már kint voltam az utcán. Ki egyenesen az állomásra, de hátulról lopakodtam be és egy induló vonatra telepedtem. Szorongott bennem a lélek, mert tudtam, hogy ha még egyszer elfognak, akkor semmi sem mossa le rólam a börtönt, vége a becsületnek és odakint Kocsis főhadnagy úr beleírja noteszébe a nevem mellé: Megszökött...

De most szerencsém volt. Még az igazolványt sem kérte a kalauz, így jutottam el a keleti pályaudvarra. Hanem innen aztán merre s hogyan? Volhíniában harcolt az ezredem, hát kiszagoltam egy katonavonatot észak felé. Szegediek voltak. Megkértem őket, mehessenek velük. Befogadtak. Nem is lett volna baj, ha a sebem rendesen gyógyult volna, de a sok hányódásban elromlott. Megdagadt a karom, fűzelní kezdett. Lázas lettem. A szegediek darabig csak itattak vízzel, rummal, de aztán látták, hogy komoly a baj és az egyik állomáson letettek a vonatról. Akkor már Galiciában jártunk. Bevittek a kórházba. Megnézték a sebemet s hallom, hogy azt mondja az orvos, aki véletlenül magyar ember volt:

Erre nézve véleményünk az, hogy itt csakis az engedélyezett sajtótermékek, pl. nyilvánosan megjelenő újságcikkek értendők. De semmiesetre sem a zugnyomdákban titokban készült izgatási célzatú röpiratok és könyvek. Kétes esetekben itt is a szigorúbb álláspontot kell a nyomozó hatóságnak elfoglalnia, mert a nemzetvédelmi szempont ezt teszi kívánatossá.

A feljelentési kötelezettségnek ötödik alakját megint nem a Btk.-ban, hanem egy azt kiegészítő jogszabályban: az 1930 : III. t.-c. 69. §-ában találhatjuk meg. Ezt a törvénycikket úgy is hívják, hogy a katonai büntető törvényeket életbeléptető törvény (röviden: Élt.). És pedig — amint az olvasók e lap hasábjain azt már ismételtlen olvashatták — azért hívják életbeléptető törvénynek, mert a katonai büntető-törvényeket (1930 : II. t.-c.) segítette az életbe belevinni oly módon, hogy a Btk.-t és a Kbtkt.-t egymással összekapcsolta és egyfelől a Btk.-t alkalmazható tette arra, hogy az a katonákra is alkalmazható legyen, másfelől a katonai és nemzetvédelmi érdekeket hathatósabban igyekszik megvédeni a polgárok esetleges támadásaival szemben. Ezt a legutóbb említett célt szolgálja az Élt. (1930 : III. t.-c.) III-ik fejezete is, amelyik „a hűtlenség“ tekintetében tartalmaz büntetőjogi rendelkezéseket.

Ha a hűtlenség körébe tartozó cselekményeket népies nyelven akarjuk jellemezni, azt mondhatjuk, hogy e fejezet alatt a hazaárulás és a kémkedés elnevezés alatt ismert cselekmények vannak megjelölve és büntetéssel sújtva. Miután ezek a cselekmények az államunkat létében támadják vagy veszélyeztetik, a nemzetvédelmi szempontok ezekkel szemben fokozottabb védelmet írnak elő.

Ezzel magyarázható az Élt. (1930 : III. t.-c.) 69.

tam magam előtt, mintha csakugyan ott lett volna és beszélt hozzám:

— Nadas! Oda a század becsülete... — Ilyenkor oszt új erőre kaptam.

Aztán vonatig jutottam. Felkapaszkodtam s vitt a vonat délre. Egy állomáson magyar szó ütötte meg a fületem. Sokszor kérték az igazolványomat, de mindig továbbengedtek velem, mert az ezredem csakugyan lement délre, hát most már az igazolványom szerint is nekem az ezred után kellett mennem. Milyen vonatokon, kikkel utaztam, nem tudom. Csak arra emlékszem, hogy ahány nyelv a hadseregben volt, mindet hallottam magam körül. S egyszer aztán megállt a vonat Caldonazzóban, a déli haretér végállomásán. Akkora hegyeket láttam égnek meredni, hogy felhőnek néztem őket. Addig soha hegyet nem láttam. De nekirugaszkodtam a maradék erőmmel és három nap mulva fent voltam a Cingarella hegyen. Apró fenyő, meg kő volt ott az egész mindenség, de mit bántam én, mikor az első kaposvári bakát megláttam...

Olyan boldog sem azelőtt, sem azóta nem voltam. Mikor Kocsis főhadnagy úr elé álltam, csak ennyit tudtam mondani:

— Her őberlájtenánt, melde gehorzám, bevonultam...

A főhadnagy úr nézte a felkötött karomat:

— Hát ez mitől van?

— Csendőrgolyótól főhadnagy úr..

— Hogy-hogy?...

§-ának az a rendelkezése is, amelyik azt mondja ki, hogy aki olyan időben vesz hitelt érdemlő tudomást arról, hogy hűtlenség büntetvények nyilvánított cselekmény elkövetése céloztatik, amidőn annak megakadályozása még lehetséges és arról a hatóságnak — mielőtt teheti — jelentést nem tesz, 3 évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

A büntetlenségnek itt három esete áll fenn:

1. mentesül a feljelentést elmulasztó a büntetés alól, ha a célba vett büntetett abban hagyatott;

2. nem büntethető a feljelentés elmulasztása — az Élt. 71. §. 3. bekezdése szerint — akkor sem, ha a hűtlenségi cselekményről a hatóságnak valamely köztudomású tényből, különösen sajtó közleményekből értesülnie kellett. Végül

3. személyi okokból nem büntethető a feljelentés elmulasztása miatt a tettes vagy részes hozzátartozója.

Itt is megállanak mindazok, amiket előbb a sajtóközleményekről és a hozzátartozók értelméről elmondottunk volt. Ezek azok a jogszabályok, amelyekben azon esetek vannak megjelölve, amikor a polgári egyének kötelesek feljelentést tenni és ennek elmulasztása miatt büntetőbírói eljárás alá kerülhetnek.

Látjuk, hogy a feljelentési kényszer alá tartozó esetek mögött mindig az állami és társadalmi rend megóvására irányuló magasabb nemzetvédelmi szempontok rejlenek. De mi a helyzet a katonai szökevényekkel szemben, vetődik itt fel a kérdés. A katonaszökevényeket nem kötelesek a polgári személyek feljelenteni? Mi erre nézve a törvényes álláspont?

Feleletünk: nem! Nincs ugyanis olyan jogszabály, amely a polgároknak köteleességüké tenné azt,

Elmondtam mindent. A disznótorokat. Hogy nem akartam én otthon ragadni. Elmondottam, hogyan vonszoltam magam félholtan országokon keresztül, csak elérjem az ezredemet. Akkor aztán a főhadnagy odalépett hozzám és megölelt. Megám!... Azt mondta:

— Te vagy fiam a hadsereg legderekabb katonája.. — És olyan rumos teát adott, hogy most is érzem az ízét...

A fiatalság csendben hallgatta az öreg katona meséjét, aki itt elhallgatott. Kovács Ferkó ekkor azt kérdezte:

— Hát aztán?

— Mit akarsz még?

— Hát a karja...

Nadas Ferenc kicsit elgondolkodott és némi hümmögés után mesélt tovább:

— Hát aztán... még a teát meg sem ittam, már támadtak az olaszok. A főhadnagy úr kirohant a vonalba, én utána, de mire utolértem, már halott volt. Fejibe kapott egy golyót. Én meg nekiugrottam a régi géppuskámnak és bosszút álltam érte... Sok olasz katona halt meg akkor. De az én átlótt karom is kapott egy gránátszilánkot. Azóta béna... Igen... mert mi akkor katonák voltunk. Talán nem is teremnek olyanok többé soha...

Mikor a fiatalság hazafelé széledt, Kovács Ferkó ezt mondta a többinek:

— Én is úgy csináltam vóna. Mer azért csak a becsület az első...

hogy a katonaszökevényeket feljelentsék. Itt azonban nem szabad a törvény magyarázatánál megállanunk, hanem rá kell mutatnunk arra, hogy a katonaszökevénynek a szökés véghezvitelében való pártolása már büntetendő cselekmény.

Az Élt. 78. §-ában ugyanis a következő törvényes rendelkezés foglaltatik:

„Két évig terjedhető fogházzal, háború idején öt évig terjedhető börtönnel büntetendő, aki oly katonai egyént, akiről tudja, hogy megszökött, szökése alatt magánál vagy felügyelete alatt álló helyiségben tart, vagy annak lappangásra vagy menekülésre bármiképp segélyt nyújt.“

Ez azonban már olyan tevékenység, ami a büntetési fegyelmi körébe tartozik.

Ime ez az a kör, amelyik magában foglalja azon eseteket (bűncselekményeket), amelyekkel szemben az állampolgárokat általában terheli a feljelentési kötelezettség. E körbe tartozó — fentebb említett jogszabályokból ismerhetjük meg egyben azon rendelkezéseket is, amelyek a feljelentést a fenti esetekben elmulasztóval szemben büntetlenséget állapítanak meg.

Ha ezek után a katonák feljelentési kötelezettségét tesszük vizsgálódásunk tárgyává, azt látjuk, hogy ez a kötelezettségi kör erősen kibővül. Mert a katonákat nemcsak a fent felsorolt bűncselekményekkel szemben (Btk. 135., 197. és 230. §-ai; továbbá az 1921:III. t.-c. 3. §. s végül az 1930:III. t.-c. [Élt.] 69. §), hanem két jellegzetes katonai bűncselekmény: zendülés, szökésre szövetkezés tetteseivel és részeseivel szemben is terheli a feljelentési kötelezettség. A Ktbt. (1930:II. t.-c.) 83. §-a idevonatkozólag a következőket rendeli:

„Az a katonai egyén, aki olyan időben vesz hiteltérdemlő tudomást arról, hogy zendülés elkövetése céloztatik, amidőn annak megakadályozása még lehetséges és arról a felsőbbbségnek — mihelyt teheti — jelentést nem tesz vagy a zendülést tőle tehetően más módon megakadályozni nem törekszik, egy hónaptól egy évig terjedhető fogházzal büntetendő. A büntetés három évig terjedhető fogház, ha a tettesnek rendfokozata van, vagy ha a cselekményt háború idején követték el.“

A cselekmény akkor is büntetendő, ha gondatlanságból követték el.“

A szökésre szövetkezéssel kapcsolatban pedig a katonai egyének feljelentési kötelezettsége az alábbiakban van szabályozva:

A Ktbt. 98. §-a szerint:

„Az a katonai egyén, aki szökésre szövetkezésről oly időben vesz hiteltérdemlő tudomást, amidőn a szökés még megakadályozható és a szövetkezéssel a felsőbbbségnek, mihelyt lehetséges, jelentést nem tesz, vagy a szövetkezést más módon megakadályozni tőle tehetően nem törekszik, egy hónaptól egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.“

A büntetés három évig terjedhető fogház, ha a tettesnek rendfokozata van, vagy a cselekményt háború idején követte el. A cselekmény akkor is büntetendő, ha gondatlanságból követték el.“

Ezekből tehát azt látjuk, hogy a katonai egyének feljelentési kötelezettsége hétféle bűncselekményre van kimondva: 1. a zendülés, 2. a szökésre szövetkezés, 3. afelségsértés, 4. a hűtlenség büntetéseire és végül 5. az állami és társadalmi rend elleni

büntetéseire nézve; továbbá 6. a személyes szabadság elleni és 7. a hamis vádnak a bizonyítékok elhallgatása által elkövetett s a Btk. 230. §-ában leírt vétési alakjára.

Vagyis a katonák feljelentési kötelezettségének köre két olyan bűncselekményre (zendülés és szökésre szövetkezés) is kiterjed, amire nézve polgári személyeket feljelentési kötelezettség nem terheli.

Sőt — az eltérés erősebb kiemelése céljából — még arra is rámutatunk itt, hogy a katonák felelőssége azért is fokozottabb, mint a polgároké, mert a katonákat az 1—4. alatt felsorolt bűncselekményekkel szemben — a feljelentésen kívül — az a kötelezettség is terheli, hogy azokat tőlük telhető módon megakadályozni is kötelesek. (Lásd az Élt. 85. §. utolsó bekezdését és Élt. 86. §. 3. pontját.)

Ha pedig ezen bűncselekményekkel kapcsolatban a büntetlenségi eseteket vizsgáljuk, azt látjuk, hogy amíg a polgári egyén — a feljelentési kötelezettség elmulasztása miatti büntetéstől — mentesül, minden olyan esetben, amikor a bűncselekmény (fel ségárulás, hűtlenség, állam és társadalmi rend elleni bűncselekmény) tettese vagy részese az ő hozzátartozója: addig a katonának zendülés és szökésre szövetkezés esetén nem adja meg a törvény ezt a büntetlenséget.

Sőt a katonák felelősségét még az is fokozza, hogy amíg a polgári egyének a feljelentési kötelezettség megszegése miatt csakis akkor lesznek büntetőbírószággal felelősségre vonhatók, ha a feljelentés megtételét tudatosan mulasztották el, addig a katonai egyénekre nézve — zendülés és szökésre szövetkezés esetén — a törvény (Ktbt. 83. §. 2. bekezdése és a 98. §. 3. bekezdése) azt mondja ki, hogy „a cselekmény akkor is büntetendő, ha gondatlanságból követték el.“

Ha tovább meggyünk vizsgálódásaink során és azt a kérdést vetjük fel, hogy: „hát a csendőrség egyéneinek a feljelentési kötelezettsége tekintetében mi a helyzet?“ úgy a következő feleletet adhatjuk a törvényes rendelkezések bemutatása révén:

Elsősorban is szögezzük le azt a tételt, hogy a katonai büntetőjog szabályai a csendőregyénekre is kiterjednek (lásd Szut. 14. pontját), míg a Szut. 15. pontjából az tűnik ki, hogy a Szolg. Szab. I. Rész XIII. fejezetének a fegyelmi fenytő rendelkezései a honvéd- és csendőregyénekre egyaránt és egyenlő mérvben érvényesülnek. Ebből viszont az következik, hogy a feljelentési kötelezettség tekintetében a csendőrök — mint magánszemélyek — ugyanúgy felelnek, mint ahogy azt fentebb a katonákra nézve mondtuk volt.

Már most mennyiben módosul a helyzet a szolgálatban álló csendőrré nézve? Másként úgy is kérdezhetnénk, hát a szolgálatban álló csendőr miféle bűncselekményeket kötelesek feljelenteni?

A Szut. legelső pontja így határozza meg a csendőrség hivatáskörét: „a m. kir. csendőrség a közbiztonsági szolgálat teljesítésére rendelt, katonailag szervezett őrtestület“. Ebből az következik, hogy a szolgálatban álló csendőr elsősorban megakadályozni (preventív szolgálat) tartozik minden olyan cselekményt, ami a közbiztonságot zavarja, tehát elsősorban és főleg a készülő bűncselekményt.

Ha pedig a bűncselekmény már el lett követve, úgy azt a szolgálatban álló csendőr — a Szut. rendelkezése szerint kinyomozva — azt az arra illetékes

Belügyminiszter úr Önagyméltósága január 11-én a Szt. Gellért-szállóban vacsorán látta vendégül a csendőrség vezetőit. (Schüffer felv.)

igazságügyi hatóságoknak és bíróságoknak feljelen-
teni is köteles!

Tehát a feljelentési kötelezettség minden ké-
szülő, illetve elkövetett büncselekményre nézve
fennáll és terheli a szolgálatban álló csendőrt. Tehát
a szolgálatban álló csendőrnek a feljelentési kötele-
zettsége a legtágabb terjedelmű.

Ezen a ponton azonban nem szabad megállan-
unk, hanem tovább menve, figyelembe kell ven-
nünk a Szut. 300. pont 1. és 2. bekezdéseinek az
alábbi rendelkezéseit is:

„Szolgálati fellépésre a csendőr akkor jogosult,
amikor szolgálattételre ki van vezényelve és szabály-
szerűen fel van fegyverkezve.“

„Sürgős esetekben azonban, amikor a késedelem
veszéllyel jár és azonnali fellépése eredményre nyújt
kilátást, a csendőr saját kezdeményezéséből akkor
is jogosult, sőt köteles fellépni, ha nincsen szolgál-
latban és csak karddal van ellátva.“

Ime tehát ebből nyilvánvaló, hogy ha a csendőr
szolgálaton kívül van, akkor is köteles a tudomására
jutott büncselekmény esetén fellépni, azt nyomozni
és a feljelentést megtenni, de csak azon feltétel mel-
lett, hogy ha az eset sürgős és ha a késedelem ve-
széllyel jár. Hogy mikor áll ez elő, vagyis mikor
olyan sürgős az eset és mikor olyan a helyzet, hogy
a csendőrnek — bárha nincs is szolgálatban —

mégis kötelessége szolgálatilag fellépni, az eset ter-
mészete adja meg a felvilágosítást.

A szükségtelen fellépésért, avagy a fellépés el-
mulasztásáért való felelősség mindig attól fog
függni, vajjon a kérdéses csendőregyént jóhiszemű-
ség, avagy — bebizonyíthatólag — rosszhiszeműség
vezette-e a fellépésnél, avagy annak elmulasztásá-
nál? Ez áll tehát a csendőr feljelentési kötelezettsé-
gére nézve kifelé, vagyis idegen, nem testületi
egyénekkel szemben.

A csendőr életének — és pedig a csendőr szolgálati
életnek — legkényesebb része az a feljelentési köte-
lezettség, ami a csendőrt a vele szolgálatban álló,
illetve állt bajtársával állítja szemben. Ezt a kényes
esetet a Szut. 564. pont 3. bekezdése a követ-
kezőkben tárja elénk:

„Ha a járőrvezető tiltott dolgot, szabálytalan-
ságot vagy mulasztást készül elkövetni, a járőrtárs-
nak nemesak joga, de kötelessége is a járőrvezető
figyelmét a szabálytalanságra vagy mulasztásra fel-
hívni. Ha ez a figyelmeztetés eredménytelen ma-
radt, a járőrtárs kötelessége bevonulása után a tör-
téntekről a járőrvezető közvetlen előjárójának
azonnal jelentést tenni.“

Másfelől a Szut. 567. pontja azt is kimondja,
hogy „a járőrvezető felelős a szolgálat szabályszerű
végrehajtásáért, felelős továbbá a körülményekhez

képest járőrtársának, illetve a járőr tagjainak cselekedeteiért, magatartásáért, és szolgálatuk teljesítéséért is".

Ebből természetesen az is folyik, hogy viszont a járőrvezető is köteles a járőrtársnak minden olyan szolgálat közben elkövetett bűncselekményét — amit ő maga (a járőrvezető) megakadályozni nem tudott — bevonulásuk után az őrsparancsnoknak jelenteni.

Ezen a ponton felvetődik az a nagy kérdés, hogyan egyeztethető össze a bajtársiassági szellemmel a Szut.-nak ezen a jelentési (lényegileg feljelentési) köteleességet magában foglaló előírása, illetve hogyan értelmezendő ez helyesen? A helyes feleletet az alábbiakban véljük e kérdésre megadhatni:

A Szut.-nak ezzel a rendelkezéssel nem az lehet a célja, hogy a besúgórendszert a testületen belül a járőrszolgálatot végző csendőrök között kifejléssze és elősegítse. Hanem csak az lehet a célja, hogy ez az intézkedés is elősegítse azt a magasztos feladatot, amit a csendőrség egyénei járőrszolgálatuk közben megoldani hivatottak. Ez tehát a feljelentési kötelezettség alkalmazásánál a zsinórmérték. Vagyis a feljelentési kötelezettség körébe tartozik a járőrvezetőnek, illetve a járőrtársnak minden olyan — nyilván rosszhiszemű — cselekménye vagy mulasztása, amivel a közbiztonsági szolgálati érdek ellen vétkezett. Tehát a Szut. e rendelkezései a testületi tekintély és érdek fenntartását, annak a megóvását célozzák és semmiesetre sem a besúgórendszer kifejlődését.

Érdekesebb esetek a nyomozás köréből.

Irtá: BEÖTHY KONRAD

egyet. magántanár törvényszéki orvos, Pécs.

1. Helytelen orvosszakértői vélemény dacára teljes sikerű nyomozás.

A nyomozásnak a célja: tárgyi bizonyítékoknak a beszerzése. A boncolás eredménye is ezt célozza s így a törvényszéki orvos a csendőrrel karöltve igyekszik adatokat szolgáltatni a tényállás megállapítására. A boncjegyzőkönyv és a vélemény is ugyanolyan tárgyi bizonyíték, mint akármelyik más adat. De a véleménynek messzebbmenő célja is van, mert hiszen ennek alapján új adatok megszerzése, vagy a nyomozás megszüntetése következik. A helytelen vélemény tehát nemhogy hasznot hozó, hanem egyenesen ferde irányba terelheti a nyomozást. Ha most már ennek dacára az egyéni rátermettsége megvan a nyomozónak, a helyt nem álló szakértői vélemény dacára is sikerrel működhetik. Ennek igazolására ismertetem az alábbi esetet. (B. 3121/1936—2. Pécsi kir. törvényszék.)

Egy öreg embert a fia reggel ¼ órakor felkísért a nyegedóra járásra lévő, dombon fekvő prэшázba. A fiú innen visszament a falusi kovácshoz ekejavítás ügyében. Itt mintegy ¼ óráig tartózkodott és idevárta vissza édesapját. Minthogy az késett, a fiú hazament, gondolva, hogy apja majd csak megérkezik. Otthon egy ideig várt, már mindenki elment hazulról munkába, lassan ¼10 óra lett s a fiú nyugtalanodni kezdett apja miatt. Minthogy azonban arra is gondolt, hogy az apja talán a prэшázban

időgál, egy ideig még várt, majd ismét felment a prэшázba, megnézni, hogy mi van apjával. Fele úton két asszonnal találkozott, akik figyelmeztették, hogy erősen füstöl a prэшáz. Erre a fiú nemhogy nyugtalanodott volna, nyugodtan folytatta útját, mert azt gondolta, hogy az öreg főz magának valamit és azért füstöl a prэшáz ablaka. Közelebb érve, észrevette, hogy sűrű füstgomolyag hagyja el a házat. Erre rohanva közeledett, ajtóstól együtt ugrott be a prэшázba, felszakította az ablakokat, mert a nagy füsttől semmit sem látott, majdnem megfulladt. Amint a füst ritkult, megpillantotta édesapját a füstölgő, összeroskadt ágyon. Földet szórt a még füstölgő ágyra s így sikerült a tüzet eloltania. Ezután jelentette az esetet, kihívták az orvost, aki azonban az öreg ember hátán külsérelmi nyomot fedezve fel, a halotti bizonyítványt nem állította ki.

Az első szemle alkalmával a szobában semmi féle, az emberi élet kioltására alkalmas eszköz nem volt, ellenben a szomszéd helyiségben levő nagy prэшordóban találtak egy vadászfegyvert, amelynek a csövén a csőtorkolattól visszafelé számítva, másfél arasznyi hosszúságban friss hőhatás nyomát lehetett látni. Az apa halála miatt a gyanú a fiúra terelődött, főképpen pedig azért, mert a fegyvert nem találták, illetve azt később elrejtve találták meg. De gyanúba került egy ismeretlen fiatalember is, akit több ízben láttak a prэшáz körül ólálkodni s akit az öreg egyszer el is zavart, mondván, hogy egyszer el látja a baját. Erre a fiatalember csak annyit válaszolt: majd meglátjuk, ki jár jobban. Ezt a fiatal embert a csendőrök most már három nap óta hiába keresték. A fiút vallatóra fogták s mikor látta, hogy hajba került, elmondotta, hogy amikor a prэшázba lépett, az ágy előtt torkolattal az ágy felé fordulva találta a vadászfegyvert és arra gondolt, hogy az öreg öngyilkos lett. Minthogy azonban tudta azt, hogy öngyilkosnak a faluban nem jár haragszó a temetőskor, ettől a szégyentől akarta megmenteni az apját, ezért dugta a fegyvert a prэшordóba. A második helyszíni szemle alkalmával azt abba az állapotba helyezte vissza, ahogy körülbelül találta a holttest megpillantásakor. A boncolási lelet röviden, a legfontosabb elváltozásokkal: felületesen, csaknem az egész testre kiterjedő, harmadfokú égési sérülések, a jobb alsó végtagon az alszár közepétől lefele ép bőrrel fedett részek, melyeknek környezetében kifejezett bőrpír és hólyagképződés van, a ruházat csaknem teljesen elégett, csak a nadrág két szára maradt a lábszárakon. A bal lábfejen kötött papucs, a jobb lábfej meztelen. A hasfalon a gyomorgödörnek a táján 2 cm átmérőjű, az égés miatt közelebről meg nem határozható szélű anyaghiány, amelynek a holttest háti oldalán egy 4 cm átmérőjű, a test ugyanazon magasságában lévő másik anyaghiány felel meg, tehát áthatoló lősérülésről van szó, a koponyaürben, a koponyacsontok és a kemény burok között két tenyérnyi, főtt rizsszerű vérzés. A jobb mellkasfélben és a hasüregben tömeges híg vér. A jobb oldali bordák, a három felső kivételével, eltörték, eltört ezenkívül mindkét alkar mindkét csontja és az alsó állkapocs is. Az orvosi vélemény úgy szól, hogy *a halál bekövetkezésénél önkezdő cselekedet ki van zárva, a sérüléseket idegen kéz ejtette, még pedig úgy, hogy az öreget hasbalöttek, majd fejbeverték és a holttestet a szalmaágyra fektetve el akarták égetni.* Az eset érthetően nagy izgalmat kel-

tett s széles mederben tovább folyt a nyomozás, de minden eredmény nélkül. A boncoló orvosok egyike, aki nem is volt törvényszéki orvos, a vizsgálóbírónak kijelentette, hogy ő csak abban az esetben teszi magáévá ezt a véleményt, ha bebizonyosodik az, hogy a serétszemesék az ablakon keresztül távoztak, illetőleg, ha serétszemeséket olyan helyen lehet találni amelyek idegen kéz szerepét mutatják. Boncolás alatt felfelé tartott viharlámpával valóban nem lehetett serétszemeséket találni a helyszínen, de figyelmzettette a csendőröket arra, hogy nappal mégegyeszer alaposan nézzenek utána. Ez meg is történt s a serétszemesék közül nagyon sokat a présház mennyezetébe fúródva meg is találtak. Ez a tény tehát egészen más megvilágításba helyezte az egész dolgot, nevezetesen a lőirány a mennyezetre irányzott puskára mutatott s most már egyszerre világos volt az ügy egyik része: az öregember úgy lőtte hasba magát, hogy a fegyvertusát a földre támasztotta, a jobbláb (meztelen volt!) ujjával elsütötte a fegyvert, amelynek serétszemeséi rajta az áthatoló esatornát okozták, majd keresztülhaladva a testen, azok közül sok a mennyezetbe fúródott. Ebből származott aztán a mellkasi és a hasi vérömlény is. De még magyarázatra szorult a nagy tűz és a koponyaüri vérzés keletkezésének kérdése. A nyomozást végző egyik csendőr nem habozott kijelenteni, hogy a boncolt férfi ruhája a fegyver elsütése alkalmával a csőből kivágó láng hatására meggyulladt, az öregember az ágyra esett, amelynek gyulékony anyaga szintén tüzet fogott, stb. Ez valóban helyt is állott. Tudvalévőleg általánosságban azt mondjuk, hogy a csőtorkolatot elhagyó láng olyan hosszú, mint a fegyver csövének a hossza.

Még volt egy nehéz kérdés, amely a törvényszéki orvost félrevezette, illetőleg, amit nem tudott helyesen értékelni s ez a már említett koponyaüri vérzés. Hőhatáskor a testben levő híg vér helyét változtatja. Ez a jelenség fellép olyankor is, amikor nem olyan magas a hőmérséklet, hogy az feltétlenül szénné égést eredményez s ezt a jelenséget nevezzük mi a vér elszorulásának, egyik helyről a másikra való vándorlásának. A koponyatartalom nemcsak, hogy összezsugorodik (vagy a keletkezett gőzök hatására szétrobban) s nagy mértékben megkisebbedik, hanem ezzel együtt a keményburok nagy, gyűjtőeres öblei szétszakadnak, mosi már egyeses útja van az elszoruló vérnek arra, hogy a legkisebb ellenállás felé térjen ki, amint ebben az esetben is történt. Az öreg embernek a lábán az égési sérülések akkor jöttek létre, amikor a lősérülés okozta roncsolásokból még nem következett be az elvérzéses halál, tehát még életében érte a láng s nem ütötték agyon, mint ahogyan azt a törvényszéki orvos gondolta. Hogy valóban élt az öreg akkor, amikor lábszárait a lángok nyaldosták, azt a bőrpír mutatja, amely csak élőben áll elő. Az öreg embert nem érte olyan behatás idegen kéztől, amely csontjainak törését okozta. A csonttörések azáltal jöttek létre, hogy az alatta égő ágy szilárd részeinek elszénese alkalmával össze-rogyott a rajta fekvő test súlya alatt s ennél a lezuhanásnál szenvedte el az öreg a többszörös csonttörést, annál is inkább, mert a megégett bordák egészen könnyen törnek.

A csendőri nyomozás kiderítette azt is, hogy mi volt a valószínű ok az öreg ember öngyilkossá-

gára. Súlyos adósságai miatt árverést vezettek be ellene.

A csendőr részéről tanusított önálló, nyugodt, megfontolt gondolkodás, a nemesak kizáráson alapuló, hanem kézzelfogható bizonyítékok megszerzése olyan esetben is 100%-os eredménnyel járt, amikor kevésbé hozzáértő ember téves irányba vitte volna a nyomozást.

2. Valótlan állítás azonnali leleplezése lősérüléssel kapcsolatban.

Egy 20 éves fiatalembert súlyos állapotban szálítottak a sebészeti klinikára. A kórtörténet felvétele közben a fiatalembert előadta, hogy a földék szélén húzódó gyalogösvényen haladva, jobboldalt az árok, baloldalt egy széles tarló volt, amelynek éppen a közepén tartott, amikor hirtelen heves ütést érzett feje jobboldalán, arcához kapott, keze véres lett. Egy pillanatra megtántorodott, de aztán továbbfolytatta útját, mignem olyan rosszul lett, hogy cszméletét elvesztette s csak a sebészeti klinikán tért magához. Minthogy a fiatal ember jobb arcán lősérülés volt s minthogy erre vonatkozólag a beteg azt adta elő, hogy őt meglőtték: a nyomozást kiterjesztették ebben az irányban. A fiatalembert előadta, hogy nem tudja, ki lőtte meg, nem látott senkit sem közelében, gondolataiba merülve haladt, amikor a lősérülést elszenvedte. Lőtávolságban sem volt senki közelében, a legközelebbi élőlény egy kocsi volt, aki a látóhatáron haladt. Akkor sem látott senkit menekülni, amikor a lősérülés után tovább vánszorgott s senki őt utána meg nem támadta. Haragosa, ellensége nem is lakott közelben, ő maga sem tudja, hogy kinek állt érdekében őt megtámadni. A fiatalembert előadása egészen szabatos volt, helyre, időre pontosan tájékozott, a kérdéseket azonnal megértette s azokra látszólag egészen helyes, odaillő, találó feleleteket is adott. Annál érthetlenebb volt elbeszélése, amikor a lősérülést közelebről szemügyre vettük. Az arc jobb felén ugyanis a következő elváltozás volt:

A járomívnek megfelelően, egy 8 mm. átmérőjű, kissé cafatos szélű, nagyjában azonban szabályos, kerek anyagihiány, amelynek szélei mérsékelten beszűrődtek, duzzadtak és finom, füstszzerű csapadéktól feketék. A széli részen a zúzódásos barázda egyformán 3 mm. széles keretet alkotott. Most már: ennek az anyagihiánynak a szomszédságát egy 13 cm. átmérőjű, szorosan beékelődött szemcsékkel teleszórt olyan udvar foglalta el, ahol az apró, fekete szemcsék legsűrűbben az anyagihiány mellett, majd attól egyenletesen ritkulva voltak beékelődve. A Röntgen-felvétel tanúsága szerint egy elalaktalanodott ólomgolyó és néhány apró repeszdarab feküdt a lősatornában, amelynek végén, éppen a szembenlevő oldalon volt a golyó. Most már aztán igazán zavarban voltak a kezelőorvosok, amíg hozzáértőként engem át nem hívtak; a lősérülés megtekintésekor annak a véleményemnek adtam kifejezést, hogy itt közvetlen közletről történő lősérülésről van szó, amely régi rendszerű, tehát füstös löporos forgópisztolyból eredt. A lősatorna lefutását tekintve pedig a fegyver csőve az elsütés pillanatában merőlegesen az arca volt irányozva, a lősatorna vízszintesen futott, tehát nem emelkedett felfelé vagy nem süllyedt lefelé. Jóllehet, a kezekem nem találtam löporfüstös szennyeződést, mégis an-

nak a gyanumnak adtam kifejezést, hogy itt önkezü sérülésről van szó. Amíg ez a vizsgálat tartott, megérkeztek a csendőrök is, akikkel közöltem ezt a megállapításomat. A fiatalembert külön terembe vezették, ahol egyetlen kérdésük ez volt: „Hol van a revolver?” A fiatalembert nagyon meglepte a határozott kérdés s egyszerűen megmondotta, hogy a revolvert eldobta. A fegyvert ugyanis gazdája fiókjából emelte ki, akinek nem volt fegyverviselési engedélye s attól való félelmében, hogy gazdáját emiatt megbüntetik, találta ki a mesét, hogy őt megtámadták.

Ebben az egyszerű esetben tehát a közeli lövés hatástényezőnek ismerete mellett az ellenkező állítások dacára is meg lehetett állapítani, hogy nem idegen, hanem önkezü lövésről volt szó.

3. Természetes, súlyos következménye a megalapozott orvosszakértői véleményeltetésének.

19... július ...-én M. községben egy baracklára felakasztva találták B. J. öreg hajóst. A fal alatt egy véres balta és egy felborult, összevázott konyhaszék hevert. Az állítólagos öngyilkosság ügyében a csendőrség azonnal megindította a nyomozást. Kiderült, hogy B. J. egy özvegy asszonynak volt a vadházastársa. Egy és ugyanazon házban lakott még az özvegyasszony felnőtt, iparos fia és ennek felesége. A helyszíni szemlén a falon, a konyhában, télméter magasságban vércseppeket fedeztek fel, a konyhából a kertbe vezető úton is vércseppek voltak, a konyha földes padlója pedig frissen mocsott állapotban volt. Eme lelet alapján a csendőrség első feltevése az volt, hogy B. J.-t a konyhában meggyilkolták, majd kiharcolták a kertbe, ahol műakasztást hajtottak végre, hogy a hatóságot félrevezessék. Kiderült még az is, hogy B. J.-nek, aki hosszú idejű külföldi tartózkodásról tért haza, 1800 P megtakarított pénze van. Mint hogy ilyen súlyos gyanúkok merültek fel idegen kéz szerepére, elrendelték a boncolást. (B. I. 2963/19...) A boncolási jegyzőkönyv fontosabb pontjai... a hajzat 8 cm. hosszú, vérrel összeapzott... a hajjas fejbőrrel vér ömlött a homlokra, még pedig jobbról balra a szemöldökív tájára, a vér a homlok bőrére rá is száradt... a jobbkez ujjai szétmázolt és beszáradt vérrel vannak szennyezve, a balkezén az ujjakon leesepegett sötétvörös vér száradt be a feszítő oldalon, míg a hátsó oldalon szétmázolt, ugyancsak beszáradt sötétvörös vér van. Ezenfelül több külsérelmi nyomot is rögzített a jegyzőkönyv, még pedig:

a) A fej jobboldalán, a faltáj mellső, alsó részén, a hajjas fejbőr szélén van egy kb. fél lúdtojásnyi, meglehetősen tömött duzzanat, amely a közepe táján könnyen benyomható, míg szélein nagyon tömött. Úgy, hogy itt nem is lehet a duzzanatot összenyomni, e duzzanat felső szélén hátul, kb. a faldudor tájának megfelelőleg a bőrön közvetlenül egymás mögött két sérülést látunk, amelyek egymástól 3 mm. széles bőrhíddal vannak elválasztva és nagyjában háromszög alakúak, ami különösen akkor látszik jól, ha a sebet széttárjuk. Az elsőnek hossza 1 cm, magassága fél cm, a hátulsó sérülés 13, illetve 15 mm hosszú, amennyiben ez tulajdonképpen fekvő Y alakú és két szárát mértem egyszerre, így adódik a 13, illetve 15 mm hosszúság.

Ezen sebek környékén a bőr szétmázolt, sötétvörös vérral van beszennyezve.

b) A jobb arcfélen, a külső szemgödri szél mögött egy fél diónyi puha duzzanat van a bőrön, mely felett a bőr sötétkékes, szederjesen elszíneződött és bemetszéskor kiderül, hogy a duzzanat körül a bőr alatti kötőszövet egészen a csontig terjedőleg sötétvörös alvadékos vérral beszűrődött.

c) A jobb könyökön a belső oldalon rajzszegfejnyi, rendetlen négyszög alakú, száradásos folt van, amelynek megfelelően a bőr alatti kötőszövet vékony rétegben sötétvörösön vérvészesen beszűrődött.

d) ...akasztásos barázda a gégefő legkiemelkedőbb pontjának megfelelő helyén fekszik.

e) A talpon, mégpedig a jobb lábon úgy az öregujji, mint a kisujji oldalon fillérnyi-pengőnyi, szabálytalan alakú, elég élesen elhatárolt, rászáradt vérfoltok vannak, a bal lábon csak az öregujj alappercén és a kisujji párnán van egy-egy beszáradt sötétvörös vérvészes folt.

f) A fejbőr jobb oldalon, ugyanítt a halántékizom is egész terjedelmében sötétvörösön vérvészesen beszűrődött... a nyelvcsont nagy szarva el van törve, a jobboldali nagy szarv pedig egészen letört a nyelvcsonttól.

A boncjegyzőkönyv tanúsága szerint a vélemény a következő volt. (Kivonatossan): „a boncolt egyén halálát fulladás okozta. Feltűnő, hogy a nyak körül megszoruló kötelék a gégefőn haladt át s mégis a nyelvcsont tört el. A koponyán lévő két zúzott seb csak a lágyszöveteket roncsolta el, a csontokon nem okozott elváltozást. Eme két sérülésnek a halál előidézésében nincsen szerepe. Szerintünk a boncolt egyént először valamilyen kisebb felületű, nehéz, tompa tárgyjal fejbeütötték, ezáltal az öregembert eszméletlenné téve megzsinegelték, illetve felakasztották. Az önakasztás lehetőségére vonatkozólag megjegyezzük, hogy a boncolt egyén talpán levő, vértől eredő foltok nincsenek szétkenve, vagy földdel összekeverve, már pedig, ha az illető egyén maga ment volna véres lábakkal az akasztás helyére, akkor ezek a foltok feltétlenül szétmázolódtak, illetőleg beszennyeződtek volna. Az eset egyéb körülményei is arra engednek következtetni, hogy az illetőt tompa ütésekkal elkábították és azután felakasztották.“

Eddig szól a vélemény. Az egyik terheltek azt az állítását, hogy a falon talált véresepek eszirtől származnak, a vegyvizsgálat megcáfolta, mert az embertől eredőnek találta. Mindez a bizonyíték nem volt elegendő, az ügyész fellebbezett, mert a vádlottakat nem marasztalták el s így került az ügy a táblára. A tábla, bár kétségkívül látta azt, hogy B. nem önkezével vetett véget életének, mégis felmentette a vádlottakat, akiknek a tagadásával szemben nem találta elegendőnek a vádhatóság bizonyítékait. Mindennek ellenére a p-i csendőr nyomozó osztály pótnyomozást indított meg, mert a helyszíni adatokból merített meggyőződés, a boncolási lelet azt mutatta, hogy öngyilkosság lehetősége ki van zárva. Ez a nyomozás eredményre is vezetett, mert az annak idején gyanuba vett vádlottak a gyilkosság elkövetését töredelmesen beismerték és a cselekmény végrehajtását a helyszínen részletesen be is mutatták. Röviden megemlítem még a vádlottak vallomását is.

„Öt évig nehezen viseltem a gyilkosság büntudatát, de most könnyíteni akarok a lelkemen, el akarom viselni azt a büntetést, amit megérdemlek... negyedikén anyám felköltött éjteltájban, apám rámszólt, hogy hozzam a tejszét és őrsem le B.-t a konyhában. Amikor B. kijött a szobából, apám öt vállon ragadta és a föld felé nyomta. Én erre kétszer, vagy háromszor hátulról, oldalról fejbeütöttem. Emlékszem, hogy az ütések után még élt az öreg. Azért nem ütöttük agyon, hogy az önakasztás látszatát keltsük. Anyám is segített B.-t kicipelni a kertbe a barackfához. Apám fogta az öreg vállát, anyám a derekát, én pedig a lábát, majd a barackfa alatt apám emelte B.-t, én pedig az öreg nyakába vetett hurkot húztam felfelé. Apám megmondta még azt is, hogy a tejszét rakjam a fa alá, mert akkor a szomszédok azt hiszik, hogy az öreg saját magát ütötte fejbe, majd eme sikertelen kísérlet után felakasztotta magát. Erre én megmosakodtam, megvártam míg anyám mossza a konyhát, aztán lefeküdtem...”

Amint látjuk, a vádlottak tanuvallomása öt év múlva a legapróbb részletekig fedte a boncolás adatait és az ebből okszerűen levonható következtetéseket. Öt éven keresztül mégis büntetlen maradt a gyilkosság és csak az éber gyanúnak köszönhető, hogy a csendőrség nem nyugodva bele a felmentő ítéletekbe, megszerezte az elítéléshez szükséges perrendszerű bizonyítékokat is.

Portyázás.

Egy volt csendőrőrmester azt írja nekünk, hogy szeretne valamelyik őrsre loápolónak elszegődni. Hogy erre alkalmasságát még jobban alátámassza, azt írja, hogy csendőrélete előtt huszár volt. Nosza tehát lovas őrsök, most itt az alkalom, hogy egy kivetkőzött csendőrőrmester telepedjék be az istállóba loápolónak. Még talán arra is alkalmas lesz, hogy valamelyik próbaesendőrnek egy-egy büntetőjogi szakaszt elmagyarázzon s így talán az őrsirodától az istállóig, a legénységi szoba problémáitól a járőr-táska málházásig nagyszerű segéderőt találhat benne valamelyik őrsünk, közben elszalad még cigarettaért is.

Uramisten, miféle utat, milyen kálváriát járhattott be ez az ember, amíg annyira lekopott róla az önéret, hogy ugyanoda kívánczik loápolónak, ahol nem is régen maga volt az úr. Mennyi viszontagságon, koplaláson, testi és lelki gyöttrődésen, megaláztatáson kellett keresztülmennie, hogy így felsír benne a vágy a régi otthon: a csendőrlaktanya után. A bibliai tékozló fiú megtérése ez, csak hogy ma már nem élünk bibliai időköt. Sok lett az ember, hajszálfincm a társadalom szervezete s aki az útján egy lépést elhibáz, annak nincs visszatérés. Manapság nem lehet a kenyérrel, társadalmi helyzettel kukori-

cázni. Ma ülni kell a nyergöt, mert ha kibillenünk belőle, nem találunk új paripát az útszélén. Aki ezt tudja és nem hajlandó tudomásul venni, nagy árat fizet érte. A polgári életben maholnap a suszterinas-tól is megkövetelik legalább a négy polgárit, meg a kottaszerinti füttyszót és érettségivel, de még egyetemi diplomával is le kell szállani az igényekkel a száraz kenyérhez, ha ugyan az is akad.

Riasztó és csattanós intelem ennek a volt csendőrőrmesternek a loápolói álma azok számára, akiknek viszket a bőrük a csendőrruha alatt, mert azt hiszik, hogy másutt könnyebb az élet. Most is azt mondjuk, amit már számtalanszor mondtunk: menjen, aki nem érzi jól magát közöttünk, de azt tudnia kell, hogy elkönnyelműsködött sorsok bedrótozására a csendőrség nem vállalkozhatik, mert van más gondja és dolga elég. Még azt sem ígérhetjük, hogy loápolónak mindenkit visszafogadunk, annyi lovas őrsünk nincs. Ami pedig ezt a mostani jelentkezőt illeti, azt már mégsem tesszük, hogy a nevét kiírjuk az ujságunkba. Mégis csak... csendőrőrmester volt... Lehet azonban, hogy csupán fiatalos könnyelműség vitte el tőlünk s egyébként rendes ember, ha tehát valamelyik lovas őrs segíteni akar rajta, kérje tőlünk a címét, megadjuk. Aztán, ha megbecsüli magát, bánjanak vele emberségesen.

Az utcák kötelező fellobogozására szabályrendeletet alkotott a főváros. A Háztulajdonosok Országos Egyesülete, hír szerint, megfellebezte a szabályrendeletet. Azt mondja a fellebbezés, hogy ünnepi alkalmakkor helyes ugyan a fellobogozás, de ne legyen kötelező, hanem rá kell bízni a hazafias kötelességtudatra. Hát, ami ezt a kötelességtudatot illeti, elég rossz tapasztalataink vannak róla. És aztán: ha ez a kötelességérzet csakugyan olyan buzgó lenne, ugyan kinek jutott volna eszébe, hogy szabályrendeletet csináljon a fellobogozásra? Minek arra szabályrendelet, ami úggyis megvan?

Dehát nincs meg. Láttunk Budapesten kopasz utcát, házsorokat ünnepeken, amikor a hidak, középületek rogyadoztak a nemzeti színek súlya alatt. Még a mi bennszülött szemünk is észrevette a hivatalos és nemhivatalos lobogódísz között tátongó ürességet és disztelenséget, hát még a külföldi szemé mennyire megakadhatott a felemás ünnepi díszén.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a Háztulajdonosok Országos Egyesületének minden tagja jó magyar és azt is elhisszük, hogy a háztulajdon meglehetősen nagy terhéket visel. Emberi dolog, ha az elhárítható kiadásoktól mindenki szabadulni igyekszik, de a nemzeti színek hiánytalan, feltétlen és mondjuk bátran: kötelező kitzűzésével valahogy mégis másként állunk. A háztulajdonosoknak ezek a színek adták vissza 1919-ben a házaikat. Hát akkor tűzzék ki csak boldogan minden lehető alkalommal és ha nem szabályrendeletben, hanem a törvények törvényében feszik ezt számukra kötelezővé, akkor se emeljenek szót ellene semmiféle indokolással és semmiféle címen. Aki úggyis kitzűzi, annak miért fáj a szabályrendelet, aki pedig önként nem tűzi ki, azt pedig kicsoda és milyen merészséggel merné védeni és kímélni? Biztosítjuk róla a Háztulajdonosok Országos Egyesületét, hogy ha az a tengernyi hadikölcsön, amibe mások a verejtékesen szerzett pénzüket fektették, most hirtelen házakká varázsolódnék, ezek a

hadikölcösöntulajdonosból lett háziurak örömkönyves nemzetiszínbe öltöztetnék a házaikat pincétől a padlásig. Különbén mi is ünnepélyesen kötelezzük magunkat, hogy ha a telekkönyvben házat írnak a nevünkre, a nemzeti színek minden méltó alkalommal ott fognak rajta lobogni, nem is kell sarokháznak lennie. Nem fogunk fellebbezni. Különbén a cseh háztulajdonosok sem fellebbeztek, mikor a kötelező zászlódiszt törvényben mondták ki rájuk, amely törvény alapján éppen mostanában fosztották meg az állásától Kassa magyar ügyészét, mivel a cseh nemzeti ünnepen nem tüzte ki a cseh zászlót. De menjünk az unalomig példázott nyugatra: ott is tetőtől-talpig nemzeti díszben ünnepelnek az utcák és házak, mert mindenütt tisztában vannak vele, hogy az ünnepek lényegét a külső díszről elválasztani nem lehet és nem szabad. Vonja hát vissza a Háztulajdonosok Országos Egyesülete ezt az érthetetlen és furcsa fellebbezést.

S hogy mi jogon szólunk bele ebbe a budapesti vonatkozású kérdésbe? Azon a jogon, hogy elsősorban mi igazán csak addig élünk, amíg a nemzeti színeink élnek. Hát vigyázunk is rá, még tévedésektől és különben talán csak ártatlan furcsaságoktól is féltjük és óvjuk. Ez az életünk tartalma és hivatásunk lényege. Mellesleg pedig csak úgy, ettől a szabályrendeleti üggyől függetlenül, említünk meg egy újsághírt, amely szerint bizonyos kereskedelmi körök nyomában emelték nemzeti színeink anyagának az árát, amint a kötelező fellebogózást megneszelték. Hát, ugyebár, vigyázni kell ezekre a mi nemzeti színeinkre...

Keresztény újságban olvastuk, hogy Zemplén Dénes, akit anyaggyilkosság miatt ítéltek el annak idején, kiszabadult. Megír róla az újság minden megírható s a cikk közepén ott az arcképe is. Most már bajosan mondhatná valaki, hogy erre a közleményre azért volt szükség, hogy a sajtó a hatóságokat a nyomozásban támogassa. Hiszen kitöltött büntetésről van szó, itt nincs semmiféle nyomozási és egyéb hatósági érdek, de hol van akkor valami más közérdek, ami az ilyen közleményt indokolhatná? Nevelési célja nem lehet, mert hiszen a Zemplén Dénessel egykorú fiatalokra valami nagy nevelő hatása ennek a felrészített beteges rémdrámának nem igen lehet. Inkább talán az ellenkezője. A fiatal lélek fogékony a jóra, de a rosszra talán még jobban. Sok fiatal lélekben élnek ferde érzések s a szülők miatt, vagy valami más okból elsötétült indulatok. Ezekre az ilyen példák nincsenek jó hatással. Ma jobban kell az újságnak erre ügyelnie, mert régebben a napilap az öregek szunyókáló csemegéje volt, ma azonban az elemista gyermek is a szerencsétlenségeket, gyilkosságokat keresi az újságokban, felnőttebb fiúk pedig fenékgig szürcsölik az ilyen Zemplén-féle tragédiák minden részletét és árnyalatát. Ha már mindenáron írni kell róla, hát jó, írjanak akkor, amikor ezek az események megtörténnek, de a felmelegítés már semmi más, mint káros és romboló szenzációkeresés.

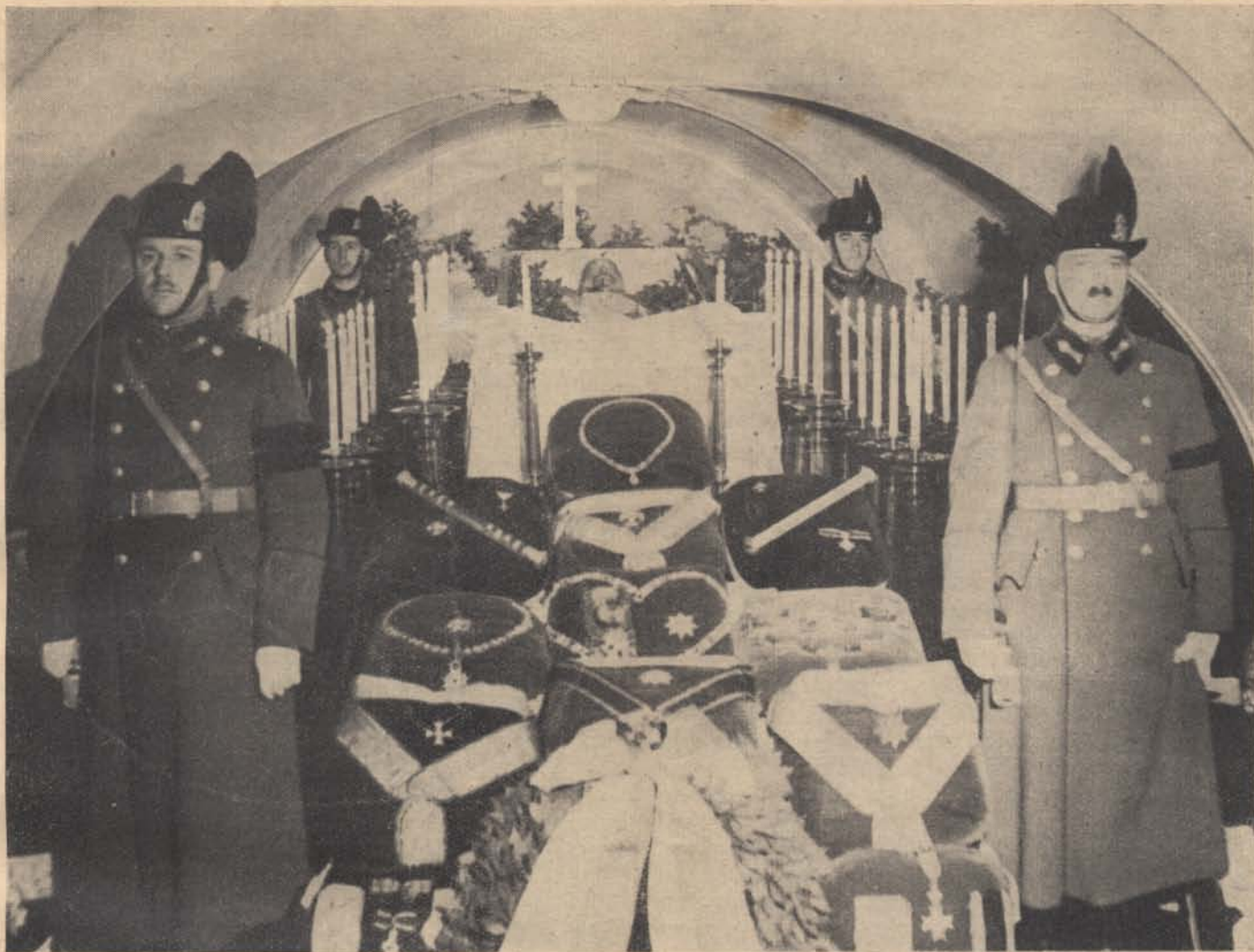
Azt ugyan hiába keressük az újságokban, hogy valaki jelesen érett, végig minden tanulmányát és kötelességét mintaszerűen végezte, ezzel nem lehet az újságba bekerülni. De ha megöli egy fiú az anyját, hát akkor duplán kijut neki ebből a nyilvános-

ságból, amibe kóros lelkű fiatalok dicsőséget, hírnevet, rosszirányú hajlamaik számára pedig mintát is hajlandók látni. Nekünk igazán nem kell bizonykodnunk, hogy a sajtó hivatását értjük és nagyra értékeljük, de éppen ezért azt is érezzük és látjuk, hogy valami nincs rendjén a sajtó körül. Minden más hivatásban minden lépés és minden szó körül van határolva, mindenki felel minden apró ténykedéséért. Fülíg úszunk a hivatalos pedagógiában, népnevelésben, lélekkentésben és más eszményi célokban, ugyanakkor pedig bármelyik újságírónak eszébe jut, hogy itt, vagy ott valami „testhezálló” szenzáció kínálkozik s a szenzációt aztán a tömegek nagykanállal habzsolják a legközelebbi számban. Bárki odatalálhatja nekik szinte korlátlanul. Ebben nincs célszerűség, nincs rendszer, hanem csak bizonyos büntetőjogi felelősség, aminek azonban a népnevelési szempontokhoz nem sok kapcsolata van. Nem lehetne ezt valahogy mégis rendezni, egy kicsit megkörvonalazni?

A legújabb francia újoncokat megvizsgáltatták az értelmi színvonal tekintetében. Eredmény: 350 újonc közül százan nem tudták, hogy világháború volt. Akiknek az apja hősi halált halt, nem tudták, hol és mikor esett el az apjuk. Nem tudunk róla, hogy a mi újoncainknak feltette-e ezeket a kérdéseket valaki, de ha feltenné, bizonyára nem kapnánk gyengébb eredményt, mint amelyet a franciák felmutatnak. Ez hát az a művelt Nyugat, amit annyian és annyiszor dörgölnek az orrunk alá némely sajtó honfitársaink, akik ön- és külföld-büvöletükben talán akkor is boldog sóhajjal idéznék Párist, ha történetesen francia vonat gurulna a tyúkszemükre. Vagy esetleg angol, mert még az is szalonképes nép. A német manapság már nem. De végső eselben talán még az is inkább, csak magyar ne legyen.

Régen volt az, amikor a költő Zrinyi megmondta, hogy egyik népnél sem vagyunk alábbvalók, de úgy látszik az említett francia értelemvizsgából, hogy ma is igaza volna, ha mondaná. Közben azonban megsokasodtak a másfajta költők és másfajta „zrinyik”, ők már a magyarnál alábbvaló népet nem ismernek. Külföldön nekik az ammóniák is illatosabb, mint a magyar rózsa és a külföldi béres intelligensebb, mint nálunk a tanító. Ha még csak néhány kótyagos irodalmár gondolkodnék így lopva, mikor senki sem hallja, meghagynánk nekik ezt a szórakozást, ellenben számon kérjük azoktól a sokaktól, akik a nemzeti öntudatunkat beteges külföldimádatál talán nem minden minden távolabbi céltal nélkül rombolják. Kívánjuk nekik, menjenek a francia lak-tanyákba újoncnak intelligens külföldi barátaik közé. Mi csak megleszünk a mi értelmes, fürge és tanulékony magyar bakánkkal nélkülük is. Sőt!

A m. kir. csendőrség felállítása folyamán a szükséges létszám nem volt önként jelentkező csendőrökkel fedezhető. Ezért a csendőrséget külön törvény (1883. évi XXVII. törvénycikk) alapján tartalékos (akkor: „nem tetteles állományú”) honvédekkel erősítették meg, 1883. szeptember 1-től 22 hónap tartamára. Ennek az időnek elteltével 1887. május 31-ig 6-6 hónapra vezényelték honvédekkel karhatalmi segédletül a csendőrséghez. Az első megerősítés 1200 főből állott. Az utolsó 6 hónapra vezényelték száma már csak 210 volt. Ezek a honvédek a honvédség egységeihez (sőtétékék zubbony, piros sapka és nadrág) viselték, de fegyverzetük és felszerelésük a csendőrségi volt, vagyis Kropatschek-karabélyt, csendőrkardot és járőrtáskát hordottak.

Csendőrtiszti díszőrség *Frigyes* kir. herceg ravatalánál: *Árva József* százados és *vitéz Aghy Zoltán* százados (jobboldalt), *vitéz Sarlay István* és *Kun László* hadnagy.

Izgalmas üldözés.

Írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy
(Toponár).

Leírok itt egy esetet, melyből azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy milyen eréllyel és buzgalommal kell a kóborcigányokat üldözni.

Mult évi június hó 26-án, a délelőtti órákban, a mosdósi örskörlethez tartozó taszari szőlőhegyek déli szélén levő erdőben 3 kocsi kóborcigány 7 lóval tilos erdei úton bújkálva járt.

A magyar kegyes tanítórend somhegyi (méh-házpusztai) erdésze, vitéz Rónaháti István éppen tettenérte a cigányokat, akik a tilos úton bújkáltak, miért is az erdész feltartóztatta és igazoltatni akarta a cigánykaravánt és a lovak zabláit megfogva, visszatérésre akarta kényszeríteni.

A kocsikra ülő négy cigány leugrált és a lovakat feltartóztató erdőört körül fogva, megtámadták. Eppen abban a pillanatban, mintegy 2–300 lépésre feltűnt a láthatáron egy csendőrrjárőr.

Mikor a cigányok megpillantották a futólépésben feljűk közeledő csendőrrjárórt, a kocsi felugráltak, a lovakat erősen megkorbácsolták és a lovak száját fogó erdészt és még az ő segítségére siető Fonai Ferenc polgárt elgázolták. Mindkettőt súlyos

sérülésekkel a kaposvári közkórházba kellett szállítani.

Varga Gábor II. tőrm. és Tóth József próba-csendőrből állott mosdósi örsbeli járőr a cigányok ellenszegülését látva, a helyszínére szaladtak és sikerült a leghátulso kocsit, amelyiket egy cigánynő vezetett, feltartóztatni, a kocsi gyorsan felülni és az elmenekült cigányokat üldözöbe venni. Varga tőrm. a sérülteket is kocsi ültette, hogy mielőbb a kórházba szállíthatók legyenek. A kocsi fogott egy lovat személyesen hajtott és pedig oly erélyesen és ügyesen, hogy az elmenekült két kocsis cigánykaravánt majdnem utolérte, mit az ottülő cigányférfiak láttak, ezért a kocsi valamennyien leugráltak és az erdő renetegében eltűntek. A cigányasszonyok azonban a két kocsi, férfiak nélkül is, a legnagyobb vágásban tovább menekültek.

Varga törzsőrmesternek az elmenekült cigányokat nem sikerült utolérni, mert a szerencse a cigányoknak kedvezett. A törzsőrmester kocsijának a jobb hátsó kereke ugyanis eltörött és így a kocsi 2–300 méterrel a tengelyen csúszott. Így érkeztek be Kaposhomokra.

Kaposhomokon kerekét kölesönöztek és az üldözést teljes eréllyel tovább folytatták, de a kerek kölesönözése miatt annyira lemaradtak, hogy az el-

menekült cigánykaravánt már nem látták. Az üldözést csak kérdezősködés után folytatták. Egyik vasúti őrháznál megtudták a karaván egyik kocsijának menekülési irányát.

Ekkor történt, hogy Taszár felől egy autó száguldott Kaposvár irányába. Varga törzsőrmester leugrott a kocsiból, az autó elé állva megállította és az azon utazó úriembereket megkérte, hogy 10 pernyi üldözésre az autót engedjék át, hogy a kőborcigányokat utolérhesse és elfoghassa.

Az igazán úriemberek, akik a közbiztonság érdekét fontosabbnak tartották, mint a saját érdeküket, — készséggel tettek eleget a törzsőrmester kérésének — az autóból kiszálltak és helyüket a csendőrijárőr foglalta el. Öt perc múlva már a cigánykaraván egyik kocsija előtt voltak.

Járőr a gépkocsit a soffőrnek megköszönve, a cigánykocsira ült fel és visszahajtottak Sántos község faluvégére.

Én aznap 14 órakor éppen Sántos községben portyáztam s már hazafelé indultam, amikor kerékpáron egy kaposvári kéményseprősegéd állt meg előttem és értesített, hogy három cigányt és két nőt a sántosi koresmánál az emberek fel akartak tartóztatni, de azok késeket vettek elő és azzal fenyegették meg az útjukat álló embereket, hogy aki feljük közeledik, az meghal.

Én a vett értesülés után futólépésben a keres mához siettem, hol három polgárembert és egynéhány sápitózó asszonyt találtam, akik a történeteket éppen úgy beszélték el, mint a kéményseprősegéd és mutattak a szentbalázi szőlőhegy tetején 7—800 lépés távolságon menekülő cigányokra.

A sántosi kisbíróval és még egy önként ajánlkozó fiatalemberrel a cigányokat azonnal üldözőbe vettem, de mire a 45 fokos hegyet megmásztuk a cigányok a szentbalázi erdőbe érve, egérutat nyerve, eltűntek.

Aztán Sántos falu végén a mosdósi járőrt két kocsival, négy cigánynővel és három gyermekkel megtaláltam, aki az esetet nekem jelentette. Én a járőrhöz csatlakoztam s a cigánynők őrizetét a homoki éjjeliőrrel átvettem, míg a járőr az egyik kocsival Szentbalázásra ment, hogy az intézkedésére a község előljárósága által feltartóztatott harmadik kocsit cigánykaravánt is visszahozza.

Mire a kocsik a cigányasszonyokkal össze lettek szedve és Kaposhomokra érkezünk, este lett.

Kaposhomokon azonnal a községi bíróhoz siettem, hogy éjjelre a cigánynők és lovak őrzésére bizalmi egyéneket rendeltessenek ki, nehogy éjjel a megszökött cigányok visszajöjjenek és a lovakat ellopják, mert a lovakat a pihenőszoba előtti legelőn, míg a cigánynőket az istállóban kellett őrizni.

Azután a kaposhomoki vasúti megállóhoz mentem és ott Mosdósról és Toponárról telefonon egy-egy két főből álló járőr azonnali kivezénylését elrendeltem.

Másnap 4 órától 7 óráig ötödmagammal és a községi előljáróság által kirendelt polgári egyénekekkel a megszökött többi kőbor cigány kézrekerítése végett, a taszári és szentbalázi erdőket és szőlőket átkutattuk, de eredmény nélkül.

Igy meg kellett elégedni azzal, hogy megállapítottuk a cigányok neveit. Veszélyes gonosztevő,

körözött fegyenc volt közöttük. Nemsokára — egy kivételével — valamennyi kézrekerült.

A mosdósi őr járőre a kocsik átkutatásakor igen sok selyemruhát, alsóneműt, ágyneműt, nagykendőt, ponyvát stb. talált.

Csunya példa.

Irtá: ÁGOSTON JÓZSEF tiszthelyettes (Poroszló).

A nyomozás úgy kívánta, hogy idegen őrskörletben jelenjek meg néhány hiányzó bűnjel előkerítése és tanuk kikérdezése végett. A község házában vártam a beidézett emberekre s amíg azok meg nem jöttek, a községi kisbíróval beszélgettem erről-arról. Az mindenről szívesen felelgetett, nagyon előzőkeny volt különben is, aminek az okát is megmondta egyszer.

— Kérem, tiszthelyettes úr, tudom én, hogy a csendőr urakkal hogyan kell értekezni, magam is az voltam a háború alatt.

— Nahát, ennek örülök, — mondtam. Kikérdeztem aztán a sorsáról és főleg arról, mit látott és tanult a csendőrségnél. Elmondta kertelés nélkül és én, ha most ismétlem az előadását, egy kicsit restelkedve teszem, mert nem valami dicső dolgot mondott el bizony. De tanulságnak talán mégis jó lesz, azt gondolom. Így mondta a kisbíró:

— Mint pótesendőrt osztottak be a ...i őrre, ahol mindössze egy tényleges csendőr volt, az őrsparancsnok őrmester. Lyukas zsebű ember volt, amit úgy kell érteni, hogy sohse volt pénze, Isten tudja, hová lett tőle, hiszen annyit kapott, mint a pelyva. Így aztán, ha nekem hazulról jött néhány forintom, nem utasította vissza, ha meghívtam papramorgóra vagy egy kis érmellékire. Így került vele pertuba. Nem volt se énnekem övele, se neki vélem soha semmi bajunk. Nagyon jóba lettünk. Egyszer aztán szolgálatban járva, betértünk egyik község zsidó kocsmárosához, aki jól ismerhette az őrmester urat, mert alighogy helyet foglaltunk, már is egy liter bor állott az asztalon, s anélkül, hogy az őrmester úr szólott volna, nemsokára finom, piritott hagymás rántotta is volt előttünk. Alaposan helyre hoztuk magunkat és amikor éjfél után fizetni akartunk, a kocsmáros azt mondta az őrmester úrnak, mikor az a zsebe felé kotorászott:

— Tessék hagyni, ne sértsen meg velem!

Rettentően tetszett ez nekem, hogy ilyen nagy úr egy csendőr s alighogy legközelebb szolgálatba kellett menni abba a részbe, kértem az őrmestert, hogy engem vezényeljen oda Súlyom pótesendőrrel, aki fiatalabb volt nálam. Az őrmester azt felelte:

— Eridj, ha kedved tartja.

Nekem pedig nagyon kedvemre való volt, mert bizén, úgy mondom, ahogy volt, ugyanolyan vacsorát szerettem volna kapni, mint akkor. Na, el is indultunk, meg is érkezünk a községbe s ott a kocsmároshoz mentünk egyenesen. Az mélyen leemelte a kalapját, de nemhogy jónapot mondott volna, vagy azt, hogy félkapa... hanem annyit csupán, hogy mit parancsolnak az urak. Persze, hogy semmit se parancsoltunk, mert ha azt tettük volna, megfizettette volna velünk a vacsorát s a bort, így hát azt feleltem: Semmit! Magamban pedig azt: Na, megállj kajla, majd adok én neked. Elhatároztam, hogy mégis csak

fogok én itt egyszer ingyen vacsorázni, úgy, mint az őrsparancsnok barátommal.

Az alkalom el is jött nemsokára. Egyik asszony, akinek az ura a haretéren volt, panaszkodott, hogy ez a kocsmáros őt az elmaradt részletfizetései miatt örökké nyaggatja s most már meg azzal fenyegetőzik, hogy fel is fogja jelenteni, ha nem fizet hamarosan.

Elmentem az asszonyhoz külön is, megbeszéltem vele a dolgot s ennek során rájöttem, miként fogom a kocsmáros megsegítségére. Az asszonynak házi-nyulai is voltak s ezek segítettek hozzá tervem keresztülviteléhez. Azt tanácsoltam az asszonynak, hogy jöjjön fel a községházára panaszt tenni, ha legközelebb ott leszek, mondja, hogy elloptak 5 nyulat tőle s kérje a nyomozást. Így is történt. Én a bíró jelenlétében felvettem a panaszt, aztán mindnyájan lementünk az asszony lakására, ahol a helyszínt megvizsgáltuk. Ezt a szokását a csendőröknek jól tudtam. Az asszony házában a bírónak megmondtam, hogy ő is jól nézze meg a helyszínt, amíg én az asszony szobájában azt lerajzolom egy papírra. Be is mentem a szobába, de bizony nem rajzoltam sokat, hanem az ágy alá rejtett egyik nyulat a járőrtáskámba gyömöszöltem s aztán a bíróval együtt a kocsmáros lakásához siettünk. Ott tudtára adtam a kocsmárosnak, hogy mi a helyzet és hogy az a gyanu, hogy az elveszett nyulakat ő vette meg. A kocsmáros persze tiltakozott és felajánlotta, hogy tartsunk házkutatást, ha nem hiszünk a szavainak. Jól számítottam, mert vártam arra, hogy felajánlja a kutatást. Minden szobát megnéztünk alaposan, persze sehol semmi se volt. Hátra volt még egy félszer, amelynek ajtaját, a kocsmáros előadása szerint mindig sajátkezűleg szokta bezárni és kinyitni. Ide mentünk tehát. Itt kellett tervemet végrehajtani. Ez sikerült is. Mielőtt a kocsmáros kinyitotta volna az ajtót, még egyszer megkérdeztem tőle, hogy szokott-e még valaki idejárni, vagy a félszernek a kulcsát adta-e másnak kezelni. A kocsmáros azt mondta: Soha, senkinek.

Megengedtem, hogy a kulcsot a kocsmáros tegye az ajtóba, de kifordítani a zárt már nem engedtem, azt magam csináltam, mert így kívánta a tervem. Ugyanis, mikor az ajtót kinyitottam, féloldalommal hajoltam csak be a félszerbe s a bentlevő féloldalamon előretolva a járőrtáska volt. A járőrtáskában pedig a nyuszi szuszogott szegény. Amint a féloldalam bejutott, a járőrtáskám fedelét felrántottam s a nyúl persze rögtön kiugrott belőle. Ment a tervem, mint a karikacsapás. Amint a nyúl a földre ért, én elkialítottam magamat:

— Hát ez micsoda nyúl itten?

Mindez egy perc alatt történt. Gondolom, a kocsmáros nyugodtan állott a félszer előtt s tán rá is mosolygott a bíróra odakint, mert nyugodt volt a maga dolga felől, ezért aztán, egy perc után nem csodálható, ha kiáltásomra olyan arccal nézett be mellettem a félszerbe, mint aki nem hiszi, hogy pofonvágták.

Egy darabig nézte a nyulat, aztán engem, aztán a bírót, aztán megfogta az arcát és addig minduntalan hápogott. És dadogott. Hirtelen aztán kikiáltott, jobban mondva, ordított a eseléd után. Az jött, de mikor azt kérdezte tőle:

— Te hoztad ide ezt a nyulat, te?! — A fiú azt felelte:

— Hogy gondolja, hogy én szentlélek vagyok, hogy a zárt ajtón át tudjak menni, hiszen maga zárja és nyitja ezt!

Persze, hogy a fiú is ártatlan volt. A kocsmáros dühében képen akarta vágni a fiút, aki elugrott előle, de én is megkaptam a karját a kocsmárosnak és figyelmeztettem, hogy törvényteleniséget ne csináljon. Megvallom, amikor azt mondtam, magam is éreztem, hogy éppen nekem nincs jogom a törvényről beszélni.

A kocsmáros tovább tagadott. Én meg azt mondtam neki, hogy majd a bíróság elintézi a dolgot, én addig is a nyulat őrizetbe veszem, felviszem a községházára és aztán a feljelentést is meg fogom csinálni, ha a káros felismeri a nyúlban a sajátját. Itt volt a tervem magja. Tudtam, hogy az asszony fel fogja ismerni és így a kocsmáros velem leszámolási viszonyba fog jutni, amelyikből bizonyosan az asszony fog jól kijönni. Az egyezkedésnél azonban én is ott leszek, mert nekem meg a vacsora kell!

Ugy is történt. Az asszony majdnem sírva kapta ölbe a nyusziját. Ez is így volt kigondolva. Hol volt? — kérdezte tőlem. — Kérdezze a bíró úrtól! — mondtam neki. A bíró elmondta, ami történt. A kocsmárosnak mindig melegebb lett a községháza levegője s egyszer csak látom, hogy az asszonyt félrehívja, ott puszognak egy kicsit s aztán visszajönnek hozzám és akkor azt mondja az asszony:

— Tessék nézni, én nem akarok pereskedni, meg egyeztünk, tessék vissza csinálni a dolgot és ne menjünk bíróság elé.

Gondolkoztam egy kicsit. Megkérdeztem a kocsmáros, sokat kérdeztem tőle mindenfelét, hogy minél hivatalosabbnak látszódjék az én szerepem s végül is azt mondtam neki:

— Hát nem bánom, megcsinálom, de nem kell róla sokat beszélni. Az asszonnyal megegyeztek, hát ő lássa a kárát, de ha kárát látja, még mindig meg lehet a feljelentést csinálni később is.

Aztán elmentek a községházáról. Én a járőrtáskával, aki nem tudott az asszonnyal való összebeszélésről és a vacsoratervemről sem, nemsokára a kocsmára felé portyáztam. Itt is mellettem volt a szerencse, mert a kocsmáros az ablaknál állott s mikor meglátott bennünket, kiszaladt az ajtón és azt mondta:

— Kérem szépen, miattam vesződtek ilyen sokat, tessenek egy kicsit nálam megpihenni.

— Jól megjárattott bennünket — feleltem — nem mondom, egy percet leülünk.

Ott ültünk órák hosszágig. Rántottát kaptunk és szalámit. A bor meg nem fogyott az asztalról. Mikor eljöttünk, a kocsmáros nyitott ajtót. Én az ajtóban a zsebemhez nyúltam, de ezt észrevette a kocsmáros és azt mondta:

— Kérem, a vendégeim voltak az urak, ne sértse nek meg a pénzzel.

Én nem sértettem meg. Nem is akartam.

Mikor az utcán voltunk, a pótesendőr odasugja nekem:

— Ezt legközelebb én is megpróbálom!

Elmondtam, amit a nyomozás közben, egy távoli községházán, egy kisbírótól hallottam. Mindenki azt tanulja belőle, amit a tisztessége mond.

FRIGYES KIR. HERCEG

Frigyes kir. herceg, tábornagy, az osztrák-magyar hadrakelt sereg volt főparancsnoka 1936 december 30-án reggel a magyaróvári kastélyában, 80 éves korában elhunyt. A szomorú esemény nem érte meglepetésszerűen az országot, mert az agg tábornagy már huzamosabb időn keresztül nagybeteg volt, halálának híre azonban mégis országszerte mély részvétet keltett.

A m. kir. csendőrség felügyelője *Albrecht kir. herceg* Őfenségéhez a következő táviratot intézte: „*Királyi Fenségéd nagymevű édesatyjának elhunyt a magyar királyi csendőrséget is mély szomorúsággal tölti el. Fogadja Királyi Fenségéd őszinte részvétünk kifejezését. Folkusházy altábornagy*“.

Mindig velünk, magyarokkal érzett, háza meghitt otthona volt minden magyar érzésnek és gondolatnak már pozsonyi ezredparancsnok korában; s magyar földön terülő hatalmas birtokai mintaszerű vezetése alatt a magyar nemzetgazdaság mindenkori értékei és szilárd oszlopai voltak. Szeretett ben-

nünket s mink szeretttük őt magyar mivoltáért és emberi jóságáért s ezenfelül megbecsültük benne a tehetséges, lelkiismeretes és fáradhatatlan világháborús hadvezért. Nem kerülhetett eléje katona, vagy katonája ügye, hogy ne segített volna rajta, ha lehetett. Egyszerű, puritán emberi életet élt kint a birtokain, magyar földön, amelyhez egész életével ragaszkodott.

Az elhunyt kir. herceg holttestét tábornagyi egyenruhába öltöztették és ideiglenesen a kastélyban, dolgozó szobájában ravatalozták fel, majd 31-én a holttest bebalzsamozása után a magyaróvári kegyúri templomban levő családi kriptába szállították át. Ide szállították Budapestről, a Mátyás-templom kriptájából *Izabella kir. hercegasszony* koporsóját is. Január 4-én a koporsót a kriptából felvették a templom szentélyébe és ott díszes ravatalra helyezték. A ravatal mellé díszőrség állott.

Frigyes kir. herceget 5-én délelőtt helyezték örök nyugalomra Magyaróváron.

A temetésen résztvett a gyászoló családon kívül a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* feleségével, a kormány, a törvényhozás számos tagja, a m. kir. honvédség képviselői, ezenfelül számosan az ország katonai, egyházi és polgári előkelőségei közül.

A külföld részéről ott volt *XIII. Alfonz* volt spanyol király, az elhunyt unokaöccse, *Rundstedt* német gyalogsági tábornok *Hitler* vezér és kancellár képviseletében, *Glaise-Horstenau* osztrák közbiztonsági miniszter *Miklas* osztrák szövetségi elnök képviseletében, *Stoilov* budapesti bolgár követ *Borisz* bolgár király és *Ferdinánd* volt bolgár király képviseletében, *Oszkár* porosz királyi herceg *II. Vilmos* volt német császár képviseletében, *Jenő* főherceg tábornagy, az elhunyt testvéröccse, *Zehner* gyalogsági tábornok, osztrák honvédelmi államtitkár, aki *Schuschnigg* kancellárt és az osztrák kormányt képviselte. Továbbá: *Mackensen* német, *Baar-Baarenfels* osztrák és *Montgomery* amerikai követ, *Rupprecht* volt bajor trónörökös, vezértábornagy, báró *Weichs* lovassági tábornok, a német katonai küldöttség vezetője, *Schilhavsky* tábornok, osztrák hadsereg főfelügyelő, az osztrák katonai küldöttség vezetője, *Grauert* német tábornok *Göring* porosz miniszterelnök képviseletében, *Saalwaechter* altengernagy, a német haditengerészet képviselője, ezenfelül számos külföldi katonai és polgári előkelőség.

Tizenegy órakor érkezett meg gépkocsin a templom bejáratához a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* és felesége két szárnysegéd kíséretében. A főméltóságú párt *Albrecht* kir. herceg fogadta és a szentélybe kísérte. Nyomban ezután bevonult a templomba *Serédi Jusztinián* bíboros hercegprímás nagy papi segédlettel és megkezdte a gyászszertartást.

Rövid szertartás és a halott beszentelése után, amely alatt a budavári koronázó főtemplom énekara a *Libera-t* és a temetési szertartást énekelte, a koporsót kivitték a templomból és átadták a honvédség koporsóvivő altisztjeinek, akik ágyútalpra helyezték.

Ezután megalakult a gyászmenet. A menetet a csendőrség egy lovasszakasza nyitotta meg, mely után *vitész Sónyi Hugó* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka következett törzsével. Mögöttük jött egy huszárszázad, majd a pécsi 8. gyalogezred díszszakasza, amely ezrednek az elhunyt tulajdonosa volt, továbbá az utászszázalaj parancsnoka egy utászszázad élén. Majd a katonai zenekar következett, amely után a keresztvivő haladt, egy róhamszakos katona gyászfátyollal. Mögötte jöttek a rendjelvivők, akik bíborpárnákon vitték az elhunyt kitüntetéseit, utánuk két vitész fekete lepellet letakart lovat vezetett.

A gyászmenet a templom kriptabejáratához

A m. kir. csendőrségnél régebben minden tiszt természetbeni lakást kapott, amely kincstári bútorzattal be is volt bútorozva. Például egy nőllen századosnak a háromszobás lakásába a következő bútorzat járt: 1 ágy ágyművel, 1 éjjeli szekrény, 2 ruhaszekrény, 4 asztal, 1 pamlag, 12 kárpitozott szék, 1 lábas ruhafogas, 1 falitükör, 3 pökláda, 1 mosdókészlet és 2 sárgaréz gyertyatartó. Ezenkívül a tisztiszolga számára 1 leljes csendőrágy, 1 ruhaláda, 1 asztal, 2 szék, 1 kispad és 1 ruhafogas. Az alantas tiszteknek minden téli hónapra 728 kg tűzifa és 2,5 kg gyertya, a nyári hónapokra 1,5 kg gyertya pénzbeli egyenértéke is járt. A bútorzat helyreállítását és pótlását a bútoralap fedezte.

ment, miközben a zenekar Beethoven gyászindulóját játszotta. A temetés útvonalán a szombathelyi őrsparancsnokképző iskola hallgatói álltak sorfalat. Az útvonal mentén felsorakoztak a különböző társadalmi egyesületek küldöttségei.

Háromnegyed 12 órakor érkezett vissza a küldöttség éle a templomhoz. A kivonult csapatok az utolsó tiszteletadás teljesítése végett a templommal szemben elfoglalták eredeti felállási helyüket. A papság és a gyászoló közönség bevonult a templomba. A hercegprímás papjaitól körülvéve lement a kriptába, ahol folytatódott a gyászszertartás. A hercegprímás mindenekelőtt beszentelte azt a helyet, ahol a nagy halott örök álmát fogja aludni.

Ezalatt a templom előtti téren felállított katonaság megadta a halottnak a végtisztességet. A zenekar a Himnuszt játszotta, a koporsóvivők leemelték a koporsót az ágyútalpról és bevitték a templomba, ahol átadták a temetkezési vállalat díszruhás embereinek. Az alkalmazottak a koporsót levitték a kriptába és ott elhelyezték *Izabella* kir. hercegné koporsója mellett.

A kriptába csak az elhunyt legközelebbi környezeté, gyermekei, rokonai és a gyászmenetnek elől haladó néhány előkelősége kísérték le a koporsót. Itt a hercegprímás elvégezte a beszentelés második részét és imát mondott. A gyászoló családtagokon kívül mindenki feljött a kriptából. Nehány pernyi ottartózkodás után a gyászoló család is elhagyta a kriptát.

A zenekar újból a Himnuszt játszotta. A Főméltóságú pár *Albrecht* kir. herceggel a kir. hercegi palotába ment, ahol fogadás volt.

Kinek van szép írása?

(Eredmény.)

Erre a pályázatunkra sok pályamunkát kaptunk. Az elbírálásnál azt vettük alapul, hogy azt kell jutalmazni, aki gyenge írással jött a csendőrséghez, itt azután a szorgalma révén feltűnően szépen haladt.

További feltétele az elbírálásnak, hogy az írás szabályos legyen s természetesen elsősorban a szépírásmintához igazodjék. Mindamellettt figyelembe vettük az egyéni jellegzetességű írást is, ha fölösleges és zavaró cikornyát nem találtunk benne. Még további feltételek a kiválógatásnál az írás folyékony-sága és természetesen az olvashatóság foka, mert hiszen végeredményében mindenki azért ír — akár szépen, akár csúnyán, — hogy másvalaki elolvassa. Akármilyen szép az írás, nem ér semmit, ha öncélú, vagyis ha nehezen olvasható.

Ezeknek az alapfeltételeknek megfelelően válogattunk ki hat írást. Mivel ezek között már inkább az egyéni ízlés tudná a sorrendet megállapítani, sorshúzás útján döntöttük el az elsőség kérdését. A díjat *Virágh József erdőcsokonyai őrsbeli csendőr*

nyerte meg. A hat legjobb haladást az alábbiakban mutatjuk be:

Beszédes (Bialos) Sándor endródi örsbeli esendőr próbaesendőr korában így írt:

Lélekemelő ünnepséget rendezett esztörtönön a helybeli esendőrség az 1881 évi III. törvények szentesítésének évfordulója alkalmára.

Két év alatt idefejlődött:

A esendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmának őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A esendőr legyen büszke szép hivatására, azt é-

Hadnagy István békéscsabai örsbeli őrmester próbaesendőr korában így írt:

nikai Hlleuut Vitmas
Pálintrás Hatalom holdmives

öt testvérem van két fiú othol
két lány hénjrel egy prsten
holdmivesek

bat illenit

minos

holdmives

nem

Orora

nem

Mai írása a következő:

A esendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmának őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A esendőr legyen büszke szép hivatására, azt életében, ki-

Horváth Béla pestszentimrei örsbeli esendőr írása próbaesendőr korából:

A esendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország

Ma így ír:

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A csendőr legyen községe szép kiválasztása, azt elcsemmak, Sai.

Virágh József erdőesokonyai örsbeli esendőr próbaesendőr-írása:

1799. Napoleon felállítja az első esendőrséget Franciaországban

1805. Ausztria: francia katonák esetrak önként jelenkorok.

Két év alatt ide fejlődött:

A csendőr az államhatalom képviselője a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

Tóth József VII. garadnai örsbeli esendőr írása próbaesendőr korában:

Először születtem 1911. szeptember 19-én, Hajduszentgyörgy ^{három} Hajdu megye /
Atyám Tóth József földműves, Anyám Beke Ágnesanna, Bocmádán
/ Heves megyébe / a Lúkeim házában nevelkedtem és ott 5. osztályt
végzettem, 15-éves koromtól / 1926-tól / 18-éves koromig / 1928-évi szeptember

Szépen haladt, csak a betűk egyöntetűségére ügyeljen:

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

Molnár Károly drávafoki őrsbeli csendőr próba-csendőr-írása ez volt:

1. Milyen arajjk. fötörékvise támasztásban?
2. Melyik a legrovidebb út a támasztásban?
3. Mire a terep kutató, mi a feladata s milyen társaságra me

Másfél év alatt ezt érte el:

It csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország körbiztonságának és nyugalmának őre, az állam és nemzet birtokának letéteményese.

It csendőr legyen büszke szép hivatására, azt életélmék, kitüntetésnek

Figyelemreméltó eredményt értek el a szépírási terén még a következők: Balogh József őrm. (Felső-ireg), Bártfai András tőrm. (Paks), Belső Gyula tőrm. (Tarján), Benedek János cső. (Tiszapalkonya), Berezas József cső. (Mátraszőlős), Borsányi János cső. (Valkó), Csuka László őrm. (Mátraszőlős), Dajka István cső. (Ibrány), Enyedi András őrm. (Kunágota), Garaczi Antal cső. (Apátfalva), Gács Imre cső. (Kerekegyháza), Halmos Ferenc cső. (Székesfehérvár), Herczeg Imre őrm. (Biharugra), Hernád István cső. (Réde), Jeges János őrm. (Barabás), Juhász Ferenc cső. (Endrőd), Kanna István tőrm. (Dunaharaszti), Kiss Antal tőrm. (Egyek), Kocsis Ferenc II. cső. (Bácsbokod), Kondor János őrm. (Ugod), Kosaras József cső. (Zomba), Kovács József IV. cső. (Inke), László Géza cső. (Erdősokonya), Major Lajos cső. (Inke), Mészáros Mihály tőrm. (Siklós), Nagy György I. cső. (Kocsér), Nagy János I. cső. (Garadna), H. Nagy Menyhért cső. (Bugyi), Nagyváradi Béla cső. (Csorvás), Orbán József I. tőrm. v. (Őriszentpéter), Pál Imre cső. (Lőrinci), Pete László cső. (Biharugra), Pintér István tőrm. v. (Ménfőcsanak), Pusztai Molnár József cső. (Kerepes), Rácz Miklós cső. (Ujszász), Révész Rezső tőrm. (Mátraszőlős), Rózsa Jenő cső. (Kenderes), Sípos cső. (Rákoskeresztúr), Szabados József cső. (Székesfehérvár), Szernai Endre cső. (Hollóháza), Takács Ferenc cső. (Csorvás), Tóth Mihály cső. (Baktalórántháza), Török János II. cső. (Karanesség), Varga József I. őrm. (Zalaegerszeg), Vass Ferenc cső. (Csolnok-Augusztatelep), Vida Albert cső. (Inke), Virág András őrm. (Kenderes).

A pályázatokkal beküldött életrajzokat és más próbairásokat az érdekelteknek visszaküldöttük.

Horvát-Szlavon országokban a m. kir. horvát-szlavon csendőrség teljesített szolgálatot. Szolgálatát nehezebb körülmények között látta el, mint a m. kir. csendőrség, ami abból is kitetszik, hogy Horvát-Szlavonországban 1914-ben egy csendőrré 35,2 km² terület és 2083 lakos esett, míg ugyanakkor Magyarországon 23,7 km² és 1422 lakos. A m. kir. horvát-szlavon csendőrség szervezete olyan volt, mint a magyar királyié, csak járásparancsnokságai (és így járáserőstesterei sem) nem voltak. Szolgálati nyelve úgy, mint az ottani honvédségé, horvát volt.

CSENDŐR LEKSZIKON.

8. kérdés: Az őrsre beosztott próbacsendőr rendes tagja-e a közzgazdálkodásnak és kötelezhető-e az alaptőke törlesztésére? A próbacsendőr mikor kötelezhető felemelt napibetét fizetésére?

Válasz: A próbacsendőr lehet az őrs közzgazdálkodásának rendkívüli és lehet rendes tagja.

Rendkívüli tagnak lehet tekinteni az elméleti vizsgát megelőző 2 hónapra őrsre kihelyezett próbacsendőrt, valamint a 18 hónapi próbaszolgálat megkezdése előtt behívott és a „gyakorlati kiképzetés” végett őrsre beosztott próbacsendőrt. Az ilyen próbacsendőr a „Cs-20.” jelzésű Határozványok 24. pont 2. bekezdése alapján csak a rendes napibetétet fizeti, bár nem rendes tagja a közzgazdálkodásnak. Ellenben a 158. pont 1. bekezdésében foglaltak értelmében havonta köteles 5 pengőt a postatakarékpénztárban elhelyezni, hogy majd „annak idején”, ha a közzgazdálkodásnak rendes tagja lesz, az alaptőkét — lehetőleg egy összegben — be tudja fizetni.

Az elméleti vizsga után az őrsre beosztott próbacsendőr már nem tekinthető „gyakorlati kiképzetés” alatt állónak, hanem csak „próbaszolgálatos”-nak és így ő már — mint rendes tag — köteles a 14. pontban meghatározott módozat szerint törleszteni az alaptőkét.

A „Cs-20.” jelzésű Határozványok 24. pont 2. bekezdése csak a „gyakorlati kiképzetés” céljából őrsre vezényelt próbacsendőrrel tesz említést, mint aki a vezénylési helyén a közzgazdálkodásnak rendes napibetétet fizet. A 26. pontban fel vannak sorolva azok, akik felemelt napibetétet fizetnek, itt nincs külön megemlítve a próbacsendőr. Ebből folyik, hogy a próbacsendőr is felemelt napibetétet köteles fizetni, ha a beosztási helyén kívüli közzgazdálkodásnál étkezik ideiglenesen, akár mint ideiglenesen vezényelt, akár mint szolgálat közben megjelent járőrtárs.

9. kérdés: Ha a közzgazdálkodásnak nőtlen rendes tagját közzkezeléssel bíró alakulathoz tartósan vezénylik, kórházi ápolást igénylő megbetegedése esetében, a „Cs-20.” jelzésű Határozványok 31. pontja értelmében kötelezhető-e arra, hogy a kórházban léte alatt, a tartós vezénylésre be nem szüntetése dacára, naponta 50 fillért fizessen? Ha igen, az állományilletékes őrs közzgazdálkodását, vagy a vezénylési helyén lévő közzkezelést illeti-e meg az 50 fillér?

Jogosan kötelezhető-e a „Cs-20.” jelzésű Határozványok 31. pontja alapján a napi 50 fillér a közzgazdálkodás olyan megbetegedett nőtlen rendes tagjától, akit az őrséről predetileg az illetékes kerületi parancsnoksága állomáshelyén lévő honvéd- és közrendészeti helyőrségi kórházba indítottak átba, de férőhely hiánya miatt a kerületi parancsnokság gyengéltető szobájában helyezték el és aki onnan járt a kórházba kezelésre?

Válasz: A „Cs-20.” jelzésű Határozványok 31. pontja csak a közzgazdálkodások nőtlen legénységét említi, mint olyanokat, akik kötelesek kórházi ápolásuk tartama alatt az állomáshelyükön maradni.

mányilletékes örsük közzgazdálkodásának naponta 50 fillért fizetni. A közzgazdálkodásának nős tagja kivételesen és csak átmenetileg lehet. Tőlük a kérdéses 50 fillér nem követelhető, ami — ez ilyenkor elkerülhetetlen két helyen való élés miatt — méltányos is. Ennek az 50 fillérnek egyik célja a részes tagok alacsony száma miatt állandóan nehézségekkel küzdő közzgazdálkodásoknak — a kórházban lévő tag távolléte alatt is alig esőkkendő — állandó jellegű kiadásaihoz való hozzájárulás. Az 50 fillér befizetése ellenében tekint el a kórházban ápoltak napibetétje visszafizetésénél a „Cs-20.“ jelzésű Határozványok a közzgazdálkodás állandó jellegű kiadásaihoz való hozzájárulást szolgáló 20% levonástól. (L! 29/c. pontot.)

A kőztékezesek — a részvételre kötelezettek nagy száma miatt — általában jobb anyagi körülmények között vannak, mint a közzgazdálkodások. Egyrészt ezért, de másrészt, mert a kőztékezesekben résztvevők nem részes tagok s elvileg csak a naponta fogyasztott étkezésért járó étkezési pénz fizetik. a kőztékezesekben állandó részvételre kötelezettek közül a „Cs-20.“ jelzésű Határozványok 128. pontjában lefektetett elv alapján senki sínes kötelezve az előbb említett 50 fillér fizetésére.

A fent kifejtettek alapján, ha a közzgazdálkodásnak kőztékezéssel bíró alakulathoz tartósan vezényelt rendes tagja a vezénylési helyén megbetegszik és kórházba kerül, a kórházi ápolása tartama alatt, mindaddig nem kötelezhető az 50 fillér megfizetésére, míg a tartós vezénylése fennáll. Tehát a kérdés 1. bekezdésében leírt esetben sem a közzgazdálkodást, sem a kőztékezést nem illeti meg az 50 fillér.

Ha egy nőtlen esendőrt, aki valamely közzgazdálkodásnak tagja, tartósan vezényelnek közzgazdálkodással rendelkező alakulathoz, akkor ez a esendő, ha megbetegszik és kórházba kerül, a kórházi ápolása tartama alatt köteles naponta 50 fillért fizetni. Ha pótlására mást nem vezényeltek, ez az összeg a két közzgazdálkodás között megoszlik. Ellenkező esetben ez a napi 50 fillér a vezénylési hely közzgazdálkodását illeti.

A kérdés második bekezdésében leírt esetben — az előzőkben kifejtettek alapján — a közzgazdálkodásnak olyan nőtlen rendes tagja, aki a kerületi parancsnokság gyengélkedő szobájában van elhelyezve és onnan jár be a kórházba kezelésre, elvileg kórházban ápol és mint ilyen naponta 50 fillért köteles fizetni. Ez az 50 fillér a két közzgazdálkodás között oszlik meg. Ha a kerületi parancsnokság székelyén kőztékezés volna, úgy a gyengélkedő szobából kórházi kezelésre járó által fizetett 50 fillér az állományilletékes alakulat közzgazdálkodását illetné meg, mert a „Cs-20.“ jelzésű Határozványok 119. és 121. pontjaiban foglaltak értelmében a kőztékezésben nem állandóan résztvevő is csak a napi étkezési pénzt fizeti.

10. kérdés. *A közzgazdálkodásnak hat hétnél hosszabb ideig távollévő rendes tagja visszaérkezésekor kötelezhető-e arra, hogy az eltávolságakor érvényben volt vagyonrész és a visszaérkezéseig — időközben — megnövekedett vagyonrész (fejenkénti osztalék) közötti különbözetet megfizesse?*

Válasz. A „Cs-20.“ jelzésű Határozványok 17. pontja értelmében az örsről hat hétnél hosszabb időre elvezényelt, stb. rendes tag vagyonrészét a közzgazdálkodás — kamat fizetése ellenében — használhatja, vagy — ha pénzre szüksége nincs — postatakarékpénztárban köteles a távollévő javára elhelyezni.

Ebből az elvi álláspontból következik, hogy akinek a pénzét a közzgazdálkodás köteles kivonni a részes tagok közös tulajdonát képező alaptőkéből és akinek a kivont vagyonrészét csak kamatfizetés ellenében használhatja kölcsönként a közzgazdálkodás, az nem tekinthető már a közzgazdálkodás rendes tagjának. Tehát az ilyen — hat hétnél hosszabb idő óta távollévő — esendő rendes tagsága szünetel. Így nem is részese a távolléte alatt a közös vagyonban elért gyarapodásnak, de az esetleges vagyonesőkkedés sem érinti őt. Visszaérkezésekor őt úgy kell tekinteni, mintha akkor lépne be a közzgazdálkodásba és a 79. pontban foglaltak szerint kell vele szemben eljárni. Ha kell, — a „Cs-20.“ jelzésű Határozványok 77. és 78. pontjai rendelkezése szerint — új becsléssel kell megállapítani az általa befizetendő új alaptőke összegét.

Ha a vagyonrész időközben növekedett, úgy a visszatért volt rendes tag a 14. pontban foglaltak szemelőtt tartása mellett, — az őt megillető előző vagyonrészének és ennek kamatának betudásával — a közzgazdálkodásnak befizeti az új alaptőké, illetve a mutatóköz különbözetet. Ha pedig esőkkent a vagyonrész összege, akkor a 80. pont 1. bekezdésében foglaltak betartása mellett, — közzgazdálkodás fizeti ki a különbözetet a visszatértnak. A közzgazdálkodásnak ideiglenesen távollévő tagja azért nem kapja távolságakor kézhöz a vagyonrészét, hogy a visszaérkezésekor azonnal befizethesse az alaptőkét.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Színlelt betöréses lopás.

írta: **LIGETI ALAJOS** alhadnagy
(Kiskundorozsma).

(Nyomozta a cikk írója és a tápéi örs a szegedi nyomozó alosztály támogatásával.)

1936 december 7-én a kora reggeli órákban Tóth János* tápéi lakos, hentes és mészáros, a tápéi örsön megjelenve panaszt tett, hogy aznap éjjel, Tápén hentesüzletének utcára nyíló és három lakattal bezárt ajtaját ismeretlen tettesek kifeszítették, a sarkokból kiemelték, az üzletbe behatoltak és onnan a fogasokra aggatott 20 oldal (kb. 800 kilogramm) sózott szalonnát 1444 P, 150 kilogramm füstölt csemege szalonnát 300 P, egy fahordóban elhelyezett 200 kilogramm olvasztot sertészsírt 340 P, 100 kilogramm füstölt kolbászt 200 P, 50 kilogramm füstölt sertés-húst 100 P és különböző húsneműt 100 P értékben elloptak. Az üzlethelyiségből a konyhába, majd abból a hálószobába is behatoltak olyan módon, hogy az ajtókat alkulecsal kinyitották. A hálószobában volt fehérneműs szekrények tartalmát széthányták, az ágyneműt feldúlták, az éjjeliszekrények és a tükkörasztal fiókjait kihúzgálták. A fehérneműs szekrényből a tettesek elloptak 350 P különféle nemű készpénzt, amely egy zsebkendőbe volt kötve, elloptak továbbá 5 drb férfi fehér inget és 4 drb fehér alsónadrágot. Magukkal vitték az üzletajtó bezárására szolgáló három lakatot kulcsával együtt és az üzletajtó rögzítésére használt 122 cm. hosszú, 4 cm. széles keresztvasat is. A kár összesen 3030 pengő.

A tettesek — úgymond — többen lehettek, mert az elloptott árut egy ember nem bírhatta el. Valószínűleg kocsival szállíthatták el, mert az üzlet előtt kocsinyomot talált, a kocsinyom mellett pedig a sózott szalonnáról lehullott só nyoma látszik.

Elmondta, hogy az elloptott 20 oldal szalonnát az ősz folyamán gyűjtötte össze és azt lesózva, egymásra rakva, lakásának padlásán tárolta. Itt azonban nem találta kellő biztonságban, ezért a betörés előtti napon, a délutáni órákban Kós János szegedi lakos hentessegéd segítségével a padlásról lefordta, s az említett helyen vasfogasokra felaggatta. Dolguk végeztével Kós eltávozott, ő pedig a lakás és üzletajtó bezárása után feleségével együtt a lakás közelében levő Hőgyész Mihály-féle vendéglőben megtartott, tánemulatsággal egybekötött teaestélyre ment, ahol aznap 19 órától másnap 2 óráig tartózkodott. A történetekről 2—3 óra között szerzett tudomást, mi-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

dön hazajött és látta, hogy az üzletajtó be van törve és a szobában minden fel van forgatva. A hozzá intézett kérdésre közölte, hogy az üzlet 1934 február óta betörés ellen a „Turul Magyar Országos Biztosító Intézet R.-T.”-nél 4000 pengő értékben biztosítva volt. Arra a kérdésre, hogy kik lehettek a tettesek, oda nyilatkozott, hogy senkire sem gyanakszik.

A feljelentést Málnási tiszthelyettes őrsparancsnok vette fel, aki az őrs 4 főnyi legénységével azonnal a helyszínre sietett, a helyszín változatlan állapotban való megőrzéséről gondoskodott, majd nekem mint szakasparancsnoknak és a szegedi nyomozó alosztálynak távbeszélőn jelentést tett.

A jelentést tudomásul vettem s közöltem az őrsparancsnokkal, hogy azonnal útbaindulok, meghagyván neki, hogy amíg én és a nyomozó alosztály emberei oda nem érünk, semmihez hozzá ne nyuljanak.

Megérkezésünk után megtartottuk a helyszíni szemlét. A helyszínen talált állapotot vázlattal, helyszíni leírással és 7 darab fényképpel rögzítettük. Adataink a következők voltak: A feljelentő lakása Tápén, a község nyugati részén van. Egy üzlethelyiségből, egy konyhából és egy hálószobából álló épület. A magányosan álló épületet jobbról, balról és hátulról szántóföld övezi, csupán a szemben levő utcarész van lakóházakkal beépítve s így a feljelentő lakásához eső legközelebbi lakóház a szemben levő épület, amely 11 méter távolságban fekszik.

Tóth János háza véggel az utcára van építve. A telek 2 méter magas kerítéssel van bekerítve. A kerítésnek az utcai részén, közvetlenül az épület mellett, egy záratlanul álló léckapu bejárata van. Az épület utcafelőli végében volt a hentesüzlet, amelynek egy 80×100 cm. nagyságú, kívülről vasráccsal is ellátott, utcára néző ablaka és egy 110×200 cm. nagyságú dupla, két-két szárnyú, kívülről deszkabetétes, belülről pedig üvegezett ajtaja van. Az ablak és az ablakrács érintetlen, rongálás vagy feszítési nyomok nem voltak. Az üzletajtónak külső deszkabetétes ajtószárnyai belülről rászegelt zárral voltak ellátva, amely csak belülről zárható. Ezek eredetileg kulccsal voltak bezárva, de reteszei visszafordított állapotban találtattak. Ugyanezen betétes ajtó szintén belülről, alul és felül 1—1 tolóreteszszel volt ellátva. A reteszek eredetileg lakattal voltak rögzítve, a felső tolórésszertetlen volt, rongálási vagy feszítési nyomok nem voltak rajta, de a rögzítésre használt lakat hiányzott. Az alsó tolózárnak az ajtó lapjára csavarral ráerősített vaslemezről maga a tolóréssz, a retesz burkolatával együtt, a szegelésnél le volt tépve. Maga a tolóretesz, a rögzítésre használt lakattal együtt, szintén hiányzott. A retesznek az ajtón maradt részén, valamint annak környékén feszítési nyomok nem voltak. A küszöbön az alsóretesz ütközője, valamint a retesz nyelvének befogadására szolgáló rész szintén ki volt szakítva, de feszítési nyomokat felfedezni itt sem lehetett. A külső ajtószárnyak rögzítésére, az ajtókba helyezéshez keresztvas is szolgált, amelynek középső részén levő nyílásba, az ajtószárnyból kiálló vas beleillett és az a keresztvashoz lakattal volt rögzítve. A lakat levétele nélkül ezen keresztvas helyéről ki nem emelhető, a külső ajtószárnyak pedig nem nyithatók ki. Ez a keresztvas és az azt rögzítő lakat hiányzott, anélkül, hogy az ajtón vagy a lakat irányában rongálásnak vagy feszítésnek nyoma lett

volna. A külső ajtó déli szárnya, amelyen a zár volt, sarkáról le volt emelve és az ajtó nyílásához támasztva. A sarokvasakon feszegetési nyomok nem voltak, csupán a sarokvasnak az ajtólapra erősített fogórésze volt elgörbülve. Az ajtók utcafelőli deszka-burkolata közvetlen a fal mellett, a földből 25 cm. magasságban, 25 cm. hosszúságban be volt repedve, a fal téglalábazatának felső részénél, az ajtók széle mellett, a falon feszegetési nyomok fedeztették fel. Ugyancsak ilyen feszegetési nyom látszott az ajtó felső sarokvasa irányában is a földtől 185 cm. magasságban. A külső ajtószárnyak utcafelőli részének elein, vagyis az ajtók szélén, ahol az ajtólap érintkeznek, semmiféle rongálásnak vagy feszítésnek nyoma sem volt, ott még a festékréteg sem volt lepattogva. Csupán az alsó sarokvasnak az ajtólap külső részére szegelt egyik lemeze volt leszakítva és hiányzott, de a sarokvas az ajtólapon szilárdan állott. Ugyancsak ezen ajtószárnyak a belső oldalán, a sarokvas felől, a földtől 80 cm. magasságban egy 5—5 cm. széles, tompa tárgytól eredő nyomás látszott. Ennek a sérülésnek az irányában, az ajtótokokon vagy annak szélén semmi elváltozás nem volt. A belső üvegezett ajtó csak kilinesre volt betéve és a középső üvegtábla irányában fordító-kalantyúval volt bezárva. Az ajtózáron sérülési nyomok nem voltak. Az üzletbe lépve, jobbról és balról, a falon gerendába erősített húsakasztó vashorgok voltak, amelyekre vastag zsírréteg volt látható. Ezen horgokra volt felakasztva a szalonnanemű.

Az üzletből a konyhába üvegezett ajtó nyílik, amely állítólag zárva volt, de nyitva találtattott. A záron rongálás vagy feszítési nyom nem volt. A konyha mennyezetén egy 60×80 cm. nagyságú padláslyuk volt, amelyen olyan nyomokat, amelyekből arra lehetett volna következtetni, hogy a megelőző napon azon át a kérdéses mennyiségű szalonna lehordatott volna, nem találtunk. A konyhából a hálószobába vezető ajtó nyitva volt. Állítólag be volt zárva, de a záron vagy annak környékén semmi rendellenességet nem észleltünk. A padlás üresen találtattott. Nyugati végén 4 szál deszka volt, amelyekről a feljelentő állítása szerint a szóbanforgó szalonnát a jelzett padlásnyíláson át az üzletbe lehordták. A deszkák környékén sóhulladék volt látható, de a deszkáktól a padlás nyílásáig sóhulladékot feltalálni nem lehetett. Padlásfeljáró létrával a feljelentő nem rendelkezett. A zárat szakértővel levételtük, aki azokat szétszedte és megállapította, hogy saját kulcsaikkal lettek kinyitva, belsejükben rongálás vagy álkulestől eredő karcolás nem volt. Az üzletbe vezető ajtókon talált feszítési nyomokból azt a következtetést vontuk le, hogy az egyoldalú sérülések csakis belülről, az ajtószárny kinyitása, illetve a lakatok és a keresztvas eltávolítása után idéztettek elő s valószínűleg az ajtó keresztvasával, mert a nyomok a keresztvas méreteinek megfelelőek voltak.

Eme helyszíni adatoknak kellő mérlegelése után arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a feljelentő panasza nem fedi a valóságot, mert különösen a padlásfeljáró lyukszerű nyílását tekintve, lehetetlennek tartottuk, hogy azon a nagy szalonnaoldalakat fel- és levinni lehetett volna anélkül, hogy a nyílás szélein elzsírozódás, vagy más elváltozás ne keletkezett volna.

A padláson sem volt felfedezhető semmi olyan adat, amely valószínűsíthette volna azt az állítást, hogy ott a kérdéses mennyiségű szalonna elhelyezve volt.

A vashorgok felületén felfedezett zsírréteg, amint azt a községi állatorvos, mint szakértő megállapította, nem szalonnától, hanem olvasztott sertézsírtól származott. A horgokon tehát szalonna nem lógthatott. Nyilvánvalóvá vált, hogy a horgok úgy lettek kézzel bezsírozva, hogy azt a látszatot keltsék, mintha azokon valóban szalonna lógott volna.

Feltevésünket valószínűsítette még az a körülmény is, hogy az üzlet előtt vezető egyetlen taligaút talaja annyira át volt ázva, hogy azon a feneketlen sár miatt, a mintegy 12 métermázsát kitevő terhet egy kocsin elszállítani nem lehetett. Ebben az időben a közlekedés ezen az úton napokon át üres kocsival is szünetelt.

Mindezeket az adatokat összegezve, bizonyítva láttuk, hogy feltevésünk helyes alapokon nyugszik, a panaszos feljelentése nem helytálló, betöréses lopásról itt szó sem lehet. Ezzel azonban az ügy felett napirendre nem térhettünk, mert a panaszos feljelentése mögött valami rejtélynek kellett lenni, amely őt a koholt feljelentés megtételére készítette. A körülményekből és a helyszíni adatokból ítélve, biztosítási csalást sejtettünk. A nyomozást tehát elsősorban annak megállapítására irányítottam, hogy vajon a feljelentő a kérdéses szalonna és húsnemű beszerzésére rendelkezett-e megfelelő pénzzel, ha igen, azt honnan és miként szerezte? Tóth előadta, hogy 1932. évben Nemes József hentesüzletében mint percentes dolgozott. Tiszta keresete ebben az évben 600 pengő volt. 1934-ben saját neve alatt nyitott hentesüzletet, amely olyan jól jövedelmezett, hogy az év végén 4000 pengő tiszta haszonnal záródott. Ez az állítás azonban beigazolást nem nyert. Nemes József kikérdezve kizártnak mondta, hogy a kérdéses üzletben Tóth 600 pengőt keresett volna. Az meg, hogy percentre dolgozott nála, teljesen valótlan. Tény az, hogy a jelzett évben panaszos az ő neve alatt dolgozott az üzletben, abban azt tehetett, amit akart, neki elszámolással nem tartozott. A 4000 pengős állítás is valótlannak bizonyult. Erre nézve több szavahihető szakértő odanyilatkozott, hogy légből kapott koholmány, mert 4000 pengőt jövedelmező munka lebonyolításához nagy tőke és több személy foglalkoztatására van szükség, amivel Tóth nem rendelkezett. Ezt alátámasztotta a községi állatorvos által vezetett forgalmi nyilvántartás is, amiből megállapítást nyert, hogy a feljelentő még megközelítőleg sem vágott annyi állatot le, ami az általa bemondott jövedelmet valószínűsíthette volna. Beigazolva láttuk tehát, hogy Tóth a bemondott összeggel nem rendelkezett és így az ellopottnak feltüntetett áru sem volt meg.

Tóth ismételt kikérdezése folyamán megmaradt amellett, hogy a kérdéses holmikát a feljelentés alkalmából előadott módon ismeretlen tettesek tulajdonították el. Határozottan állította, hogy azok megvoltak. Hivatkozott Kós Jánosra, aki az említett napon a szalonna lehordásánál segédkezett, továbbá Zima Jenő és Zerge József szegedi nagyvágókra, akikről a szalonnát vásárolta.

E kérdést tisztázandó két járórt indítottam útha. Az egyik járór Kóst, a másik pedig a két nagy-

vágót kérdezte ki. Kós a feljelentő állítását megerősítette. Oda nyilatkozott, hogy a keresett húсок megvoltak, 20 oldal szalonnát hordtak le a padlásról. Kós szerint tehát a kérdéses hús- és szalonnamennyiség létezett. A két nagyvágó azonban előadta, hogy a feljelentő nagyobb mennyiségű szalonnát tőlük soha nem vásárolt. Kizártnak mondták, hogy a kérdéses szalonna- és húsmennyiséghez szükséges pénzüsszeggel rendelkezett volna.

E felett elgondolkozva elhatároztuk, hogy úgy Kós, mint a feljelentő múltját, magánviszonyait is részletesen felderítjük, hátha ilymódon szerezhetjük meg a további nyomozáshoz szükséges alapot.

E célból a Málnási Pál tiszthelyettes féle járórt rendeltem ki, ki megállapította, hogy Kós néhány év előtt igen kedvező anyagi viszonyok között élt, a falusi társaságban számottevő egyéniség, tekintélyes mészáros és hentes ember volt, de kicsapongó társaságba keveredett, felesége elhagyta, teljesen tönkre ment. Jelenleg kereset és megélhetés nélkül áll. Kóst a feljelentőhöz régebbi ismeretség füzte, házánál többször megfordult. A feljelentő könnyelmű, léha, élethez szokott ember. Jó családból nősült, feleségével szemben igen gyengéd és őt rajongásig szereti.

Ezen adatok birtokában Kóst magamhoz hívatam. Kikérdezéséhez tervet készítettünk. A kikérdezéssel a szegedi nyomozó alosztálytól kirendelt Pál Lajos tiszthelyetteset bíztam meg. Pál tiszthelyettes közölte vele, hogy tanuként hallgatja ki, nyomtatékosan felszólította, hogy az igazat mondja meg, mert amit eddig mondott, az valótlannak bizonyult. A feltett kérdésekkel Pál tiszthelyettes annak tüzetes megállapítására törekedett, hogy ki, milyen tevékenységet fejtett ki a szalonna lehordásánál, hogyan hozták azt le a padlásról. A feljelentő felesége ez alkalommal hol volt? A kérdésekre Kós előadta, hogy Tóthtal együtt felmentek a padlásra, egy-egy oldal szalonnát a hónuk alá vettek és úgy hozták le. Ezt mindaddig megismételték, amíg mind a 20 oldal lent nem volt. Tóthné a padlásfeljárati lyuk előtt állt és végignézte a lehordást.

Pál tiszthelyettes a helyszínt jól ismerve, tudta, hogy a lehordás ilymódon nem történhetett meg s azt is tudta, hogy a sértettnek nincsen padlásfeljáró létrája, megkérdezte Kóst, hogy hol állt a padlásfeljárati létra, mielőtt a padlásra felmentek? E nem várt kérdésre Kós zavarba jött, habozott, majd azt mondta, hogy az udvaron, az eresz alá volt támasztva. Pál tiszthelyettes zavarodottságát kihasználva, tovább füzte kérdéseit, milyen a létra, ki hozta be az udvarról stb.? Újból izgatott lett, hebegett, de nem válaszolt a kérdésre.

Kós még egy darabig habozott, küzködött magával, majd beszélni kezdett. Bűnösségét beismerve előadta, hogy a „betörést“ Tóthtal együtt határozták el és együttesen is hajtották végre. Céljuk az volt, hogy a biztosítási összeget megkapják, amiből Tóth neki 480 pengőt helyezett kilátásba. Az ő szerepe főképen abban állt, hogy tanu legyen arra, hogy Tóth a bemondott áruval tényleg rendelkezett, ne-hogy az összeg kifizetése terén gátló körülmény merüljön fel. Különben az egész csupán mese, Tóthnak készlete nem volt. A kérdéses zsírosbordó kettős fenékkal volt ellátva, a tetején volt néhány kiló zsír,

amely úgy tünt fel, mintha tele lett volna. A hordóban volt zsírt kiszedték, a hordót pedig szétverték és elégették. Az abroncsokat Tóth eltette, de hogy hová, azt nem tudja. Az üzlet belső ajtaját saját kulcsával nyitották ki s a keresztvassal idézték elő azokat a betörési nyomokat, amelyek a külső ajtón fedeztettek fel. A vashorgokat sertészsírral ő kente be, hogy azt a látszatot keltsék, mintha azokon tényleg szalonna lett volna felaggatva.

Beismerő vallomását azzal fejezte be, hogy az esetről Tóthné is tudomásul bír, a kérdéses hordó elégetésénél ő is segédkezett. Kós beismerése igazolta feltevésünket, amelyet a helyszíni adatokból vont következtetéseinkre építettünk, vagyis, hogy a tettest a feljelentő személyében találjuk meg.

Kós beismerő vallomása birtokában Tóthot gyanúsítottként kérdeztem ki. Elébe tártam a terhelő adatokat és meggyőztem, hogy állítása teljesen tartahatatlán, majd hirtelen megkérdeztem tőle, hogy az elégetett zsírohordó abroncsait hová tette? E meglepő kérdésre halk hangon csak annyit mondott: „a háznál vannak”. Elfogtam, megbilincseltettem és a község háza tanácsstermébe kísértettem, ahol egy járőr Kóst őrizte. Kós megpillantása mély hatást gyakorolt Tóthra. Mély gondolkozásba merült. Néhány óra múlva, amidőn őket meglátogattam, Tóth magához intett és súgva közölte velem, hogy mindent el akar mondani, de arra kért, hogy feleségét kíméljem meg, őt az ügybe ne keverjem bele. Ezt meg is ígértem neki, mire bűnösségét beismerve előadta, hogy a tettet Kóssal együtt eszelték ki, azt együttesen is hajtották végre. Tagadta, hogy felesége is be lett volna avatva. Beismerte, hogy a be-mondott árura vonatkozó állítása valótlan, mert készlettel tényleg nem rendelkezett. Azt csak azért állította be, hogy a biztosításból minél nagyobb összeget kapjon. Kóst is csak azért vonta be, hogy a készlet létezését bizonyítsa.

Minthogy tárgyi bizonyíték nem igen volt, beismerő vallomásukat a községi előljárással útján felvett jegyzőkönyvbe foglaltuk s azután két bizalmi egyén kíséretében kimentünk a helyszínre, ahol Tóth megmutatta azt a helyet, ahová a zsírohordó abroncsait rejtette. Az abroncsokat meg is találtuk. Ezután bemutattattuk velük külön-külön az eset mi-kénti végrehajtását. Eltérés nem mutatkozott, jeléül annak, hogy igazat mondtak. Az elveszett keresztvassal nem tudtuk előkeríteni, mert Tóth, hogy árulója ne legyen, a Tiszába dobta. Előkerítését az általa megjelölt helyen megkíséreltük, de feltalálni nem sikerült.

A nyomozást ezzel befejeztük, a gyanúsítottakat — tekintettel arra, hogy összebeszéléstől, hamis tanuk beszerzésétől tartani lehetett — elfogtuk és tér-vázlat kíséretében a szegedi kir. ügyészséghez be-kísérve, átadtuk.

A betörés nyomainak alapos és lelkiismeretes vizsgálata és a bíráló szemével való mérlegelése gyakran arra a megállapításra vezet, hogy a betörés csak látszat, beállítás. Napjainkban a biztosítási csalás úgyszólván divatos bűncselekmény, gyakran találkozunk beállított helyszínekkel, amelyek a betöréses lopás látszatát óhajtják kelteni, hogy a csalást leplezzék. A résen levő alapos csendőrt az ilyen mesterkedések nem téveszthetik meg.

Malesevich Miklós ny. őrnagy.

1936 december 29-én Budapesten hosszas betegeskedés után elhunyt *Malesevich Miklós* ny. őrnagy. A megboldogult 1884-ben született Losoncon. 1903 október 1-én, mint egyéves önkéntes a volt cs.

és kir. 60. gyalogezredhez vonult be katonai szolgálatra. Mint hadapródörmester 1906 november 1-én a m. kir. csendőrséghez lépett be próbaszolgálatra a székesfehérvári VI. csendőrkerületnél. A csendőrtisztí szakszvizsga letétele után, 1907 június 1-én hadapród-tiszthelyettesé, 1908 május 1-én hadnaggyá lépett elő. 1910 január 1-ig a kaposvári szárnynál, a kaposvári 1., majd a 2. szakasznál teljesített szolgálatot. Ezután az V. csendőrkerülethez Alsókubinba helyezték át, mint szakaszparancsnokot. 1910 július

1-én a VII. csendőrkerülethez Hátszegre, majd 1912 július 1-én a II. csendőrkerülethez Lugosra helyezték szakaszparancsnokul. 1914 augusztus 1-én főhadnaggyá, 1917 május 1-én századosná nevezték ki. 1920 március 1-én Szombathelyre helyezték át szakaszparancsnokként. Mint százados, 1924 december 1-én vonult nyugalomba, 1927 szeptember 13-án megkapta az őrnagyi címet. Tulajdonosa volt a katonai jubileumi keresztnek, az 1912—1913. évi emlékkeresztnek és a Vöröskereszt bronz érdeméremnek.

Földi maradványait december 31-én délután 14 órakor szentelték be a Gyáli-úti honvéd és közrendészeti helyőrségi kórház halottasházában és az Új Köztemetőben helyezték örök nyugalomra. A temetésen a csendőrséget tisztí és legénységi küldöttség képviselte. Lelkiüdvéért január 4-én délelőtt 9 órakor a Bakáts-téri plébániatemplomban engesztelő szentmiseáldozatot mutattak be. Kiterjedt rokonság és baráti kör gyászolja.

Királyi hercegeink újévi köszöntése. A m. kir. csendőrség felügyelője *vitéz József* kir. herceg tábornagy és *dr. vitéz József Ferenc* kir. herceg Őfenségeiknek az újév alkalmából a m. kir. csendőrség nevében szerencsekívánatait fejezte ki. Az újévi köszöntésekre a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez a következő szövegű levelek érkeztek: „*Nagyméltóságú Altábornagy Úr! Az újévi üzenet alkalmából a m. kir. csendőrség nevében is kifejezett jókívánatokért fogadja és kérem, tolmácsolja leghálásabb köszönetemet. Nagyméltóságodnak őszinte tisztelettel: Budapest, 1937. jan. 2-án, József*”, továbbá: „*Kedves Kegyelmes Úr! Szíves újévi jókívánásaiért úgy Nagyméltóságodnak, mint a m. kir. csendőrségnek hálás köszönetet mondok. A jókívánásokat szívből viszonzom. Nagyméltóságodat őszintén üdvözlöm, Budapest, 1937. január hó 8. Dr. vitéz József Ferenc*”.

Csapatparancsnoki értekezlet. A m. kir. csendőrség felügyelője január 11-én csapatparancsnoki értekezletet tartott, amelyen a csendőrség legfontosabb időszéri kérdései kerültek tárgyalásra. Az értekezlet résztvevőit a m. kir. belügyminiszter úr 11-én este a Gellért szálló különtermében vacsorán látta vendégül.

Vitézi Bál. Február 1-én esti 10 órai kezdettel tartjuk meg a Vitézi Bált a pesti Vigadóban. A bál legfőbb védnökségét a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* és a *Főméltóságú Asszony* voltak kegyesek vállalni. Minden igyekezetünk oda irányul, hogy ezt az igaz magyar bált Rendünk szelleméhez méltóan kiemelkedővé, fényes külsőségeivel pedig emlékeztetessé tegyük s számítsunk a m. kir. honvédség, csendőrség tisztikarának és hozzátartozóinak meleg érdeklődésére. A belépőjegyeket a tisztikar és hozzátartozói részére 40%-os kedvezménytel adjuk ki s így a személyjegy 5 P és a 3 személyes családijegy 12 P. Jegyek kaphatók: Királyi palota, I. alagsor, 14. számú szoba, IV., Váci-u. 62. (18—35—77.) és VIII., Üllői-út 8. I. e. *Báliroda*: IV., Váci-utca 62. fszt. 7. (Távbeszélő: 18-35-77.) Meghívó egyenruhában megjelölt tiszték (hasonállásúak) részére nem szükséges, ismerősök részére igényelhető a bálirodában. *Asztaligénylés*: január 31-ig a bálirodában. A *Vitézi Bál Elnöksége*.

Megtámadott csendőrök. A miskolci gyalogtanalosztály állományába tartozó *Császár Ferenc* és a salgótarjáni gyalogtanalosztály állományába tartozó *Csontos András* próbacsendőrök a karácsonyi ünnepekre Újszász községbe szabadságot kaptak. December 27-én 17 óra tájban *Demecs István, Jurás János, Varga Pál, Szabó Lajos, Kovács Gábor* és *Dombai István* újszászi lakosok *Császár* próbacsendőrt az utcán megtámadták. A két próbacsendőr kardot rántott és *Dombai* kardlappal megütötte, mire a támadók elfutottak. A történet után a próbacsendőrök a lakásukra igyekeztek. *Császár* próbacsendőrt a lakása előtt *Demecs István* és társai nyitott zsebkéssel újból megtámadták. *Császár* próbacsendőr kardot rántott és *Demecs István* fejét, valamint *Jurás János* jobbkezét megvágta. Tovább nem védekezhetett, mert jobb hónalja alatt egy, jobb karján és a hátán két-két szúrást kapott és a kardot elejtette. *Varga Pál* a felvett kardot az egyik koresmába vitte magával, később az őr járőre őrizetbe vette. *Császár* próbacsendőr és *Demecs István* sérülése az orvos véleménye szerint 8 napon túl, de 20 napon alul, míg *Jurás János* sérülése 8 nap alatt gyógyul. A sebesülteket az őr első segélyben részesítette. Valamennyiüket a lakásukon ápolják. — A kondorosi őr állományába tartozó *Gergely Sándor* csendőrt december 26-án 0 óra 30 perckor *Sutyinszki György* — akit a csendőr megelőzőleg az utcán rendre és tisztességes magaviseletre intett — bottal kétszer fejbesújtotta. *Gergely* csendőr az ütések következtében az út árkába esett, de azután *Sutyinszki* a község házára elővezette. *Gergely* csendőr sérülése 8 napon belül gyógyul, fegyverhasználat nem történt. — A kiskunhalasi 2. lovastanalosztályhoz vezényelt s szabadságon levő *Tökölyi Sámuel* csendőrt Kiskunhalason, a Horváth-féle koresmában, január 1-én, fél 7 és 7 óra között az ittas *Osztopán János* kiskunhalasi lakos megtámadta. A szintén ittas állapotban levő *Tökölyi* csendőr kardjával a támadó kezére sujtott és jobbkezén 8 napon belül gyógyuló sérülést ejtett. *Tökölyi* csendőr sértetlen maradt. — Valamennyi ügyben kivizsgálás indult.

A budapesti 3. lovas tanalosztálynál feunállott lovas továbbképző tanfolyam záróvizsgálja 1936. december 22-én volt. A vizsgabizottság elnöke *vitéz Sáray Ferenc* ezredes, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka volt. A tanfolyamot sikeresen elvégezték tizen, akik közül *Bak József* csendőr kitűnő, hat jeles, két jó és egy vizsgázó elégséges eredményt ért el.

Mai számunkhoz csatoljuk az 1936. évfolyamunk tartalomjegyzékét.

Eladó két kötetből álló, legújabb kiadású, teljesen új állapotban levő „Általános ismeretek kézikönyve”. Ára 20 pengő. Érdeklődni lehet *Endrődfalvi István* csendőrnél (Budapest, Böszörményi-út 21.).

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaszaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikától leszállani.) *Dél József* ny. thts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondnal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új szolgálatvezető. *Nagy Sándor* I. debreceni VI. kerületbeli tiszthelyettes Nyíregyházán a gyalogtanalosztálynál a szolgálatvezetői teendők ideiglenes ellátásával megbízták.

Új őrparancsnokok. *Bottka Lajos* és *Kasza Lajos* miskolci VII. kerületbeli vizsgázott törzsőrmestereket őrparancsnokság ideiglenes vezetésével bízták meg.

Házasságot kötöttek. A székesfehérvári II. kerületben *Kacsó Albert* tiszthelyettes *Vida Ilonával* Magyaróváron és a miskolci VII. kerületben *Pocsai István* törzsőrmester *Kassai Ilonával* Miskolcon.

Családi hírek. *Született: Komlói Károly* debreceni VI. kerületbeli törzsőrmesternek *Károly* fia. *Meghalt: vitéz Temesvári Endre* alezredes *Klárika* leánya 16-ik évében Budapesten; *Szűcs Sándor* ny. törzsőrmester *felesége, sz. Fischer Anna* Sátoraljaújhelyen.

Elhaltak: *Várhalmos János* székesfehérvári II. kerületbeli törzsörmeister, *Baranyi József* ny. törzsörmeister *Matty* közszégen, *Mészár Mihály* ny. tiszthelyettes Egerben, *Ujj István* ny. tiszthelyettes Vámosgyörkön, *Kiss József* II. ny. törzsörmeister Budapesten és *Baranyi Vendel* ny. örmeister Jászberényben.

Halálozás. A csillaghegyi örs állományába tartozó *Bakó István* törzsörmeister (vizsgázott) január 6-án, 15 órakor a budapesti 8. számú honvéd és közrendészeti helyőrségi kórházban tüdőgümőkórban meghalt. Temetése január 9-én volt a budapesti 1. számú honvéd és közrendészeti helyőrségi kórház halottsházából.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, trógeppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és választékos borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesüljük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közzélni, sem pedig utánnymalni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúraevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő választékos borítékot mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ölgyűj számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szant pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmeányi-út 21. szám.”

F. L. csendőr, Sárospatak. Címváltozását tudomásul vettük. Előfizetése 1936 december 31-én lejárt.

Mohács. Minden tartósan vezényeltnek rendes napibetétet kell fizetnie. Napibetét szempontjából közömbös, hogy a tartósan vezényelt („Cs-20”. 24. pont 2. bekezdés), illetve az ideiglenesen vezényelt (26/b, alpont) nő-e, vagy nőtlen. A „Cs-20.” jelzésű Határozványok 26/b. alpontjában azok közül vannak néhányan felsorolva, akik a közzétételük idején nem voltak tagok. Az ezek között említett „nős altisztek és családtagjaik” alatt a 101. pont 1. bekezdése alapján az örs állományába tartozó és az örs közzétételük idején rövid ideig ékező nős altiszteket és családtagjaikat kell érteni.

Térkép. 1. A velünk közölt hiányos adatok alapján nem tudhatjuk megmondani, hogy nem vesztette-e el az igényjogsultsági igazolványra való igényét. Olvassa el az 19.1.11. Csendőrségi Lapokban (289. és 290. old.) közölt ismertetést az igényjogsultsági igazolványról. Összevetve az ott írtakat az Ön által részletesen ismert adatokkal, tájékozva lesz. 2. Kemezes István szds az állami térképészetnél teljesít most is szolgálatot.

Horváth Vendel ny. őrm. Adjon be kérvényt a Belügyminiszter Úrhoz (VI. b. oszt.) s abban kérje ügyének felülvizsgálását. A kérvényhez csatolni kell oly okmányokat, amelyek állításait igazolni hivatva vannak.

Dan. Önt katonai gyakorlatok végzése alatt villámcsapás érte s az ebből keletkezett sérülésekkel hónapokig kórházban ápolták. A kórházi költségeket levonták, de levonták a napi 50 fillért is a közzétételük idején. E kiadásokat szeretné most visszakapni. Mi úgy véljük, hogy a kórházi költségeket a javadalmazás terhére kellett volna elszámolni, mert Önt a szolgálat egyik ágában érte sérülés, amelyet hasonlónak kell tekinteni ebből a szempontból egyéb szolgálat teljesítése közbeni sérüléssel. Világos, hogy felsorolni nem lehet az ily eseteket és arra nem is találunk rendelkezést, de az azonos elbánás elve alapján kell Önt is elbírálni. Alap ehhez az 1932. évi 14. Cs. K.-ben közzétett 111.038./VI. b. 1933. számú körrendelet. Szolgálati úton kérje a kerületi parancsnokságtól. A napi 50 fillér visszafizetését nem kívánhatja, mert annak rendeltetése az, hogy valamely rész tag távolléte esetén a közzétételük legalább ennyivel legyen támogatva a távollévő részéről s ez Önnek is érdeke, mert visszatérve, a közzétételük újabb résztvevője lesz és annak anyagi szilárdaságát vagy ellenkezőjét Ön is érzi. Személyes érdeke, hogy ne az utóbbi eset álljon elő. Ami pedig utolsó kérdéséről, úgy látjuk, hogy kérnie kellene az engedélyt a belügyminiszter úrtól. (VI. c. oszt.)

12315. Sem az 5., sem a 23. számból nincs tartalékpéldányunk. Talán az ottani nyomozó osztály példányából pótolhatná, oda több példány jár. Az új nősülési szabályzat azóta már megjelent. A hadiárva arákról nincs említés benne. Az nem volt a régióban sem szabályozva, hogy ilyenekkel leendő nősülés esetén soronkívül kapnak engedélyt. Bizonyos kedvezményt azonban mégis kaptak azok, akik ilyenekkel kötöttek házasságot. Ez azért történt, mert sehol meg nem írt, gyakorlatban azonban sokszor érvényesült méltányosság kívánja, hogy azokkal szemben, akik a harcokban hősi halált haltaknak utódai, hátrahagyottai stb. (özvegyek, árvák, rokkantak) méltányosságot kell gyakorolni. Ezekkel a csekély kedvezményekkel szemben az egyéni érdekeknek el kell törpülniük, ne érezze tehát, hogy Ön hátrányban jut azzal, hogy arája nem hadiárva. Az a hadiárva eleget szenvedett azzal, hogy atyja elhalt, hogy kenyérkereső nélküli kellett eddigi életét élni. Csak az tudja ezt teljes egészében felfogni, aki maga is ily sorsra jutott.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére. Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ébéd- és futószőnyegek, sezlonok, paplanok stb. Agymemű és fehéremű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77. Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

FEHÉR BÉLA m. kir. államvasúti óras
ÓRA-, ÉKSZERŐZLETE ÉS MŐHELYE
SZOMBATHELY, KÖZSÉGI-UTCA 8. SZÁM ALATT
Kívánatra vidékre választékokat vételezőkészség nélkül küldök.
Előnyös részletfizetési feltételek.

Nemzetes. Önnek, aki a katonai szolgálata alatt rádiótáv-írás volt, nem kell magyarázni, hogy mi lehet a híradó alosztály rendeltetése. Sokkal inkább érdeklí Önt, amint látjuk, az, hogy miként juthatna oda beosztásba. Erre azt feleljük: annak idején, az alosztály szükségletéhez mérten a rendelet a kiképzettek és a jelentések bejelentésére meg fog jelenni s abból mindent megtud. Ön azonban még igen fiatal csendőr. Igyekezzék elsősorban elsajátítani a csendőrszolgálat lényegét. Nem hisszük, hogy amikor ájtott a honvédségtől, ne csendőr akart volna lenni, hanem továbbra is rádiótávírás.

Kunfalu. 1. Van egy „Csendőrök“ című novellás könyv, amelynek szerzője: Heiold Gyula Béla. Ezt keresi? A szerző neve nélkül nem tudjuk útbaigazítani. 2. A harszabályzat II. 11. melléklete a H. M. szolgálati könyvek árusítójánál: Pallas nyomda, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. sz. alatt rendelhető meg. Nem hisszük, hogy a szabályzatnak ezt a mellékletét külön megkaphatja. 3. 4. A Tisza Testvérek könyvkereskedése, Budapest, II., Fő-utca 12. szám alatt rendelkezésére áll a könyvek felkutatásában.

Népviselő. 1. Az őrmesterek egymásközötti viszonyának megállapításához alap a legénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések 9. pontjában (4. bekezdés 1-3. alpont) írtak. 2. Erre pedig ugyanezen pont 5. bekezdésében (1-2. alpont) írtak az irányadók. 3. A 360/1930. B. M. kihágási döntvény kimondta, hogy aki udvarában trágár kifejezéseket úgy használ, hogy azt kint a járőrök is meghallják, az a 151.000/1927. B. M. rend. 3. §-ába ütköző kihágást követi el. Helyesen tette a járőr, hogy a megírt eset tettesét feljelentette. Jövőben is csak jelentse fel. Ne befolyásolja ebben az örsöt az, hogy a rendőri büntetőbíró felmentette a feljelentett egyént. 4., 5. Lexikonban felelünk. Már most jelezzük azonban a 4. kérdésre, hogy közbiztonsági szempontból nem tekinthető rendes foglalkozásúnak az a pincérleány, aki mindössze 1-2 napig van egy-egy helyen és miután az ilyennek tulajdonképpen állandó tartózkodási helye sincsen, őt büntetendő cselekmény elkövetésénél el kell fogni, mert az elfogás célja, hogy a tettes a bíróság, vagy hatóság elé állíttassék. Ilyeneket pedig másként nem lehet odaállítani, mint ha elfogják. 6. Aki leszerelt, az nem viselhet olyan sapkát, amelyen rózsák és gombok vannak. Erről az 1935/23. sz. Csendőrségi Lapok 103. lexikonválaszában írtunk. 7. Ha a raj állóhelyben vonalalakzatból oldalba fordulatot hajt végre, az egyes gyalogosok közötti távoktól a „Takarás“ vezényszóra kell felvenni. Nézzék meg a Gy. Gy. Szab. II. f. 138. pontjának utolsó bekezdését. Menetközben pedig a 144. pont utolsóelőtti bekezdésében írtak szerint kell viselkednie. 8. A csendőr a templomban térdel. Mellette elmege az előjárója. Mit csináljon a csendőr? Mi azt kérdezzük: hogyan nézne a templom közönsége azt, ha a csendőr felállana és fővetéssel tisztelegne? Lehet-e az előjárónak azt kívánnia, hogy az Istennek tiszteletet adó és azt imádó ember az Istent méltózza miatta? Maradjon tehát csak a csendőr tovább is térdelve. Ön azonban azt is szeretné tudni, mit csináljon a csendőr, ha nem térdel, hanem a pad mellett áll s az előjárója mellette elmege? Ilyenkor katonás tartással, szembenézéssel, de feltűnés nélkül adja meg előjárójának az őt megillető tiszteletet. 9. Lexikonban kap választ. 10. Szó sincs róla, hogy a járőr által elviendő ürlapok mindegyikét az irodaátalány terhére kell beszerezni. Például a mintavételi jelentés, a szolgálati lapok is a javadalmazás terhére szerzendők be, amint azt a Csüsz. és Szut. megmondják ott, ahol ezeknek a mintáját közlik. A halálos közúti balesetekről teendő statisztikai bejelentő lapokat viszont a kerületi parancsnokságok adják ki, amint az 1930/3. Cs. K.-ben az erre vonatkozó rendelet előírja. Ennek beszerzése tehát szintén nem az őrsparancsnok dolga. Nem részletezzük a többit, mert annyit elvárhatunk minden őrsparancsnoktól, hogy ezeket tudja.

Nagykunság. Lexikonban kap választ.

B. F. csendőr, Lippó. Lexikonban felelünk.

Köröspart. A folyó évi I. Cs. K. mellékleteként kiadott nő-sülési szabályzatból megtudhatja, hogy a vitezek milyen kedvezményben részesülnek.

Oktató. Az Antarktisz a déli sarkvidék neve, Atlantisz pedig annak a földrésznek a neve, amely — eddig csak monda szerint — Európa és Délamerika között terült el s amelyet elképzelés szerint egy borzalmas föld- (tenger)-rengés pusztított el. Az Antarktisz legnagyobb hősei Scott, Shackleton, Amundsen, Filchner és legújabbán Byrd.

R. R. R. R. R. Múlt számunkban ilyen jelige alatt közölt szövegből nyomdahiba folytán kimaradt a következő sor: „ha táskaelmelet a rendes tagok is kapnak.“

Hová illetékes. 33.333. Nagyeserei. 77.777. Lexikonban felelünk.

Bugac. Lexikonban felelünk.

Pusztaszer. A 31. M. töltényeket tölténytárakban, de tárdobozok nélkül kell a tölténytáskákban elhelyezni. Így rendelkezik a 145.301/VI. e. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet.

Sz. J. Nem kaphat igényjogosultsági igazolványt az, akit a bíróság lefokozásra és a csendőrség kötelékéből való elbocsátásra is ítél. Attól, akinek már megvan az igazolványa, azt bevonják ilyen jogerős ítélet esetén.

T. csendőr, Kartal. Levélben senkinek sem válaszolunk. Rövidesen ismertetést adunk az új nő-sülési szabályzattal kapcsolatos tudnivalókról.

Igall. Előfizetése 1937 március végén jár le.

B. I. ny. tiszthelyettes, Gyula. Önnek egy ízben külön is megírtuk, hogy alapszabályaink értelmében fél évnél rövidebb időre nem lehet előfizetni. Fél évnél hosszabb időre természetesen lehet s ha már előfizet, akkor célszerű is, mert az igen alacsony előfizetési díjak kezelésével kevesebb a bajlás. Április elsején, mikor az előfizetése lejár és megújítja, legalább félévvel küldje be az előfizetési díjat, különben kénytelenek leszünk a lap küldését megszüntetni.

K. J. ny. tiszthelyettes, Hódmezővásárhely. Előbbi üzenetünk Önnek is szól.

Lőrinci őrs. Azokon az őrsökön is csak egy példányt kell beküldetni a Csendőrségi Lapokból, ahová több példányt küldünk. Nincs rá szükség, hogy ugyanazon az őrsön két beküldött évfolyam legyen. A vonatkozó miniszteri rendeletet így kell értelmezni.

Erdély. Nekünk is gyanus volt a Bálint, megnéztük az eredeti kéziratot közlés előtt megegyezően, de azon is Bálint szerepelt. Törje rajta Ön a fejét, hogyan cserélhette fel így a keresztnevét. Ami a tanulságos nyomozásban szereplő gyanúsított nevével, szabályt csinálunk magunknak abból, hogy a neveket mindig megváltoztatjuk. A legelvetemedett bűnözőnek is lehetnek derék leszármazottai, rokonai, akiket kímélni kell.

Mezőturi őrs. Korábban kellett volna beküldeni, a január 1-iki számba.

KÉZIRATOK.

Gyertyaláng. Nem volt alkalmas. Kérdésére szerkesztői üzenetben fogunk felelni.

88.888. Fel fogjuk használni.

Gunár. Nem kelti a valóság hatását. Ennek ellenére a szőke kis leánykát Isten éltesse!

Belényesi, Makó. Így már jobb. Alkalmadtán felhasználjuk. Várjuk egyéb írásait, de jelgét is bérünk.

Forgács thts. Jó anyag, fel fogjuk használni.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodrony-
kötélgyár részvénytársaság

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

Bűnöző nők.

írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos
(Berlin). (2)

Azt hinné az ember, hogy ezek után a mérgekeverőnél meglehetősen visszavonult zsákmányával. Azonban az életmód, melyet folytatott, nagyon költséges volt. Egész Páris meszeszerű gazdagságáról beszélt. És most már valóságos mérgezési mániába esett és Hamelin segítségével vagy ötven magasabb-alacsonyabb rangú embert küldött a másvilágra. Egyetlen hét sem telt el anélkül, hogy Párisban ne fordult volna elő újabb mérgezési eset. Arra természetesen senki sem mert gondolni, hogy ezeknek a rémes gyilkosságoknak kigondolója a márkinő volt, aki ragyogó fogatban, ajtatatos magabizárkózottságában, imakönyvvel a kezében hajtatott a St. Germain Auxerrois templomba. A hercegnő a szerelmi egymásrautaltságnak ebben a korszakában még őszinte vonzalommal viseltetett lovagja iránt. Lassankint már azt kezdte emlegetni, hogy jó lenne férjét is láb alól eltenni, hogy azután mint szabad nőt feleségül vehesse. De St. Croix lelkiismerete tiltakozott az ellen, hogy egy olyan asszonyhoz kapcsolja sorsát, aki ilyen lelkiismeretlenül játszik embertársai életével.

A mérgekeverő nővel szemben táplált iszonyata győzedelmeskedett érzéseiben s amikor azt a folyton hangoztatott kívánságot, hogy a márkit meg kellene ölni, magában visszautasította, tulajdonképpen kétségbeesett lelki harc alakult ki benne azzal a gondolattal szemben, hogy a hercegnővel házasságra lépjen.

Groteszk, de annál borzalmasabb harc kezdődött most a két szövetséges között. St. Croix tehetetlen volt ugyan Hamelin folytonos zsarolásai ellen és folyton új mérgeket kellett átadnia, állandó ellenmérgekkel mégis megakadályozta Brinvillier márki elpusztítását.

Dacára annak, hogy a hercegnő örökké kísérletezett, hogyan lehetne különböző ételekbe kevert mérgekkel férjét megölni, ez nem sikerült, mert St. Croix találékonyságával mindig elérte, hogy az ellenmérgek a kellő időben jussanak a márki szervezetébe. A márki ugyan többször megbetegedett a legkülönbözőbb körülmények között, de állapota sohasem vált életveszélyessé. Ha bűnös is, de túlélte a két merénlyöt, akik életéért a legfuresább küzdelmet vívták. Minden bűnöző életében döntő szerepet játszik a véletlen. A toxikológia (mérgezéstan) abban az időben ismeretlen valami volt s a márkinő

bűnös manipulációi örök titokban maradtak volna, ha a véletlen közre nem játszik. Croix laboratóriumi munkálatai közben üvegálarcot szokott viselni, hogy a mérges gőzök kipárolgása ellen védje magát. Midőn egyszer munkaközben az alárcsa lehullott s összetört, többet lélegzett be a mérges gőzökből s meghalt. Már régebben írt végrendeletében a márkinőre egy kis zárt szekrénykét hagyott, azonban a kapcsi ronkonok a ládácskában drága ékszereket sejtve, eltulajdonították és kinyitották. Tele volt a mérgeporok különféle nemeivel, mindegyiken pontos jelzéssel, hogy milyen hatású. Mellette feküdtek a márkinő szerelmeslevelei és tettestársi minőségének kétségkívüli bizonyítékai.

A márkinőnek, aki minden meglepetésre el volt készülve, sikerült Angliába, innen Németországba menekülnie és még volt elég merészsége ahhoz, hogy ügyvédje útján pert indítsa a láda eltulajdonítása miatt.

Hamelint, a márkinő mérgezállítóját elfogták és megkínózták. A kínzás hatása alatt bevallotta St. Croix és a márkinő összes rémtetteit. Egy évvel később kerékbetörték. A raffinált gyilkos nő elfogása Degrais államügyész feladata lett.

A márkinő mesterileg értett ahhoz, hogy maga mögött a hidat felégesse, de Degrais találékony ember volt, aki hónapokon keresztül addig cikázott fel-alá, míg végre a márkinő nyomait megtalálta. A márkinő csak rövid ideig tartózkodott egy helyen és azonnal tovább menekült, de az államügyész mindig a sarkában maradt.

Az akkori kiadatási viszonyok olyan bonyolultak voltak, hogy külföldön való elfogatása nem lett volna célszerű. Degraist a márkinő nem ismerte fel, bár ösztönösen mindig megérezte jelenlétét. Segédközegek igénybevételével sikerült a menekülő nő útját lassankint a határ felé irányítani. Degrais közben alaposan kitanulmányozta a márkinő tulajdonságait és szokásait. Tudta, hogy aki az élnévadó nőhöz hűzéllyel közeledik és vagyonos ember benyomását tudja kelteni, aránylag gyorsan kegyelbe férközhetik és megnyerheti bizalmát, de tudta azt is, hogy a szőkevény tudatában van annak, hogy életét csak az mentheti meg, ha újra sikerülne egy férfit szorosan magához kapcsolni. Az üldözők lassankint egész hálót vontak a menekülő köré, akit végül is egy belga kolostor fogadott be.

Degrais elmeséli feljegyzéseiben, hogy a hercegnő itt sem azt tartotta szem előtt, hogy bűnbocsánatot nyerjen, hanem azon dolgozott, hogy St. Croix megmentett receptjeinek a töredékből miként tudna új mérgeket készíteni.

A későbbi adatok szerint eltöklélt szándéka volt, hogy a magányos kolostor főnöknőjét és összes apácáit megölje, hogy így a kolostor gazdag műkinészeinek a birtokába juthasson. Dacára, hogy az üldözők a fogadalmat még nem tette le, a főnöknő nem adta ki a nyomozó közegeknek a noviciát. Pedig Degrais megrázóan esetelte azokat a sorozatos borzalmakat, melyek a vádlott nő lelkét terhelték, mégis erdeménytelenül volt kénytelen cél előtt visszavonulni.

Legalább is egyelőre. Mert Degraist nem olyan fából faragták, aki egyhamar feladja a küzdelmet. Új cselhez folyamodott.

Leírásaiban részletesen megemlékezik az államügyész erről.

A márkinő nem arra volt teremtve, hogy hosszabb ideig kibírja a kolostor magányát. Degrais arra számított, hogy a magányban ennek a kicsapongó hölgynek egy váratlan lovag igen kellemes vendég lenne és megtalálta a módját, hogy a vastag zárda falon keresztül a portásnő éberségét kijátszva, bejusson hozzá.

A márkinő cellájában egyszer csak megjelent a tüzes udvarló. Nem baj, hogy már nem mai gyerek, azt kipótolta egy gyönyörű gyűrűvel s egy gavalléros összeggel, ami a márkinőt rögtön talpra állította, bár az egész esemény álomszerűnek tűnt fel előtte. Minden esetre az ily módon való szabaddulás biztonságosabbnak és romantikusabbnak tűnt fel előtte.

ÍRÓGÉP

új és újáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, "Baross" Szőnyeg- és Kárpitoslatok, nyergek, fehéreművásznak, ruhaszövedékek.

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

mint a zárdai kincsek megszerzése és mindenek előtt ismét teljes önállósággal kecsegtetett. Hamarosan kifőzték a szabadulás tervét és az első találkozás után néhány napra Degrais csatlósoknak és apródoknak öltöztetett embereivel várta a szökevény megérkezését.

A kapusnál itálába csempészett álompor megtette a hatását. Degrais ugyan kiserelte a szökevény adta készítményt egy ártalmatlan kábítószerrel, de utána megállapította, hogy az a mérgekeverék, amit a márkinőtől dugva kapott, elég lett volna a kolostor összes lakóinak a megmérgezésére.

A határig tartó rövid út a boldogság és enyelgés jegyében telt el, mert a mit sem sejtő nő a kilátásba helyezett nászút izgalmainak hatása alatt valósággal kivirágzott s a régi szépségben pompázott.

Nehéz dolga volt az ügyésznek az úton. A szökevényvel szemben a gyöngéd és figyelmes lovag szerepét kellett játszani ugyanakkor, amikor gondolataiban már megtervezte a hóhérhoz vezető utat. De hiszen a márkinő semminemű részvétet nem érdemelt. A további eseményeket Degrais így jegyezte fel.

Röviden a határ átlépése után a menet megállt s a márkinő hivatalos elfogatása megtörtént. Mintha a mennyországból a pokolba zuhant volna, annyira összerőt. „Életemben már megszoktam az emberi indulatok és kitörések különféle megnyilvánulásait, de ilyen letörést, mint a márkinő esetében, még sohasem tapasztaltam és sem én, sem a velem volt hivatalnokok sohasem fogunk megszabadulni attól a benyomástól, amelyet a márkinő magatartása tett ránk.

Midőn a márkinőnek elfogását kijelentettem, artikulálan állati ordítást hallatott és rám vetette magát úgy, hogy hat erős ember is csak úgy tudta megfékezni, hogy kezét-lábát megbilincseltek. Félnapon át dührohamokban fetrengett a földön és miután bennünk nem tehetett kárt, meg akarta fojtani magát. Mikor azonban egy csukott kocsiba tettük és Párisba megérkeztünk, megváltoztatta magatartását és a kíváncsi embertömeggel szemben ismét a megközelíthetetlen arisztokrata hölgyet játszotta és ezt a magatartását haláláig megtartotta. Kivéve olyankor, ha engem meglátott. Ilyenkor valóságos fúriává változott, arevonásai eltorzultak és vonaglottak.

Soha többet az életben nem kíséreltem meg szerelmes udvarló álarcával a bűnőshöz közel férközni, később sem, amikor már a második mérgekeverő. Madame Voisin után nyomoztam.

A hercegnő még a kolostorban egy önvallomáson dolgozott, azonban a megbánás legcsekélyebb jelét sem mutatta. Tetszelgő modorban írja le ebben a vallomásában, hogy már a 7. életévében felett volt és minden ambíciója oda irányult, hogy vagyont, gazdagságot szerezzen. Hogy mellette atyját, fivéréit és gyermekeit a másvilágra küldte, azt a sors rendelésének tudta be, mert azok, elgondolása szerint, annak a pénznek a birtokosai voltak, amely szépségénél és társadalmi állásánál fogva tulajdonképpen őt illette meg.

A gyilkos nő ellen lefolytatott tárgyalás társadalmi eseménye lett Párisnak. Még ma is érdekes tanulmány, mert a hercegnő zseniális gonosztevő volt.

Egészen haláláig valóságos művészettel ámitotta a gyónató atyját, elannyira, hogy az sokszor könnyekig meghatva egyfűt gyötrődött a szép bűnőssel. St. Croixt kivéve, az emberekkel szemben általában érzéketlen volt.

A megkínzástól már előre borzadt. Mikor a kínzókamrába vezették és a hóhérlégények levetkőztették, ott három vödör vizet látott.

— Talán vízbe akarnak fojtani — kiáltotta. — Mert azt csak nem kívánhatják tőlem, hogy ezt a sok vizet megigyam. Aztán gondolt egyet és hogy a további kínzástól megmeneküljön, mindent őszintén beismert. Mikor aztán kordába ültették, hogy a vesztőhelyre szállítsák, a bámészkodók között három ismerős előkelő hölgyet pillantott meg. Élesen rájuk nézett, gúnyosan oda vetette nekik:

(Folytatjuk.)

Ki mit olvas naponta?

(Eredmény.)

A pályázatot a múlt évi 22. számunkban hirdettük s 53 pályamunkát kaptunk. Ezek a beszámlók nagyon érdekesek, a legérdekesebbet és legértékesebbet alább közöljük. Általános tapasztalatunk a pályázatokból az, hogy bajtársaink közül na-

gyon sokan járnak nyitott szemmel. Világosan, jól ítélnek meg azt a hatást, amit a mindennap olvasott ujság az olvasóra gyakorol. Kivétel nélkül végigvonnak a pályázatokon a revízió gondolata, mindenki elsősorban ezt s az ezzel kapcsolatos híreket, kilátásokat, reményeket kutatja a maga lapjában, ugyanakkor azonban legtöbbször azt is keresik az ujságban, hogy a keresztény magyar szellem megvan-e és mennyire van meg benne.

Ugyancsak általános érdeklődés kíséri Franco tábornok spanyol nemzeti eszavatainak a küzdelmét, de általában minden iránt érdeklődik a esendőr-olvasó, ami katonai és nemzeti kérdések körül mozog.

Most pedig átadjuk a szót Pál Lajos szegedi nyomozó alosztálybeli tiszthelyettes bajtársunknak, aki az alább közölt munkájával megnyerte a jutalomdíjat. Olyan tántoríthatatlannul hűséges és tudatos magyar érzés él a soraiban s azonfelül úgy ír és indokol, hogy az elsőségre méltán részszolgált.

„En az c. lapot olvasom naponta. Hogy miért? Röviden megpróbálok elmondani úgy, ahogy én látom.

A nyomozó alosztálynál teljesítetek szolgálatot. Sokfelé járok, igen sok örsön megfordulok és még több bajtársammal beszéllek. Akarva — nem akarva, látnom kell és túlzás nélkül állítom, hogy testületünk legénységének nagyrésze nem egészen nekünkvaló sajtótermékeket olvas. Nem csoda, mert igen sok van belőlük.

Nem szoktam faggatni senkit, hogy miért olvas ilyen vagy amolyan ujságot. Ugysem tudná okát adni a legtöbb kérdezett. Körülbelül ezt a választ kapnám: — Azért szeretem azt vagy amazt az ujságot, mert jó terjedelmes, mindent megtalálok benne, amire szükségem van. — Vagy: — Hírszolgálat gyors és pontos, bátor, szókimondó, gazdasági rovata kimerítő, már megszoktam stb. stb. — Mert ezeket a véleményeket hallja ám a esendőr másoktól is. Ezek pedig kivülről nézve olyan helytállónak és ártatlannak látszanak, hogy nem is lehetne róluk feltételezni, hogy terjesztőik egy világot átfogó, nagy nemzetközi — számunkra idegen — gondolatnak az érdekében cselekszenek. Nem rábeszélés ez, csak enyhe befolyásolás, de alkalmas arra, hogy az embert önálló véleményétől megfossa és érdeklődését egy bizonyos irányba terelje, mesterséges véleményt alakítson ki és bábbá nevelje az embert.

Rövid megismerés után meg tudom mondani, hogy melyik bajtársam milyen ujságot szokott olvasni. A közelmúltban egyik bajtársammal a napi eseményekről beszélve, a következő kijelentést hallottam: — Meglásd pajtás, most már rövidesen revízió lesz. Az oláhok és a többi ellenségeink önként fognak kimenni a megszállott területekről, mert ha nem, majd jön Mussolini légiflottája, meg Hitler motorizált hadserege és úgy kiverik őket, hogy még a lábuk sem éri a földet.

Hát, aki így gondolja el a revíziót, bizonyára „békeszerető“ sajtóterméket böngész szabadidejében. Vizsgáljuk meg, miért? Ha keresztényi szemmel nézzük, akkor — bár mélyebben, de bünt találunk benne. A „jóravaló restséget“, ami a hét főbűnök egyike.

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Katonai térképek, szolgálati könyvek

-féle könyvkereskedés
GRILL GERGELY R. Rt.-nál

Buda-pest, V. ker., Dorottya-utca 2. sz.

De nézzük meg hazafiúi szemmel. Ebből az elgondolásból teljes egészében hiányzik a faji öntudat, a nemzeti büszkeség, a férfias jellem, a legendás hírű magyar katonai erény, a vitézség, a bátorság, az önfeláldozás, egyszerűen minden, amit idealizmusnak nevezhetnénk.

Bajtársunk eme kényelmes elgondolása bizonyára nem alaptermészetében rejlik. Hiszen ő is magyar, egyik paránya a nemzetnek. Az elgondolása pedig homlokegyenest ellenkezik a magyar katonáé, a magyar ember alaptermészetével. Az a bizonyos „békeszerető“, „tárgyilagos“, „európai közöségét“ hirdető sajtó fosztotta meg a józan ítélőképességétől, az önálló véleménytől, az éleslátástól s általában a férfias, de főleg harcos jellemtől. Mert a betű öl. Jelen esetben a faji öntudatot, a nemzeti büszkeséget, a férfias jellemet, a magyar katonai erényeket öli meg, vagy ha nem is ölte meg, de elposványosította, elsekélyesítette. Csodaváróvá, patópallá tett még csendőröket is.

Hogy megdöntsem eme kényelmes — revízióköri — elgondolást, foglalkozásunkba vágó hasonlattal élek. Még soha nem láttam olyan tolvajt, aki a lopott holmit a gazdájának önként visszavitte volna, vagy valamelyik jóbarát épen csak a barátság fejében, visszatette volna. Épen így mi se várjuk a revíziót ilyen alapon.

Szó se róla, hisz jó a jóbarátot veszőly esetében magunk mellett érezni. En is szívesen vereksem meg még magamnál erősebb ellenféllel is, ha tudom, hogy a hátam mögött álló jóbarátom szükség esetén segítségemre jön, de azt már mégsem várhatom, hogy a barátom vegyen helyettem elégteltelt a rajtam esett sérelemért. De meg én úgy vagyok vele, hogy nem szeretnék egy olyan barátot, akivel állandóan nekem gyűlik meg a bajom, mert élehetetlen és a dolognak mindig a könnyebbik végét szeretné választani. Igenis, a barátságot ki kell érdemelni, méltóvá kell tennünk magunkat a barátságira is. Azután majd szívesebben jön egy úton velünk a jóbarát és szívesebben szorít kezet, főleg pedig szívesen markolja velünk közösen a puskatusát!

Továbbmenve: a csendőrnek a közbiztonsági szolgálat ellátásán túl még igen fontos feladatai vannak. Közöttük egyik legfontosabb a nemzetnevelés. Kérdem, hogy aki a revíziót a fenti „barátságos“ módon képzei el, képes-e arra, hogy a faji öntudatot, a nemzeti büszkeséget, a férfias jellemet, a magyar katonai erényeket az ifjabb nemzedék fogékony lelkébe átültesse? Nem! Pedig úgy érzem, hogy ezek az igen fontos tennivalók a nemzetnevelés életbevágó feladatköréhez tartoznak.

Eljutottunk tehát oda, hogy aki „tárgyilagos“ sajtótermekek olvas, feladatkörét nem tudja ellátni. De ehhez a felelősségteljes és kényes feladatkörhöz ne is nyuljon hozzá, mert többet árt vele, mint használna. A nemzetnevelés munkájához csak olyan ember fogjon, akinek van önálló világnézete és a keresztény hazafi szemüvegén keresztül tudja a lapok hangját is megérezni.

Olvassunk kifejezetten és határozottan keresztény irányzatú újságokat, mert ezek, ha nem is annyira hangzatosak és terjedelmesek és nem olvashatjuk bennük valamelyik közismert színész nő intímabb élményeit, vagy hirdetéseiben nem találjuk meg „A fogamzás titka“ című könyv reklámját, de nem vezetnek bennünket téves utakra és nem nevelnek lassan-lassan eszelavárókká, bábokká. Ha pedig csak megszokásból olvassuk, hát szokjunk le róla. Könnyű a jobbat megszokni.

Politizálás nélkül is szükségünk van nemzeti irányú nevelésre. Mussolini milánói beszédét így kezdte: „Feketeingesek! Nemzeti nevelésnek magas foka lehetővé teszi, hogy kifejtsék előttem stb. stb.“ Következésképpen az olasz feketeingesek nemzetiség nevelése magas fokon áll. Mint ahogy az olasz feketeingeseknek szüksége van nemzeti irányú nevelésre, nekünk is a helyes magyar és keresztény irányzatú önevelést kell keresnünk s erre nagyrészt az újságok hívatottak. Ezért olvasson én az lapot, mert ezt megtalálom benne.

Amilyen időszerű volt a kérdés, hogy „Ki mit olvas?“, éppen olyan szükséges végre egységes irányt szabni önmagunknak, hogy a magyar csendőr naponta mit olvasson rendszeresen.

Pál Lajos
tiszthelyettes.

Értékes pályázatokat kaptunk még a következőktől: **Balog Ferenc** eső. — Lippó —: Napilapját rovatról-rovatra tárgyalja és talpraesetten, helyesen ítéli meg az egyes rovatok célját és hasznát. — **Illés Mihály** tőrm. — Bihartorda —: Legnagyobb öröme, ha a spanyol nemzeti csapatok lépésről-lépésre előrejutnak. Még ma sem tudja elfelejteni azokat a tudósításokat, amelyek a berlini olimpiáson aratott győzelmeinket közölték, mert ebben is a magyar nemzet életerejét látja. Különböztet meggyőződése, hogy a tántoríthatatlan nemzeti érzés az, amely Európa eljövendő új rendjét meg fogja határozni s ezért napilapját is úgy választotta meg, hogy a lobogó, lánggal égő magyar faji érzést nap-nap után magába szívassa az újságbetűkből is. — **Kiss Sándor** I. tőrm. v. — Kerepes —: Mielőtt valaki egyáltalában újságot vesz a kezébe, tudnia kell, hogy minden újságnak megvan a maga külön célja és iránya. Egyiknél nyíltan, másiknál burkoltan és éppen ott mutatkozik meg a csendőr igazi éleslátása, ha a burkolt irányzatokat is felismeri s természetesen kerüli. Így könnyű megválasztani a napilapot, ami csak az lehet, amelyik a köntőfalazás nélküli keresztény magyar nemzeti irányt vallja és hirdeti. Mert tisztában kell lenni azzal, hogy ma már nem Botond buzogányával kell a hazát megvédeni, hanem a harcos magyar szellemmel, ezt pedig meg kell védeni a belopakodó méregtől. Ma a béreseMBER is olvas újságot, hát a csendőr, aki egyben vándortanító is, megtalálja ezen a téren is a maga feladatát, ha tudja és keresi. Csak az a baj, hogy a sok szolgálat miatt nem sok idő marad újságolvasásra. — **Kosaras József** eső. — Zomba —: Erős és bátor magyar szellemű napilap kell a csendőrnek. Nemzeti érzésben nincs „középut“, itt csak kettő lehetséges: vagy kimondottan nemzeti, vagy az ellenkezője. Aki a kettő között kereshetne, zsákutcába jutnak. — **Kovács János** eső. — Kis-királyság —: Olyan napilapot olvas, amely naponta hirdeti, hogy a sültgalambot hiába várjuk. Amely ostoroz bennünket, hogy a tunya közömbösségből és megalkuvásból ébredjünk rá arra, hogy csak a magunk fanatikus, kemény nemzeti érzése és bátorsága menthet meg bennünket. — **U. Nagy József** tthts — Hajdúdorog —: Három újságot olvas, egyet maga, egyet a közgazdálkodás járat, a harmadikat a borbélynál. De mindhárom kifejezetten és erőlesen keresztény magyar szellemű. Egyébként Franco tábornok küzdelme érdekli most elsősorban. — **Pintér István** tőrm. — Sőtör —: Rájött, hogy egyes lapok elpuhítják és semlegesítik az igazi magyar érzést. Most már tudja, mit olvasson. Azt, amelyik a sokszor félrevezetett, meggyötört magyar fajért küzd mindennel szemben, ami „semleges“. Ma a nemzeti és nemzetietlen irányok küzdenek egymással világszerte, a magyar csendőrnek pedig tudnia kell ebben az útját és kötelességét. — **Pusztai Molnár József** eső. — Kerepes —: Minden újságot elolvas, ami a kezébe kerül. Nagyon érdekli a technikai haladás. Nagyrabecsüli az újságírók munkáját. — **Simon Márton** őrm. — Pestszenterzsébet —: Hisz a magyar faj erejében és jövőjében. Olyan lapokat olvas, amelyek ezt hirdetik. — **Szajkó Győző** tthts — Felsőegyháza —: Fajszertetet keres a napilapban, aszerint választotta ki a magáét. Azt várja az újságjótól, hogy minden szavával a magyar faji érdekért küzdjön, rázzon fel bennünket aléltásunkból és mindent, mindenkit állítson a napfényre, aki és ami az igazi magyar érzés-eket lefékezi. Ebben nem ismer megalkuvást és finomkodást. Vagy magyarok vagyunk, vagy nem. Ha igen, akkor aztán legyünk azok teljes lélekkel és világos szóval. — **Szegő Ferenc** tőrm. — Bonyhád —: Franco tábornok küzdelmét figyeli és a magyar újságokban is csak azokat keresi, amelyek nem alkuszhatnak, hanem a magyar faji és nemzeti kötelességeket hirdetik. — **Vass Ferenc** eső. — Csolnok-Augusztalep —: Mostanában minden nap nagy események történnek. Olyan lapot választott, amely mindent a magyar nemzet érdekei szerint ítel meg.

Helyszűke miatt nem folytathatjuk a felsorolást, de ennnyiből is sokat láthatunk.

Ujpesti Fém-és Lőszerszámvereték Gyár

Lőrincz-utca 21-23.

Telefon:
2-954-38.

Előírással sarkantűk és az összes hadfelszerelési csatok állandóan raktáron!

IRÓGÉPET
VÖRÖSVÁRY-TÓL.
MUZEUM-KÖRÚT 13. TELEFON.

A csendőrség tagjainak
kedvező fizetési
feltételek.

1-877-37.

Kerékpáros szolgálat.

című pályázatunkra a legjobb pályamunkát *Baán Lajos tiszt-helyettes, kiskunlacházi őrsparancsnok* küldötte be. A díjnyertes pályázatot itt közöljük:

„A kerékpár használatát a közbiztonsági szolgálatban, különösen ily nagy kiterjedésű örskörletben, szükségesnek tartom.

Elsősorban nyomozó szolgálatban, ahol sok idő- és erőmegtakarítást jelent, annál is inkább, mert ma már minden örskörletben vannak műutak és kövezett utak, amelyek sárban és esőben is használható a kerékpár.

Itt vázolok egy nemrég elkövetett lopás ügyében folytatott nyomozást. A lopás az őrsállomáson történt. Gyanúsított menekülési iránya Kőzépszentiván, Dömsöd, Ráckeve, Kiskunlacháza. Az út hossza 31,5 kilométer, amit kerékpáron a járőr megtett (kikérdezést, puhatolásra fordított

időt is beleértve) 5 óra alatt. Gyalogjárőrnek erre az útra kellett volna gyorsított ütemben, szolgálat közbeni pihenő nélkül, kikérdezés és puhatolással együtt 15 óra. Tehát éppen 1/3 idő alatt végezte el a kerékpáros járőr a feladatot, amellyel megvan az az előnye is, hogy nincs annyira kifáradva és szükség esetén a szolgálat befejezése után egy újabb szolgálatra újból kivezényelhető, továbbá a gyors ütemben végzett nyomonkövetés az eredményt is elősegíti.

Ebben az örskörletben az évszakonként változó időjárás által okozta nehézségekről (esőzés, nagy sár, stb.) mint általános akadályról nem beszélhetünk, mert a talaj homokos (nem futóhomok), azonban mégis számolni kell itt is kisebb akadályokkal: sötét idő, nagy hó, több napon át tartó eső. Ezek a kerékpár használatában gátolják a járőrt, vagy legalább is egy-egy terepszakaszban kerékpáron való lepor tyázását lehetetlenné teszik, annyira, hogy itt kénytelen a járőr a kerékpárt tolni. Mégis, ezek az akadályok oly kicsik, hogy figyelmen kívül lehet őket hagyni.

Elővezetésekre a kerékpár nem alkalmas. Hü. szolgálatra pedig felesleges. Ezek kivételével az örskörletben mindennemű szolgálatra célirányos, sok esetben pedig elengedhetetlenül szükséges, így őrzőportyázásra is alkalmas volna és pedig nézetem szerint az alábbiak szerint.

Eddigi tapasztalataim szerint legjobban bevált az őrzőportyázás távolsági kimutatás szerinti portyázására. Itt az őrsparancsnok csak azokat a tereptárgyakat írja elő, amelyeket le akar portyáztatni, legfeljebb még azokat, amelyek a lepor tyázandó legtávolabbi fekvő tereptárgyak útvonala alá esnek.

Pl. az öpk. Majosháza községet akarja lepor tyáztatni. A járőr lepor tyázza az útvonalba eső 2., 3., 5., 6. számú tereptárgyakat is, ezek lepor tyázásával a távolság nem nagyobbodik. A lepor tyázandó távolság 20 km, erre az útvonala gyalog járőr részére az I. portyázási idő szerint 12 óra illetékes, ehhez 1 óra a község lepor tyázására, összesen 13 óra. A járőrnek ebben az őrzőportyázásban semmi intéznie valója nem volt, a szolgálat célja csupán megelőzés, így éppen elegendő, ha a járőr a községben megjelenik és azt lepor tyázza.

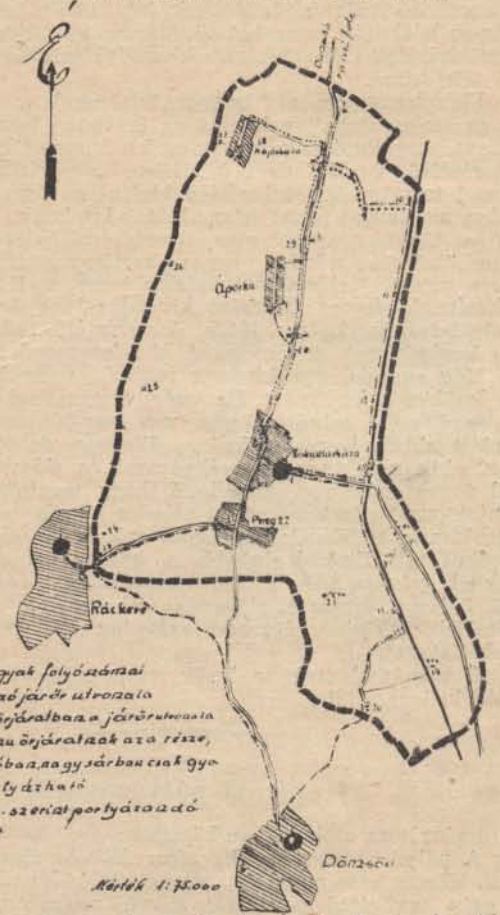
Ezt a szolgálatot a kerékpáros járőr 5 óra alatt portyázza

le. A községet természetesen ez is gyalog portyázza, tehát a lepor tyázásra neki is 1 óra szükséges, így összesen ez a járőr 6 óra alatt végez. Tehát az időnyereség 50%-nál több. Az utak kifogás alá nem esnek, azok télen, nyáron, esőben, sárban, hóban és a napnak bármely szakában kerékpárral is járhatóak.

Most pedig egy őrzőportyázás szerinti őrzőportyázatot veszek irányadóul, pl. az I. sz. őrzőportyázatot: feltételezve, hogy a kerék-

Vázlat.

a kiskunlacházi csendőrségi körletéről.

Jegyzet:

- 1-29. tereptárgyak folyószámai
- a nyomozó járőr útvonala
- I. számú őrzőportyázás járőrútvonala
- az I. számú őrzőportyázás az a része, amely hóban, nagy sárban csak gyalog portyáztatható
- Távolság szerinti portyázandó őrzőportyázatot

Kiskunlacháza, 1936. december 24.

Baán L.

páros portyázás meg van engedve. Az őrs gyalogos. Terep 300 m-en aluli, tehát gyalog portyázásra a Szut. 6. mell. szerinti portyázási idő illetékes. Az őrzőportyázás hossza 263 km, portyázási idő gyalog 18 óra, Aporka község lepor tyázására 1 óra, ezzel az őrzőportyázás tartama 19 óra.

Ennek az őrzőportyázatnak kerékpáron való lepor tyázására nyáron, amikor a kerékpár végig használható, 6 óra 30 perc szükséges, Aporka község lepor tyázására 1 óra, összesen 7 óra 30 perc. Ez az idő majdnem 1/3-a a gyalog portyázási időnek, mégis bőven elég, mert ebből 2 1/2 óra pihenő, 1 óra a község lepor tyázására, 1 óra a tereptárgyaknál érintkezés, így km-ként 7 perc portyázási idő áll a járőr rendelkezésére.

Ennek az őrzőportyázatnak a lepor tyázásánál télen előfordul az az eset, amikor a járőr az egész őrzőportyázatot nem tudja kerékpáron portyázni. Ezen a szakaszon a járőr a kerékpárt tolja így gyalog portyázási ütemben halad. Hogy az út többi ré-

Franck

patkávét végy...

a magyar mezőgazdát,
a magyar munkást,
a magyar ipart segíted!

IRÓGÉPEK, VARRÓGÉPEK, GRAMOFÓNOK, LEMEZEK
RADIÓK, CSILLÁROK, VILLAGOSVÁSALÓK, STB. VILLAG-
MOSSÁGI CIKKEK LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA.
Számos új javító-műhely. Kedvező fizetési feltételek.

MOLNÁR ARTUR

villanyszerező és
műszerész-mester
TAKARÉKOSÁGI HITELEKÖNYVECSKÉRE
VÁSÁROLHATÓ. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása

Pécs, Széchenyi-tér 15.

szén a portyázási időt meg ne rövidítsük, erre a szakaszra gyalog portyázási időt számítottam. Ennek az útnak a hossza 3 km, akkor ez a járőr 23.3 km utat kerékpáron tesz meg: amire illetékes 5 óra 45 perc, a gyalog megtett 3 km útra illetékes 1 óra 30 perc, a község leportyázására 1 óra, így összesen ennek az őrzésnek a leportyázására télen, kerékpáron 8 óra 15 perc szükséges.

Igy a portyázási idő meghosszabbítása a járőrök lelkiismeretességére van bízva, ezért nézetem szerint leghelyesebb lenne az ilyen őrzés portyázásánál a szolgálatot szükségig előírni. Az öpk. a laktanyában is tudja, hogy körletében melyik út milyen állapotban van és ha azt észlelné, hogy valamelyik járőr feltűnően sok időt töltött egy őrzésben, számon kéri tőle, hogy hol töltötte az időt, egyszerűen a szolgálat lelkiismeretes teljesítését az öpk.-nak így is módjában áll ellenőrizni.

Figyelembevétel a felszaporodott munkát, az előre nem látott szolgálatokat, valamint az őrsökön fennálló létszámláhiányt, megállapításom az, hogy kerékpár nélkül ilyen nagy-kiterjedésű őrskörletben, különösen a kritikus évszakban (mezei termények betakarítása idején) az őrs csak részben tudna megfelelni a reál háramló feladatoknak. Ezt azért vázoló tényként, mert ama örvendetes helyzetben vagyok, hogy őrsön minden egyes bajtársamnak saját kerékpárja van és őrzés-portyázás, elővezetés, Hű. és távolabb teljesítendő fontos szolgálat kivételével az őrs mindennemű szolgálatot kerékpáron lát el és csak így tudunk megfelelni kötelességünknek és elvégezni a felszaporodott munkát.

Még egy dolgra kívánok rátérni, hogy kik használnák az őrsökön a kerékpárt. Ezt azért tartom szükségesnek fel-
említeni, mert minden őrsön van egy-két csendőr, aki túltáplált ahhoz, hogy kerékpárra ülhesse, de olyanok is vannak, akik nem tudnak kerékpározni és előrehaladott koruknál fogva már nem remélhető, hogy megtanulnak. Nem is fontos, mert nézetem szerint minden őrsön elegendő, ha a létszámnak a fele tud kerékpározni és az el is van látva kerékpárral. Ezek leginkább a kerékpáros szolgálatot látják el, míg az idősebb kerékpározni nem tudók elvégzik a Hű. őrzés-portyázás, elővezetés stb. gyalog, vagy más közlekedési eszközön végzendő aránylag könnyebb természetű szolgálatokat.

Kerékpárral csak az őrsök rendszeresített létszámának a felét kellene ellátni. *Baán Lajos thfts.*"

Gépirási pályázatunk

eredményét az alábbiakban közöljük:

A pályázat nyertese *Mészáros Mihály* törzsőrmester (Siklós). Három perc alatt 415 szótagot írt le hibátlanul és szemre is szép, egyöntetű gépirással. *Kiváló eredmény*, megérdemli a „legjobb gépiró” címet.

Második: *Gézi Márton* őrmester (Szombathely), aki a legtöbb szöveget írta le (429 szótagot), de három hiba miatt 30 szótagot leszámítottunk az eredményből, amely így: 399 szótag. Ez is igen gyors gépirás.

Harmadik: *Jécsai Sándor* csendőr (írja meg, melyik őrsön teljesít szolgálatot?). 370 szótagot írt, de 2 hiba miatt 20 szótagot levontunk.

A többi jó pályázat sorrendje: *Nagyvárad* cs. (Csorvás) 414 szótag 9 hibával, *Kiss Gyula* I. thfts. (Szöreg) 338 szótag 6 hibával, *Bakonyi*

Béla őrm. (Villány) 337 szótag hibátlanul, *Gács Imre* cs. 335 szótag hibátlanul, *Bálint István* thfts. (Budapest) 326 szótag 3 hibával, *Balog József* őrm. 275 szótag 3 hibával,

Szönyeg, vászon, kelengye, szövet, selyem, paplan, függöny, stb. szükségleteinket bizalommal beszerezhetjük

KERTÉSZ MANÓ

cégnél, **Kaposvár, Fő-utca 13.** (megyeházzal szemben)
Műtárgy árak mellett kedvező fizetési feltételek. — Leleküldetéses postai kiszolgálás!
Levelezőlap-hívásra megbízottam mintagyűjteményemet bemutatja.

Orbán József I. törm. v. (Óriszentpéter) 2 hibával, *Fenyves Ferenc* cs. (Rajka) 290 szótag 3 hibával. A többi pályázat 200 szótagon alul van, ezeket nem vettük figyelembe.

Beküldött pályázatok.

A múlt évi december 1-i számunkban kértük olvasóinkat, hogy küldjenek be csendőrtárgyú pályázatokat. Mi a pályázatok tárgyának a megválasztásánál mindig arra törekszünk, hogy a csendőreletnek akár szolgálati, akár szolgálatonkívüli

közérdekű kérdéseit vessük fel s ebből is okuljunk, tanuljunk, amellyel pedig az arra érdeemeseket jutalmazzuk. Most alkalmat akartunk adni olvasóinknak, hogy maguk is részt vegyenek a pályázatok gondolásában. Ezen a pályázatunkon kevesen vettek részt. *Fekete Pál* százados úrtól kaptunk pályázatokat, akinek köszönetképpen művészi csendőrtárgyú festményt küldünk emlékké, a legénység köréből pedig *Árkosi Gyula* tiszthelyettes (Budapest) pályázata alkalmas közlésre, *ővé a jutalomdíj*. Érdekes, de nem eléggé

gyakorlati pályázatot küldött be *Kürti Gergely* tiszthelyettes (Budapest). Ugyancsak érdekes és a gyakorlati szolgálat köréből vett rejtjeles írás-pályázatot küldött be *Szaniszló Dániel* törzsőrmester (Egeresehi). Egy rejtjeles levelet maga fejtett meg ügyesen, közlésére azonban éppen azért nem kerülhet sor, mert szolgálati vonatkozású s azonfelül olyan egészen egyéni jelek vannak a rejtjeles írásban, amelyeket külön kellene öntetünk a nyomdával, hogy nyomtatásban megjelenhessenek. Több pályázatot nem kaptunk.

Ki mit tenne?

(Pályázat.)

Simon Tamás őrmester a gazdaegylet elnökének a házához bejáratos, Takács Juliskának udvarol. Újév napján meghívták Takácsék uzsonnára, ami vacsorának is beillett. Mindenki jóllakott, ki-ki felhajtott néhány pohár bort is s mikor a vacsoraidő következett, az egyik fiatalembernek, aki szintén a társaságban volt, eszébe jutott, hogy a moziban jó filmet mutatnak, célszerű volna moziba menni. Felkerekedik az egész társaság. Az öregek elől. Mire Simon őrmester Juliskával a mozihoz érkezik, már be kell ülni a nézőtérre. Jegyet akar váltani, de Takács gazda azt mondja, hogy már megváltotta az összes jegyeket. Mozi után a vendéglő előtt vizel a társaság útja, ahol bál van. Juliskának kedve kerekedik táncolni s addig kéréli az apját, amíg az beleegyezik, hogy betérjenek a mulatságra. Hajnalig maradnak, közben esznek, isznak, még egy üveg pezsgőt is eldurant Takács gazda annak öröme, hogy emelkedik a búza ára. Mikor fizetésre kerül a sor, azt mondja a pincér Simon őrmesternek, hogy Takács gazda már rendezte a számlát, kielégítette még a cigányokat is.

Ki mit tett volna és a fejleményekhez képest mit tenne Simon őrmester helyében? Pályázatot csak a csendőrlégénység köréből fogadunk el. A legjobb hozzászólást szép emléktárggyal jutalmazzuk. Határidő: február 15, az eredményt a március 1-iki számunkban fogjuk közölni.

A járőrök táplálkozása

e pályázatunk megfejlesztését helyszüke miatt csak a legközelebbi számunkban közölhetjük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.